

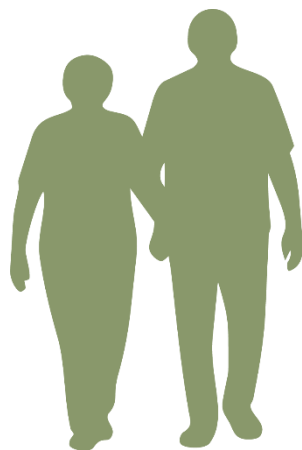

ZBIRKA DOBRIH PRAKS

Izobraževalni viri za krepitev medijske pismenosti starejših

Co-funded by
the European Union

*Izobraževalni viri za krepitev medijske
pismenosti starejših*

ZBIRKA DOBRIH PRAKS

Številka projekta: 2025-1-AT01-KA220-ADU-000354002

Delovni sklop: WP2 Razvoj kurikuluma

Organizacija: Pučko otvoreno učilište Čakovec

Država: Hrvaška

Datum: 07. 04. 2026

Kolofon

Naslov	Zbirka dobrih praks: Izobraževalni viri za krepitev medijske pismenosti starejših
Povzetek	Ta zbirka predstavlja na dokazih temelječe izobraževalne vire in pedagoške pristope, namenjene zmanjševanju digitalnega razkoraka med starejšimi. Združuje dobre prakse evropskih pobud in uveljavljenih organizacij na področju medijske pismenosti ter preverjene vire, kot je platforma EPAL. Vsebina se osredotoča na soočanje z dezinformacijami, razumevanje vsebin, ustvarjenih z umetno inteligenco, ter krepitev digitalnih kompetenc v okviru projekta Erasmus+ SMART AGE.
Datum izdaje	april 2026
Avtor publikacije	Miljenko Hajdarović (Pučko otvoreno učilište Čakovec)

Podatki o projektu

Naslov	Medijska ozaveščenost in odpornost starejših v digitalni dobi
Kratica	SMART AGE
Številka projekta	2025-1-AT01-KA220-ADU-000354002
Program financiranja	Erasmus+ KA220-ADU
Trajanje projekta	1. 12. 2025 – 30. 11. 2027 (24 mesecev)
Spletna stran projekta	smartage.retzhof.at
Prijavitelj projekta	Bildungshaus Retzhof GmbH
Projektna partnerja	Pučko otvoreno učilište Čakovec Ljudska univerza Ormož

Podatki o rezultatu

Delovni sklop	WP2 Razvoj kurikulumov
Aktivnost	A2.3 Zbiranje in povezovanje dobrih praks, orodij ter pristopov na področju medijske pismenosti za starejše.
Vodilna organizacija	Pučko otvoreno učilište Čakovec
Sodelavci	Bildungshaus Retzhof GmbH Ljudska univerza Ormož

Izjava

EU financiranje	Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali OeAD-GmbH. Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti organ, ki dodeli sredstva.
Avtorske pravice	Ta publikacija je javno dostopna pod licenco Creative Commons Priznanje avtorstva – Nekomercialno (CC BY NC 4.0).

*Ikone na naslovnici in zadnji strani so pridobljene s strani **PrimeTek** pod licenco **MIT License**. Avtorstvo vseh drugih vizualnih gradiv in grafičnih elementov je navedeno neposredno ob njihovem pojavu v besedilu.*

Vsebina

Uvod.....	1
Primeri dobrih praks.....	2
Primer 1: FakeNews&Elders	3
Primer 2: WOWSA Digital literacy curriculum for parents.....	6
Primer 3: CUMILA Wiki	10
Primer 4: DIGITALIATORS Handbook for trainers of seniors.....	13
Primer 5: Information Matters Training program.....	16
Primer 6: ICT4Elders – In-class Guide	20
Primer 7: SIDAL – Guidelines for ICT Trainers Working with Seniors	24
Primer 8: Break the Chain – Manual for (Not Only) Trainers Focused on Adults 55+	27
Primer 9: LINK – Transversal Guidelines for Facilitators	31
Primer 10: ML@ Curriculum	34
Primer 11: New Methods and Forms of Cybernetic Security for Seniors – Methodological Material.....	37
Primer 12: proADAS Handbook	41
Primer 13: SAFE – Methodological Guidance for Adult Educators	44
Primer 14: DIGITELD disinformation module materials	47
Primer 15: BonJour learning platform.....	51
Primer 16: SUM Toolkit for Seniors' Media Literacy	55
Primer 17: DIGITOL Toolkit	59
Primer 18: Guide to Online Dating for 2SLGBTQ+ Older Adults	63
Primer 19: Samen veilig online	67
Primer 20: Digitalni Heroji 30++	70
Primer 21: DigitaleSenior:innen.....	74
Primer 22: Vodič za srebrne surfere	77
Primer 23: AILit Framework.....	81
Primer 24: Age-Friendly AI	85
Primer 25: ETM Fake News.....	89
Ključne ugotovitve	93
Evropske države	96
Albanija.....	96
Andora.....	96
Avstrija.....	97

Belgija	97
Bolgarija.....	98
Bosna in Hercegovina	99
Ciper.....	99
Češka.....	100
Črna gora.....	100
Danska.....	101
Estonija	101
Finska	101
Francija	102
Grčija.....	102
Hrvaška	103
Islandija.....	103
Irska.....	104
Italija	104
Kosovo	105
Latvija	105
Lihtenštejn.....	105
Litva	106
Luksemburg	106
Madžarska	108
Malta	108
Nemčija	108
Nizozemska.....	109
Norveška	110
Poljska.....	110
Portugalska.....	111
Romunija.....	111
San Marino	112
Severna Makedonija.....	112
Slovaška	113
Slovenija	114
Srbija	114

Španija.....	115
Švedska	115
Turčija	115
Ukrajina.....	116
Združeno kraljestvo	117

Uvod

Tehnologija vsak dan spreminja način, kako živimo. Vpliva na to, kako dostopamo do zdravstvenih storitev, kako upravljamo svoje finance in kako ostajamo v stiku z družinskimi člani. Digitalne spretnosti so bile nekoč obravnavane kot nekaj neobveznega ali zgolj kot vir zabave. Danes pa so pogoj za polno sodelovanje v družbi. Brez teh spretnosti posamezniki tvegajo, da bodo postopno izključeni iz skupnosti in storitev, od katerih so odvisni.

Ta sprememba predstavlja poseben izziv za starejše generacije. Mlajši pogosto nove naprave in digitalne platforme dojemajo kot intuitivne, saj so z njimi odraščali. Starejši odrasli se pri tem pogosto soočajo tako s tehničnimi kot tudi psihološkimi ovirami. Zasloni so majhni, uporabniški vmesniki se pogosto spreminjajo, terminologija pa je lahko tuja in nerazumljiva. Ta razkorak ustvarja digitalno vrzel, ki starejše ločuje od informacij in priložnosti, ki so na voljo preostali populaciji.

Projekt SMART AGE (Seniors' Media Awareness & Resilience in the Digital Age) je nastal kot odgovor na to specifično potrebo. Partnerji iz Avstrije, Hrvaške in Slovenije so združili moči, da bi podprli izobraževalce odraslih na tem področju. Projekt medijsko pismenost razume kot vseživljenjsko spretnost, ki se mora z leti razvijati in prilagajati. Ni dovolj, da nekoga naučimo zgolj vklopiti tablični računalnik – naučiti ga moramo tudi razumeti, kar vidi na zaslonu.

Kritično mišljenje predstavlja temelj tega pristopa. Internet je poln nasprotujočih si informacij, senzacionalističnih naslovov in ciljno usmerjenih prevar. Starejši so pogosto posebej izpostavljeni tovrstnim zlorabam na spletu. Zato mora usposabljanje na področju medijske pismenosti preseči osnovne tehnične spretnosti. Vključevati mora učenje presojanja virov, prepoznavanja čustvene manipulacije in preverjanja dejstev pred deljenjem informacij.

Umetna inteligenca temu okolju dodaja novo raven kompleksnosti. Živimo v času, ko računalniki lahko ustvarjajo zelo realistične slike, besedila in celo glasove. Zaradi tega je težje kot kdaj koli prej razlikovati med resničnim in ponarejenim. Starejši morajo vedeti, da ta tehnologija obstaja, in razumeti, da ni vsak videoposnetek ali glas, ki ga vidijo ali slišijo, nujno pristen. To zavedanje predstavlja prvo obrambno linijo pred sodobnimi oblikami digitalnih prevar.

Ta zbirka je namenjena kot praktičen vir za izobraževalce odraslih in vodje skupnosti, ki delajo s starejšimi udeleženci. Združuje uspešna orodja, učne metode in študije primerov iz različnih evropskih okolij. Vire smo izbrali zato, ker so praktični in prilagodljivi ter omogočajo razlago zapletenih digitalnih konceptov na preprost in vsakdanji način.

Končni cilj te zbirke je krepitev digitalne odpornosti. Želimo, da bi se starejši pri uporabi spleta počutili samozavestno, ne prestrašeno. Želimo jim omogočiti, da digitalna orodja uporabljajo za izboljšanje kakovosti življenja in ohranjanje samostojnosti. Z opremljanjem izobraževalcev z ustreznimi viri lahko prispevamo k temu, da starejši odrasli ostanejo dejavni, informirani in varni udeleženci digitalnega sveta.

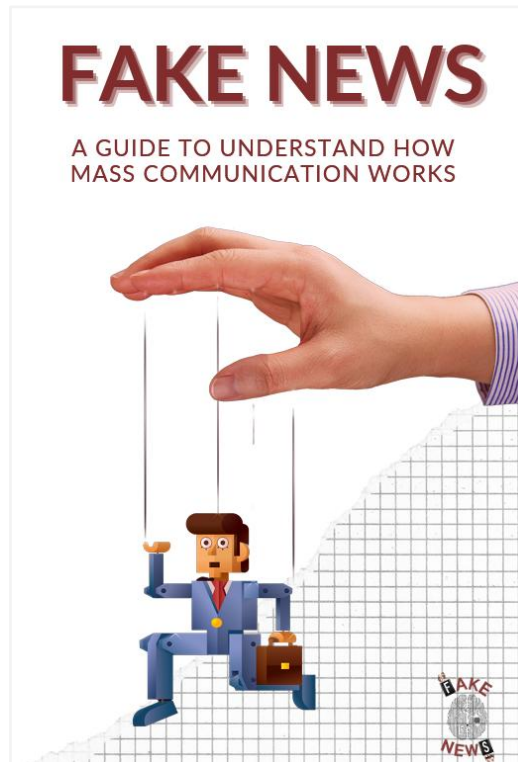
Primeri dobrih praks

Naslednje poglavje predstavlja zbirko izobraževalnih virov, izbranih glede na njihovo relevantnost za starejše učeče se. Da bi vam olajšali učinkovito uporabo teh gradiv, smo vsak vir predstavili v standardizirani tabeli z vizualnimi ikonami. Takšna struktura omogoča hiter pregled izvora posameznega vira, jezikovne dostopnosti ter njegove specifične pedagoške vrednosti.

Vključili smo tudi podatke o razpoložljivosti jezikov in primernosti za strojno prevajanje. Te kategorije so še posebej pomembne za izobraževalce, ki želijo gradiva prilagoditi lokalnemu okolju. Če je vir označen kot primeren za strojno prevajanje, ga je običajno mogoče takoj prevesti. Pri spletnih straneh je mogoče v brskalnikih, kot sta Chrome ali Firefox, z desno tipko miške klikniti na stran in izbrati možnost prevoda. Pri dokumentih v obliki PDF lahko datoteko naložite v storitve, kot je Google Translate, in pridobite različico v svojem jeziku.

OPOMBA: Kurikulum in gradiva projekta SMART AGE so usklajeni z okvirom DigComp 3.0 (objavljenim novembra 2025). Vendar so viri v tej zbirki kot uveljavljene dobre prakse preslikani na okvir DigComp 2.2. Njihova pedagoška vrednost ostaja visoka, saj zagotavljajo ključne temeljne spretnosti, ki podpirajo naprednejše kompetence, uvedene v okviru DigComp 3.0.

Primer 1: FakeNews&Elders

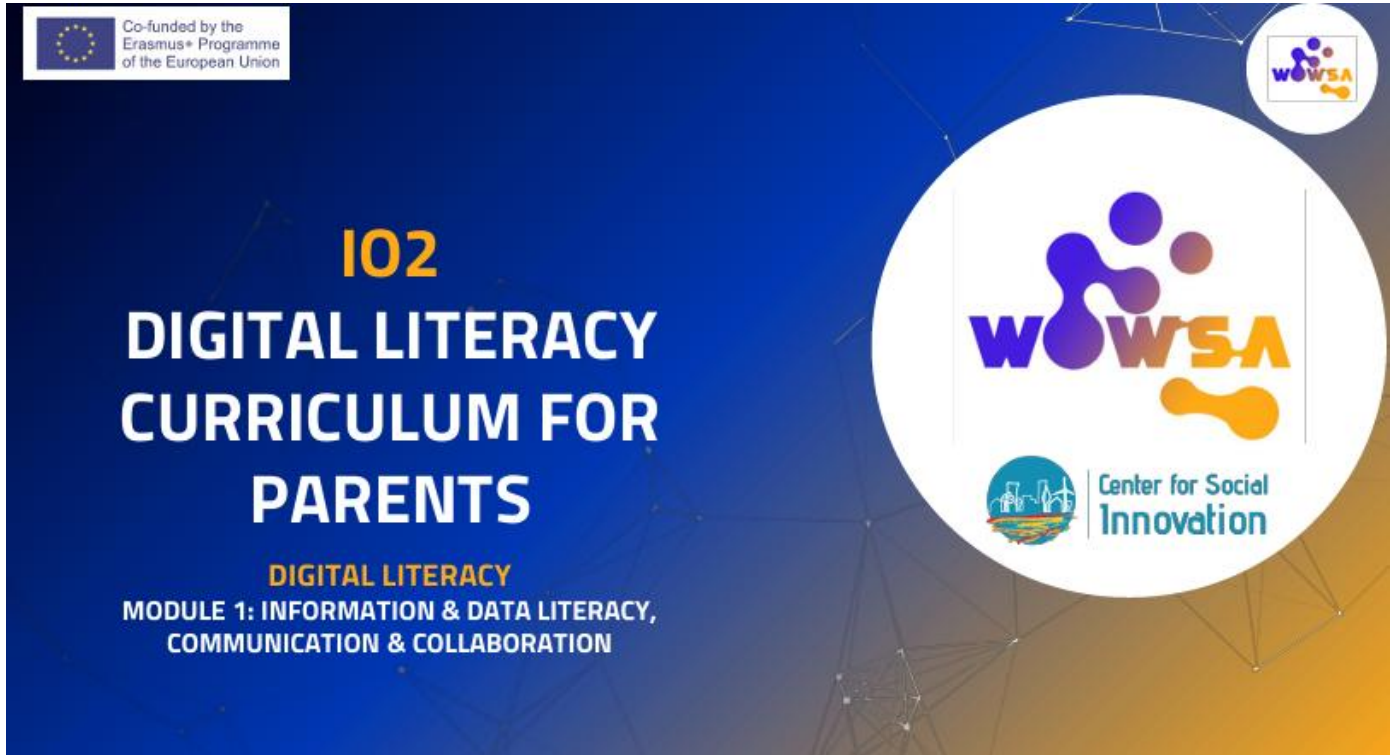
Naslovnica priročnika [🔗](#)

	Naslov vira	Fake news - a guide to understand how mass communication works
	Opis vira	Praktični priročnik, namenjen odraslim, starih 55 let in več, ki pojasnjuje pojme lažnih novic, dezinformacij, globokih ponaredkov ter osnovne mehanizme množičnega komuniciranja in družbenih omrežij. Združuje dostopne razlage s konkretnimi nasveti za preverjanje dejstev ter spodbuja starejše učeče se k razmisleku o tem, kako in zakaj se zavajajoče vsebine širijo na spletu.
	Projekt (če je ustrezno)	FakeNews&Elders - Elders in the Times of Fake News and Information Overload
	EU program / shema	Erasmus+
	Avtor(ji) / organizacija	Fundacja Rozwoju Aktywnosci Miedzynarodowej i Edukacyjnej; Athens Lifelong Learning Institute; E-SENIORS: Initiation Des Seniors Aux Ntic Association; I.E.R.F.O.P. ONLUS; Instalofi Levante SL; Spolek PELICAN
	Leto izdaje / posodobitve	2024
	Licenca / stroški	odprti izobraževalni vir

	Priznanja /nagrade	Evropska nagrada za inovativno poučevanje
	Ciljne skupine	starejši (55+)
	Format	PDF
	Na voljo v jezikih	angleščina, grščina, španščina, italijanščina, češčina, francoščina, poljščina
	Primernost za strojno prevajanje	visoka
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 1: Informacijska in podatkovna pismenost Področje 2: Komunikacija in sodelovanje
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	Vir združuje ozaveščanje, kritično medijsko pismenost, vodeno refleksijo in praktična navodila za preverjanje dejstev. Uporablja dostopen priročniški format, postopno uvaja ključne pojme, vključuje primere manipulacije ter spodbuja udeležence k razmisleku o situacijah, v katerih so na spletu verjeli neresničnim vsebinam. Gradivo vključuje tudi medgeneracijsko razsežnost učenja, pri čemer predstavlja izmenjavo med starejšimi in mlajšimi kot učinkovito izobraževalno metodo.
	Ključni učni rezultati	Udeleženci razumejo, kaj so lažne novice, napačne informacije, dezinformacije in globoki ponaredki; prepoznajo, kako družbena omrežja in čustveno obarvane vsebine podpirajo širjenje neresničnih informacij; prepoznajo znake nezanesljivih virov; ter uporabljajo osnovne strategije preverjanja, kot so preverjanje vira, primerjanje informacij med različnimi mediji in uporaba orodij za preverjanje dejstev.
	Zakaj deluje	Deluje zato, ker je neposredno prilagojen starejšim odraslim in naslavlja konkretno ter zelo relevantno tveganje: izpostavljenost zavajajočim spletnim informacijam, zlasti na področju zdravja in strokovnega komuniciranja. Priročnik ne ostaja na ravni teorije, temveč prehaja od opredelitev pojmov in širšega konteksta h konkretnim nasvetom, merilom za vrednotenje virov ter primerom storitev za preverjanje dejstev v več državah. Ton besedila je razlagalen in ne tehničen, pri čemer starejše obravnava kot raznoliko skupino učečih se, ne pa kot enotno in homogeno populacijo.
	Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih	Uporabite priročnik v kratkih, vodenih delavnicah, ne zgolj kot gradivo za samostojno branje. Izhajajte iz udeležencem znanih primerov, kot so sumljive objave na Facebooku, sporočila prek aplikacije WhatsApp ali zdravstvene trditve, na katere naletijo na spletu. Na začetku se izogibajte preobremenjevanju udeležencev s terminologijo; pojme uvajajte postopno ter jih ponovno obravnavajte skozi razpravo in enostavne vaje primerjanja. Smiselno je

		<p>tudi, da priročnik povežete z demonstracijami v živo, na primer kako preveriti spletno stran, primerjati naslove novic ali poiskati preverjanje informacij na zaupanja vrednih platformah za preverjanje dejstev. Medgeneracijske naloge lahko dobro delujejo, vendar jih je treba skrbno moderirati, da starejši udeleženci sodelovanje doživljajo kot spoštljivo in spodbudno, ne pa kot popravljanje ali podcenjevanje. Njegova glavna omejitev je, da so nekateri primeri in sklici nekoliko zastareli, zato naj izobraževalci pri uporabi v okviru projekta SMART AGE posodobijo primere platform in dele, povezane z umetno inteligenco.</p>
	Povezanost z učnim načrtom SMART AGE	<p>Ta vir je zelo relevanten za projekt SMART AGE, saj naslavlja ključne teme učnega načrta: medijsko pismenost, kritično vrednotenje spletnih informacij, napačne informacije in dezinformacije, uporabo družbenih omrežij ter nove oblike digitalne manipulacije, kot so globoki ponaredki. Še posebej uporaben je za module, ki se osredotočajo na prepoznavanje nezanesljivih vsebin, razumevanje, kako digitalna medijska okolja vplivajo na oblikovanje prepričanij in vedenje pri deljenju informacij, ter na krepitev avtonomije starejših pri sprejemanju odločitev na spletu. Poleg tega podpira širši cilj projekta SMART AGE – krepitev digitalne odpornosti skozi praktične, vsakdanje kompetence, ne zgolj skozi abstraktno teorijo.</p>
	Povezava do Erasmus+ results platforme	<p>https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2021-1-PL01-KA220-ADU-000028417</p>
	Dostop / projekt / več informacij	<p>https://fakenewsproject.eu/</p>

Primer 2: WOWSA Digital literacy curriculum for parents

Naslovnica učnega načrta [↗](#)

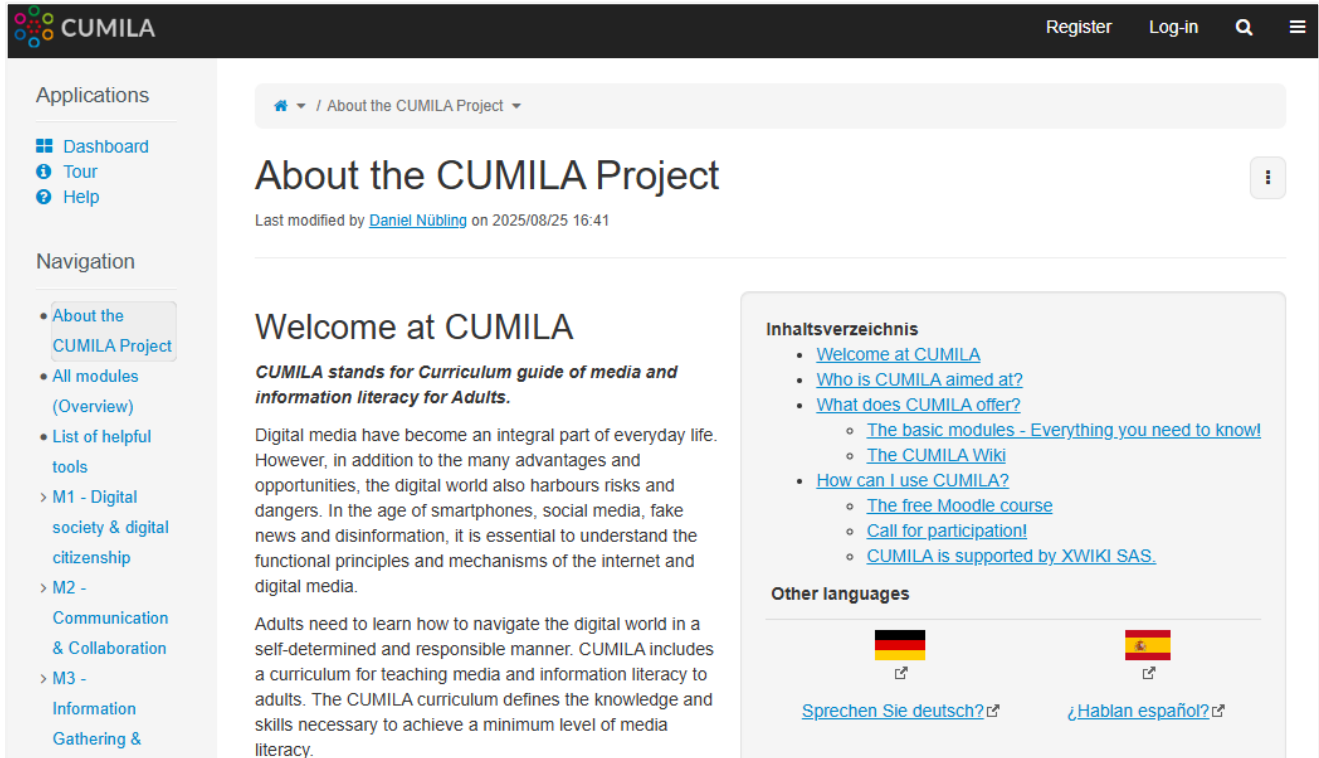
	Naslov vira	Digital literacy curriculum for parents
	Opis vira	Strukturiran andragoški učni načrt, ki skozi delavnice, vodene aktivnosti in samostojne naloge razvija digitalne, medijske, zasebnostne in varnostne kompetence za varno delovanje na spletu. Čeprav je bil prvotno razvit za starše, ponuja številne prenosljive metode in zasnove učnih enot, ki jih je mogoče učinkovito prilagoditi tudi za starejše udeležence.
	Projekt (če je ustrezno)	What's on the Web Safe for All Family Members - A Family Learning Approach to Building Digital Literacy Competences
	EU program / shema	Erasmus+
	Avtor(ji) / organizacija	InterAktion - Verein für ein interkulturelles Zusammenleben; Proportional Message - Associação; REINTEGRA, z.s.; CSI Center For Social Innovation LTD; Solution: Solidarite Et Inclusion; The Rural Hub CLG; Društvo za razvijanje

		prostovoljnega dela Novo Mesto
	Leto izdaje / posodobitve	2021
	Licenca / stroški	odprti izobraževalni vir
	Priznanja /nagrade	primer dobre prakse
	Ciljne skupine	odrasli
	Format	PDF
	Na voljo v jezikih	angleščina, češčina, nemščina, slovenščina, francoščina, poljščina
	Primernost za strojno prevajanje	visoka
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 1: Informacijska in podatkovna pismenost Področje 2: Komunikacija in sodelovanje Področje 4: Varnost Področje 5: Reševanje problemov
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	Učni načrt uporablja kombinirani andragoški model učenja, ki združuje delavnice pod vodstvom moderatorja, praktične naloge z aktivnim sodelovanjem, razpravo, delo v parih ali skupinah ter samostojne nadaljnje aktivnosti. Močno temelji na vodenem urjenju, učenju, osredinjenem na naloge, in reševanju problemov iz resničnega življenja. Učne priprave so zelo strukturirane: udeleženci so najprej seznanjeni s posameznim pojmom, nato so jim prikazani konkretni primeri, zatem pa svoje znanje uporabljajo v realističnih situacijah, kot so iskanje informacij, deljenje datotek, vrednotenje politik zasebnosti, prepoznavanje lažnih novic ali reševanje vsakodnevnih digitalnih izzivov.
	Ključni učni rezultati	Udeleženci razvijajo sposobnost učinkovitejšega iskanja in filtriranja informacij, prepoznavanja plačanih in personaliziranih rezultatov iskanja, vrednotenja spletnih virov, izbire ustreznih komunikacijskih kanalov, uporabe orodij v oblaku za deljenje vsebin, razumevanja digitalne identitete in pravic do zasebnosti ter reševanja pogostih tehničnih težav. V sklopu modulov medijske pismenosti se poleg tega naučijo ločevati med napačnimi informacijami, dezinformacijami in malinformacijami, prepoznati klikvabe, razumeti propagando in sponzorirane vsebine ter prepoznati znake vsebin, ustvarjenih z globokimi ponaredki.
	Zakaj deluje	Deluje zato, ker široke okvire digitalnih kompetenc prevaja v konkretne, obvladljive aktivnosti, tesno povezane z vsakdanjim življenjem. Učni načrt ni abstrakten, temveč udeležence spodbuja k praktičnim dejavnostim: pregledu politike zasebnosti, primerjavi komunikacijskih kanalov, iskanju rešitev na spletu, vrednotenju naslovov novic ali preverjanju

		<p>zanesljivosti virov. Takšen pristop učenje naredi bolj smiselne in zmanjšuje občutek nelagodja ali strahu pred tehnologijo. Dodatna prednost gradiva je, da združuje digitalne spretnosti in medijsko pismenost, namesto da bi ju obravnavalo kot ločeni področji. To je še posebej pomembno za starejše udeležence, ki pogosto hkrati potrebujejo tako operativno samozavest kot tudi kritično presojo.</p>
	<p>Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih</p>	<p>Za starejše je treba učni načrt prilagoditi, ne pa ga neposredno prenesti. Nekatere primere, namenjene staršem ali mlajšim uporabnikom, je mogoče nadomestiti s scenariji, ki so relevantni za starejše, kot so preverjanje zdravstvenih trditev, prepoznavanje prevarantskih sporočil, varno deljenje družinskih fotografij, branje obvestil o zasebnosti pri znanih storitvah ali prepoznavanje sumljivih objav na družbenih omrežjih. Učna srečanja naj potekajo počasneje, z manj hkrati predstavljenimi orodji in z več vgrajenega ponavljanja. Uporabnost bi izboljšali tudi tiskani izročki, demonstracije v živo ter kontrolni sezname po korakih. Priporočljivo je, da se najprej obravnavajo najpomembnejši moduli: vrednotenje informacij, napačne informacije in dezinformacije, zasebnost, varna komunikacija ter osnovno reševanje problemov.</p> <p>Njegova glavna omejitev je, da prvotno ni bil zasnovan za starejše, zato je treba prilagoditi primere, tempo dela in zahtevnost uporabniških vmesnikov.</p>
	<p>Povezanost z učnim načrtom SMART AGE</p>	<p>Ta vir je za projekt SMART AGE izjemno relevanten kot metodološki primer dobre prakse. Prikazuje, kako je mogoče kompetenčni okvir učinkovito pretvoriti v delavnice, učne liste, samostojne naloge ter vodila za izvajalce. Njegov najmočnejši prispevek k projektu SMART AGE je zasnova učnega procesa: modularna struktura, na uporabi temelječe naloge, postopno stopnjevanje zahtevnosti ter povezovanje medijske pismenosti z vsakdanjo rabo digitalnih tehnologij. Posebej dragocena je tudi vsebina, namenjena obravnavi informacijskega nereda, klikvabe, sponzoriranih vsebin, propagande in globokih ponaredkov, ki je še posebej uporabna za module projekta SMART AGE, osredotočene na dezinformacije in medijska okolja, ki jih sooblikuje umetna inteligenca.</p>
	<p>Povezava do Erasmus+ results platforme</p>	<p>https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2020-1-AT01-KA204-077958</p>

Primer 3: CUMILA Wiki

The screenshot shows the CUMILA Wiki homepage. The header includes the CUMILA logo, navigation links for 'Register' and 'Log-in', and a search icon. The main content area is titled 'About the CUMILA Project' and features a 'Welcome at CUMILA' section. A sidebar on the left contains navigation options like 'Dashboard', 'Tour', 'Help', and 'All modules'. A table of contents on the right lists various articles and language options (German and Spanish).

Naslovna stran CUMILA Wiki [🔗](#)

	Naslov vira	CUMILA Wiki
	Opis vira	Celovit izobraževalni kurikulum za odrasle, ki medijsko in informacijsko pismenost organizira v šest tematskih modulov, podprtih s temeljnimi besedili, učnimi načrti, wikijem in tečajem v okolju Moodle. Posebej uporaben je kot odprt in prilagodljiv okvir za oblikovanje širših programov medijske pismenosti.
	Projekt (če je ustrezno)	Curriculum guide of media and information literacy for adults
	EU program / shema	Erasmus+
	Avtor(ji) / organizacija	Medienkompetenz Team e.V.; Akademie für politische Bildung und demokratiefördernde Maßnahmen; Centre for the innovation and development of education and technology
	Leto izdaje / posodobitve	2020
	Licenca / stroški	odprti izobraževalni vir
	Priznanja / nagrade	primer dobre prakse
	Ciljne skupine	odrasli
	Format	spletni wiki

	Na voljo v jezikih	angleščina, nemščina, španščina
	Primernost za strojno prevajanje	visoka
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 1: Informacijska in podatkovna pismenost Področje 2: Komunikacija in sodelovanje Področje 4: Varnost
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	CUMILA združuje na kurikulumu temelječe izobraževanje odraslih, modularno učenje, samostojno usmerjeno učenje in odprto izobraževalno prakso. Zasnovana je tako za facilitatorje kot za samostojne udeležence učenja, kar ji daje veliko prilagodljivost. Njena izrazita prednost je plastna struktura: temeljni dokumenti znanja, vzorčni učni načrti, posamezne učne enote, učna gradiva v wikiju ter spremljevalni tečaj v okolju Moodle s preverjanjem znanja. To omogoča tako vodeno poučevanje kot postopno samostojno učenje.
	Ključni učni rezultati	Udeleženci lahko razvijejo temeljno razumevanje delovanja digitalnih medijev in spletnih okolij, vključno s tem, kako krožijo informacije, kako se na spletu oblikujejo mnenja, kako delujejo komunikacijska orodja ter kako je treba upravljati zasebnost in varnost. Kurikulum odraslim pomaga tudi krepiti zmožnost odgovornega sodelovanja v digitalni družbi, bolj kritičnega vrednotenja medijskih vsebin ter samozavestnejšega in bolj avtonomnega gibanja v digitalnih prostorih.
	Zakaj deluje	Deluje zato, ker medijske pismenosti ne obravnava kot ozko, omejeno temo. Namesto tega jo predstavlja kot strukturirano področje kompetenc odraslih, ki vključuje državljanstvo, komuniciranje, vrednotenje informacij, zasebnost in rabo tehnologije. Tak širši okvir je posebej uporaben za starejše udeležence, ki pogosto potrebujejo razumevanje ne le posameznih tveganj, kot so dezinformacije, temveč tudi širše logike digitalnega življenja. Druga pomembna prednost je prilagodljivost: CUMILA se lahko uporablja kot celovit kurikulum, kot vir posameznih učnih enot ali za samostojno učenje. Njena odprta in ponovno uporabna zasnova dodatno olajšuje prilagajanje različnim nacionalnim in lokalnim okoljem.
	Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih	Pri uporabi CUMILA s starejšimi je priporočljivo skrbno izbrati in zaporedno razporediti module, namesto da bi poskušali obravnavati vse vsebine hkrati. Najbolj neposredno relevantne teme so običajno pridobivanje informacij in oblikovanje mnenj, komuniciranje in sodelovanje ter varnost, zasebnost in varstvo podatkov. Izvajalci naj abstraktne teme

		<p>prevajajo v vsakdanje situacije, ki so starejšim dobro poznane, na primer preverjanje verodostojnosti spletnih novic, varna uporaba aplikacij za sporočanje, zaščita osebnih podatkov ali razumevanje, kako družbena omrežja oblikujejo vidnost in pozornost.</p> <p>Njena glavna omejitev za projekt SMART AGE je, da je zasnovana za odrasle na splošno in ne posebej za starejše, zato bi morali izvajalci poenostaviti navigacijo, zmanjšati kognitivno obremenitev ter dati prednost modulom, ki so za starejše udeležence najbolj relevantni.</p>
	Povezanost s kurikulum SMART AGE	<p>CUMILA je za projekt SMART AGE zelo relevantna, saj ponuja celovit in prenosljiv model za krepitev medijske in informacijske pismenosti v izobraževanju odraslih. Dobro se ujema s ciljem projekta SMART AGE, to je starejše udeležence opremiti s praktičnimi in kritičnimi kompetencami za orientacijo v digitalnih medijskih okoljih. Njena modularna zasnova je uporabna kot podlaga za strukturiranje kurikuluma, vsebinska področja pa se močno prekrivajo s prioritetami projekta SMART AGE, kot so kritično vrednotenje informacij, varna komunikacija, digitalna avtonomija in informirano sodelovanje v družbi. Posebej dragocena je kot primer arhitekture kurikuluma, saj prikazuje, kako je mogoče široke kompetence medijske pismenosti razčleniti v obvladljive module, učne enote in podporne odprte vire.</p>
	Povezava do Erasmus+ results platforme	https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2019-1-DE02-KA204-006183
	Dostop / projekt / več informacij	https://cumila.eu/

Primer 4: DIGITALIATORS Handbook for trainers of seniors

Naslovnica priročnika [🔗](#)

	Naslov vira	DIGITALIATORS Handbook for trainers of seniors
	Opis vira	Priročnik, namenjen izvajalcem usposabljanj, ki se posebej osredotoča na poučevanje starejših digitalnih veščin na način, prilagojen njihovem učnemu tempu, potrebam in oviram. Združuje praktične metodološke napotke z vsebinami o digitalni komunikaciji, varnosti, krepitvi samozavesti ter vsakdanji digitalni samostojnosti.
	Projekt (če je ustrezno)	Digital upskilling for senior citizens, focused on their everyday necessary online transactions, especially after the pandemic
	EU program / shema	Erasmus+
	Avtor(ji) / organizacija	E-business Academy; A & A Emphasys Interactive Solutions Ltd; Agentia pentru Dezvoltare Regionala Nord-Est; Aintek Symvouloi Epicheiriseon Efarmoges Ypsilis Technologias Ekpaidefsi Anonymi Etaireia;

		European Digital Learning Network ETS; UPI - ljudska univerza Zalec
	Leto izdaje / posodobitve	2025
	Licenca / stroški	odprti izobraževalni vir
	Priznanja / nagrade	primer dobre prakse
	Ciljne skupine	starejši odrasli
	Format(s)	PDF
	Na voljo v jezikih	angleščina, bulgarščina, grščina, romunščina, italijanščina, slovenščina
	Primernost za strojno prevajanje	visoka
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 1: Informacijska in podatkovna pismenost Področje 2: Komunikacija in sodelovanje Področje 4: Varnost Področje 5: Reševanje problemov
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	Priročnik združuje na starejše osredotočeno andragogiko, prilagojeno učenje, mentorsko vlogo izvajalcev, praktično delo, vzajemno podporo ter metodologijo krepitev samozavesti. Njegova glavna prednost je, da ne ponuja zgolj vsebin, ki jih je treba poučevati, temveč tudi pojasnjuje, kako poučevati starejše: s počasnejšim tempom, ponavljanjem, majhnimi koraki, poudarkom na praktični uporabnosti, večmodalnim poučevanjem, pozitivno spodbudo ter prilagajanjem telesnim in kognitivnim spremembam. Vključuje tudi elemente gradnje skupnosti, vrednotenja ter premišljeno uporabo igrifikacije kot motivacijskega orodja.
	Ključni učni rezultati	Glede na način uporabe priročnika lahko udeleženci učenja in izvajalci dosežejo več različnih rezultatov. Starejši udeleženci lahko razvijejo osnovno digitalno avtonomijo pri uporabi naprav, brskanju po internetu, uporabi komunikacijskih orodij, deljenju datotek, upravljanju zasebnosti, varni rabi gesel, prepoznavanju spletnih prevar ter varnem sodelovanju v spletnih okoljih. Izvajalci usposabljanj pa se lahko naučijo, kako oceniti predhodno znanje udeležencev, prilagoditi poučevanje posameznikom, postavljati realistične cilje, zmanjševati tesnobo, prilagajati učno okolje ter dolgoročno podpirati digitalno samozavest in samostojnost starejših.
	Zakaj deluje	Deluje zato, ker izhaja iz dejanskih učnih pogojev starejših odraslih, namesto da bi predpostavljali, da so vsi odrasli udeleženci učenja enaki. Priročnik izrecno obravnava kognitivno staranje, obremenitev spomina, pozornost, strah pred tehnologijo, senzorne omejitve, socialno izolacijo, pomanjkanje predhodnih izkušenj ter primanjkljaj ustreznih učnih gradiv. Na tej

		podlagi ponuja konkretne odzive: enostavnejši jezik, prilagajanje naprav, prilagodljiv tempo, praktične naloge, podporno komunikacijo, vzajemno učenje in primere iz resničnega življenja, kot so elektronska pošta, video klici, naročanje, bančništvo in spletna varnost. Z drugimi besedami, digitalne kompetence povezuje z dostojanstvom, samozavestjo in vsakdanjo uporabnostjo.
	Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih	Ta vir je priporočljivo uporabljati selektivno, ne pa ga izvajati kot enoten, obsežen priročnik. Izvajalci naj dajo prednost tistim poglavjem, ki so za njihovo skupino najbolj relevantna, zlasti presoji potreb, motivacijskim strategijam, komunikaciji, digitalni varnosti, prilagajanju naprav ter praktičnim vsakdanjim spretnostim. Priporočljivo je začeti s cilji udeležencev, kot so vzpostavljanje stikov z družino, uporaba aplikacij za sporočanje, preverjanje zaupanja vrednih informacij ali dostop do zdravstvenih in javnih storitev. Učne enote naj bodo kratke, strukturirane in ponavljajoče, z natisnjenimi zapiski, prikazi ter dovolj časa za vprašanja. Predlogi priročnika glede dostopnosti so še posebej dragoceni: večje pisave, podnapisi, zvočna podpora, ergonomske naprave in prilagojene nastavitve lahko bistveno prispevajo k uspešnosti učenja. Igrifikacija je lahko koristna, vendar le v lahkih, sodelovalnih oblikah in le, če se skupina nanjo pozitivno odziva.
	Povezanost s kurikulum SMART AGE	Ta vir je za projekt SMART AGE zelo relevanten, saj ponuja tako vsebinski navdih kot tudi metodologijo izvajanja za delo s starejšimi. Njegov najmočnejši prispevek je metodološki: pomaga opredeliti, kako naj bo v praksi videti starejšim prilagojeno digitalno in medijsko izobraževanje. Za SMART AGE je to še posebej dragoceno pri oblikovanju modulov o dezinformacijah, spletni varnosti, komunikacijskih orodjih, digitalni avtonomiji in tveganjih, povezanih z umetno inteligenco, saj priročnik dosledno poudarja uporabnost, zaupanje, samozavest in uporabo v resničnem življenju. Zato lahko SMART AGE podpira ne le kot vir tem, temveč tudi kot model za usmerjanje izvajalcev, prilagajanje tempa, podporo udeležencem in dostopno izvajanje kurikuluma.
	Povezava do Erasmus+ results platforme	https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2022-1-BG01-KA220-ADU-000085900
	Dostop / projekt / več informacij	https://digitaliators.eu/

Primer 5: Information Matters Training program

Knjižice Matters Training [🔗](#)

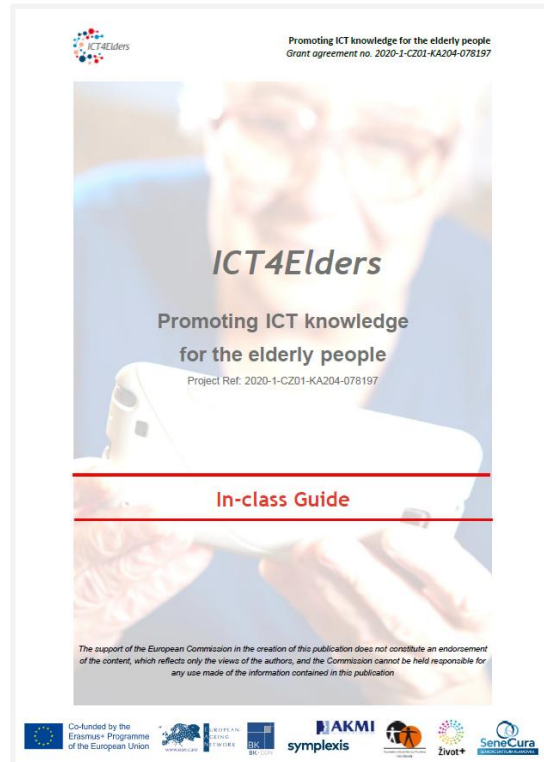
	Naslov vira	Information Matters Training program
	Opis vira	Večjezični spletni tečaj za izobraževalce odraslih, ki podpirajo udeležence, stare 55 let in več, na področju medijske in digitalne pismenosti. Njegovih 10 modulov zajema medijsko pismenost, tehnologijo, digitalno dobrobit, družbena omrežja, dezinformacije, zasebnost, digitalne storitve in državljansko participacijo.
	Projekt (če je ustrezno)	Enhancing Adults Media and Digital Literacy to Fight the Infodemic (INFORMATION MATTERS)
	EU program / shema	Erasmus+
	Avtor(ji) / organizacija	Globalni biblioteki; BEST Institut für berufsbezogene Weiterbildung und Personaltraining GmbH; Centrul de Resurse pentru Educatie si Formare Profesionala; European association for viewers interests AISBL; PR Care
	Leto izdaje / posodobitve	2024

	Licenca / stroški	odprti izobraževalni vir
	Priznanja /nagrade	primer dobre prakse
	Ciljne skupine	starejši odrasli (55+)
	Format	PDF
	Na voljo v jezikih	angleščina, bulgariščina, nemščina, romunščina
	Primernost za strojno prevajanje	visoka
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 1: Informacijska in podatkovna pismenost Področje 2: Komunikacija in sodelovanje Področje 4: Varnost Področje 5: Reševanje problemov
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	Program združuje samostojno spletno učenje v lastnem tempu, modularno izobraževanje odraslih, mentorsko podporo izvajalcev, učenje na podlagi scenarijev, vodeno refleksijo ter praktične dejavnosti, osredotočene na naloge. Moduli ne ponujajo le razlagalnih vsebin, temveč vključujejo tudi strukturirane učne dejavnosti, kot so vaje preverjanja dejstev, igre vlog, razprave o zasebnosti, igre s kartami na temo digitalne dobrobiti ter naloge državljankega udejstvovanja, usmerjene v skupnost. Poleg tega uporabljajo kvize, vprašalnike in validacijske naloge za utrjevanje znanja in spodbujanje refleksije.
	Ključni učni rezultati	Izobraževalci odraslih, ki uporabljajo ta program, lahko razvijajo znanje in izobraževalne zmogljivosti na širokem naboru za starejše relevantnih tem: razumevanje konceptov medijske pismenosti, prepoznavanje dezinformacij in nezanesljivih spletnih vsebin, varnejšo uporabo družbenih omrežij, varovanje zasebnosti in osebnih podatkov, bolj samozavesten pristop k spletnemu bančništvu in digitalnim storitvam ter razumevanje povezave med digitalno participacijo in državljanškim življenjem. Program obravnava tudi širše vidike, kot so digitalna dobrobit, etično spletno vedenje, digitalni odtis ter vloga tehnologije v vsakdanjem življenju. Za starejše udeležence se to odraža v večji digitalni samozavesti, varnejšem spletnem vedenju, okrepljeni kritični presoji ter bolj informiranem družbenem in državljanškem sodelovanju.
	Zakaj deluje	Deluje zato, ker je jasno zasnovan na podlagi dejanskih potreb starejših udeležencev, hkrati pa nagovarja izobraževalce odraslih, ki jih pri učenju podpirajo. Vsebina je dovolj široka, da odraža resnično digitalno življenje, ne le enega samega, izoliranega sklopa spretnosti. Medijsko pismenost povezuje z zasebnostjo, varnostjo, družbenimi

		<p>omrežji, dobrobitjo, storitvami in državljanstvom. Druga pomembna prednost je njegova praktična struktura: tečaj se večkrat zaporedoma premika od konceptov k vajam, razpravam, refleksiji in uporabi v praksi. To omogoča lažje prilagajanje gradiv v delavnice, kombinirano učenje ali vodeno spletno učenje. Večjezična zasnova predstavlja tudi pomembno prednost za prenosljivost v evropskem prostoru.</p>
	<p>Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih</p>	<p>Pri delu s starejšimi je priporočljivo, da se tečaj uporablja selektivno in z vodenjem, ne pa ob predpostavki, da ga bodo vsi udeleženci samostojno v celoti opravili na spletu. Izvajalci naj začnejo z moduli, ki so najbolj neposredno relevantni, kot so dezinformacije, družbena omrežja, zasebnost, digitalne storitve in digitalna dobrobit. Dejavnosti so najučinkovitejše, kadar so povezane z znanimi vsakodnevnimi situacijami, kot so sumljiva sporočila, objave na Facebooku, navade pri rabi gesel, strahovi pred spletnim bančništvom ali nepregledne platforme javnih storitev. Učne enote naj bodo krajše, s počasnejšim tempom, podprte z demonstracijami v živo, ponavljanjem in natisnjenimi povzetki za domov. Nekatero dejavnosti bo morda treba dodatno poenostaviti, zlasti za udeležence z nizko začetno samozavestjo ali omejenimi predhodnimi digitalnimi izkušnjami.</p> <p>Njena glavna omejitev je, da kljub temu, da je zasnovan za izobraževalce, ki delajo s starejšimi udeleženci, nekateri moduli ostajajo razmeroma široki in bi jim koristila dodatna poenostavitev, močnejša prilagoditev z vidika dostopnosti ter bolj izrecna vključitev aktualnih tveganj medijev, povezanih z umetno inteligenco.</p>
	<p>Povezanost s kurikulum SMART AGE</p>	<p>Ta vir je za projekt SMART AGE zelo relevanten, saj ponuja tako vsebinski referenčni okvir kot tudi model izvedbe za starejšim prilagojeno izobraževanje na področju medijske in digitalne pismenosti. Njegova modularna struktura se močno prekriva s prioritetami projekta SMART AGE: kritično medijsko pismenostjo, (dez)informacijami, pismenostjo na področju družbenih omrežij, zasebnostjo in varnostjo, digitalno avtonomijo ter državljsko participacijo. Posebej uporaben je kot primer, kako široke cilje razvoja kompetenc prevesti v samostojne spletne module z dejavnostmi, vrednotenjem in podporo izvajalcem. Hkrati lahko SMART AGE ta model še nadgradi z močnejšim poudarkom na vsebinah, ustvarjenih z</p>

		umetno inteligenco, globokih ponaredkih, dostopnosti ter lokalni prilagoditvi za starejše v podeželskih in raznolikih evropskih okoljih.
	Povezava do Erasmus+ results platforme	https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2022-1-BG01-KA220-ADU-000085514
	Dostop / projekt / več informacij	https://informationmatters.eu/

Primer 6: ICT4Elders – In-class Guide

Naslovnica priročnika

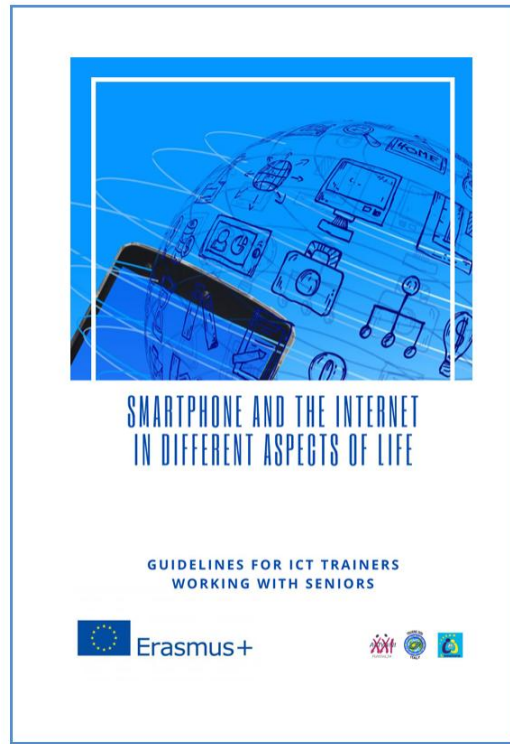
	Naslov vira	ICT4Elders – In-class Guide
	Opis vira	Strukturiran priročnik za podporo pri izvajanju pouka v razredu, povezan z e-izobraževalnim tečajem za starejše, ki zajema osnovne IKT-spretnosti, komunikacijo, spletne storitve, varnost, dezinformacije, phishing in globoke ponaredke. Zasnovan je za pomoč starejšim pri postopnem spoznavanju spletnega učenja, z močno poudarjeno procesno podporo in prilagoditvami za dostopnost.
	Projekt (če je ustrezno)	Promoting ICT knowledge for the elderly people
	EU program / shema	Erasmus+
	Avtor(ji) / organizacija	Asociace poskytovatelů sociálních služeb České republik; AKMI Anonimi Ekpaideftiki Etairia; BK Consult GbR; Réseau européen du vieillissement ASBL; SeneCura Senior Centrum Klamovka s.r.o.; SYMPLEXIS; Život Plus
	Leto izdaje / posodobitve	2023
	Licenca / stroški	odprti izobraževalni vir
	Priznanja /nagrade	primer dobre prakse

	Ciljne skupine	starejši odrasli
	Format	PDF
	Na voljo v jezikih	angleščina, češčina, nemščina, grščina
	Primernost za strojno prevajanje	visoka
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 1: Informacijska in podatkovna pismenost Področje 2: Komunikacija in sodelovanje Področje 4: Varnost Področje 5: Reševanje problemov
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	Priročnik združuje kombinirano učenje odraslih, poučevanje po korakih, podprto e-učenje, učenje na podlagi prakse ter postopno, podprto vrednotenje znanja. Ne deluje zgolj kot vsebinski priročnik, temveč tudi kot navigacijski podporni dokument, ki udeležencem pokaže, kako ustvariti uporabniški račun, dostopati do modulov, uporabljati platformo, opravljati preverjanja znanja in se vračati h ključnim informacijam. Struktura je izrazito postopkovna, kar je posebej koristno za starejše, ki se v spletnih učnih okoljih lahko počutijo negotove. Poleg tega spodbuja učenje z delom, saj udeleženci znanje pridobivajo prek videov, predstavitev in interaktivnih nalog, ne le z branjem teoretičnih vsebin.
	Ključni učni rezultati	Udeleženci naj bi se naučili razumeti in uporabljati naprave, brskalnike in aplikacije; komunicirati na spletu prek sporočil, elektronske pošte in družbenih omrežij; uporabljati digitalna orodja za razvedrilo in podporo zdravju; samozavestneje opravljati spletne nakupe in plačila; ter prepoznavati spletna tveganja, kot so dezinformacije, lažne novice, neželena pošta, phishing in globoki ponaredki. Tečaj si prizadeva tudi pomagati udeležencem pri presoji verodostojnosti spletnih strani, razumevanju tveganj spletnih prevar ter uporabi varnejših praks pri upravljanju gesel.
	Zakaj deluje	Deluje zato, ker je tesno povezan z vsakdanjim življenjem in zmanjšuje raven abstraktnosti. Tečaj digitalne spretnosti povezuje s konkretnimi situacijami, s katerimi se starejši dejansko srečujejo: uporabo pametnih telefonov, opravljanjem video klicev, preverjanjem zdravstvenih informacij, plačevanjem položnic, spletnim nakupovanjem ali presojanjem, ali je sporočilo ali spletna stran zaupanja vredna. Drugi razlog za učinkovitost je, da predvideva ovire. Priročnik pojasnjuje, kako se prijaviti, kam klikniti, kako odpreti preverjanja znanja v novem zavihku ter kako uporabljati nastavitve dostopnosti, kot so disleksična pisava, prilagajanje velikosti pisave in barvni kontrast. Takšna postopkovna podpora v

		izobraževanju odraslih na področju digitalnih veščin pogosto manjka, vendar lahko predstavlja ključno razliko med sodelovanjem in opustitvijo učenja.
	Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih	<p>Ta vir je najučinkovitejši, če se uporablja z vodenjem, zlasti pri udeležencih z nizko samozavestjo ali brez predhodnih izkušenj. Izvajalci ne bi smeli predpostavljati, da se bodo vsi udeleženci sposobni samostojno registrirati, krmariti po platformi ali upravljati več zavihkov v brskalniku. Priporočljivo je začeti z najbolj praktičnimi in neposredno relevantnimi učnimi enotami, kot so komunikacija, spletna varnost in dezinformacije, šele nato preiti na širše teme. Izvajalci naj vsak korak pokažejo v živo, zagotovijo natisnjena navodila in omogočijo dovolj časa za ponavljanje. Povzetki v priročniku so primerni za uporabo kot gradivo za ponavljanje. Orodja za dostopnost na platformi so dragocena, vendar bi morali izvajalci udeležencem aktivno pokazati, kako jih vključiti. Smiselno je tudi posodabljanje nekatere primere na platformi, saj se lahko navedena orodja in storitve hitro zastarajo. Njena glavna omejitev je, da se bolj nagiba k splošnim IKT-kompetencam kot k poglobljeni analizi medijske pismenosti, zato jo je v okviru projekta SMART AGE najbolje dopolniti z viri, ki se podrobneje ukvarjajo z manipulativnimi tehnikami, algoritmičnim vplivom in vsebinami, ustvarjenimi z umetno inteligenco.</p>
	Povezanost s kurikulum SMART AGE	<p>Ta vir je za projekt SMART AGE zelo relevanten, saj ponuja konkreten model, kako povezati starejšim prilagojeno digitalno vključevanje z medijsko pismenostjo in spletno varnostjo. Njegova enota o dezinformacijah, preverjanje verodostojnosti spletnih strani ter uvod v globoke ponaredke so neposredno povezani s prednostnimi nalogami projekta SMART AGE na področju kritičnega vrednotenja vsebin in krepitve odpornosti proti manipulaciji. Hkrati njegove širše teme o komunikaciji, zdravju, storitvah in vsakdanji rabi naprav odražajo dejstvo, da mora biti medijska pismenost za starejše pogosto umeščena v širši okvir digitalne participacije. Najmočnejši prispevek k projektu SMART AGE je zato njegova integrirana zasnova: združevanje praktične rabe digitalnih orodij, kritične ozaveščenosti in strukturirane podpore udeležencem v enem celovitem paketu.</p>
	Povezava do Erasmus+ results platforme	https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2020-1-

		CZ01-KA204-078197
	Dostop / projekt / več informacij	https://www.ict4elders.eu/

Primer 7: SIDAL – Guidelines for ICT Trainers Working with Seniors

Naslovnica priročnika [🔗](#)

	Naslov vira	SIDAL – Guidelines for ICT Trainers Working with Seniors
	Opis vira	Na potrebah temelječ priročnik za IKT-izvajalce usposabljanj, ki delajo s starejšimi, zasnovan okoli tega, kako pametni telefoni in internet podpirajo vsakdanje življenje, zdravje, komunikacijo, mobilnost in socialno participacijo. Posebej dragocen je zaradi pristopa, ki izhaja iz življenjskih okoliščin, ter zaradi praktičnih scenarijev za delavnice.
	Projekt (če je ustrezno)	Smartphone and the Internet in Different Aspects of Life
	EU program / shema	Erasmus+
	Avtor(ji) / organizacija	Fundacija "Aktywni XXI"; E-seniors: Initiation des seniors auc NTIC association; Training 2000 PSC
	Leto izdaje / posodobitve	2022
	Licenca / stroški	odprti izobraževalni vir
	Priznanja / nagrade	primer dobre prakse

	Ciljne skupine	starejši odrasli
	Format	PDF
	Na voljo v jezikih	angleščina, francoščina, italijanščina, poljščina
	Primernost za strojno prevajanje	visoka
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 1: Informacijska in podatkovna pismenost Področje 2: Komunikacija in sodelovanje
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	SIDAL združuje na potrebah temelječe izobraževanje odraslih, funkcionalno in odnosno učenje, projektno učenje, učenje z delom ter delo v manjših skupinah z vodenjem. Osrednja pedagoška značilnost je načelo, da digitalnih kompetenc ne gre poučevati kot abstraktnega tehničnega znanja, temveč kot orodja, ki izboljšujejo kakovost življenja na konkretnih področjih, kot so zdravje, finance, komunikacija, mobilnost in vsakodnevno urejanje zadev. Priročnik dodatno poudarja animacijske dejavnosti, praktične scenarije, izmenjavo med vrstniki, ponavljanje ter neformalne učne oblike.
	Ključni učni rezultati	Udeleženci lahko izboljšajo svojo zmožnost uporabe pametnih telefonov in spletnih orodij za komunikacijo, iskanje informacij, navigacijo, podporo na področju zdravja, sodelovanje v skupnosti ter opravljanje vsakdanjih digitalnih nalog. Scenariji delavnic razvijajo tudi bolj specifične spretnosti, kot so sodelovanje v video srečanjih, uporaba orodij Jamboard (aplikacija je bila ukinjena 31. decembra 2024) ali My Maps za sodelovalno delo, skeniranje QR-kod, dostop do kulturnih vsebin ter uporaba aplikacij, ki podpirajo aktivno staranje. Na ravni izvajalcev priročnik krepi zmožnost načrtovanja starejšim prilagojenih dejavnosti na podlagi dejanskih potreb udeležencev in lokalnega konteksta.
	Zakaj deluje	Deluje zato, ker izhaja iz dejanskih dokazov o tem, kako starejši tehnologijo v resnici uporabljajo in s čim imajo še vedno težave. Priročnik vključuje rezultate raziskav iz Poljske, Francije in Italije, ki kažejo, da starejši pogosto vsakodnevno uporabljajo pametne telefone, vendar kljub temu premalo izkoriščajo številne funkcije, zlasti na področjih spletnega učenja, upravnih storitev, zdravstvenih storitev in zahtevnejših digitalnih opravil. Na tej podlagi SIDAL priporoča delo v manjših skupinah, uporabo preprostega jezika, ponavljajočo se prakso, prilagajanje interesom udeležencev ter dolgoročno učenje namesto enkratnih usposabljanj. To daje viru visoko stopnjo praktične verodostojnosti. Druga pomembna prednost je njegov funkcionalni pristop:

		tehnologija je vedno povezana s smiselnimi življenjskimi situacijami in nikoli poučevana sama sebi namen.
	Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih	Najmočnejši elementi, ki jih je smiselno prilagoditi, so analiza potreb, struktura po življenjskih področjih ter praktični scenariji. Izvajalci naj začnejo s tistim, kar je za skupino najpomembnejše, na primer s komunikacijo z družino, prepoznavanjem zaupanja vrednih informacij, uporabo zemljevidov, dostopom do storitev ali izogibanjem spletnim prevaram. Dejavnosti naj se izvajajo v manjših skupinah, z natisnjenimi navodili, prikazi v živo in ponavljajočo se prakso. Priporočilo priročnika, da je treba tehnološke pojme razlagati v preprostem jeziku, je še posebej pomembno. Nekatera primerna orodja v priročniku, kot je Jamboard, so danes morda že zastarela ali manj relevantna, zato jih je po potrebi smiselno nadomestiti z enakovrednimi sodobnimi rešitvami.
	Povezanost s kurikulum SMART AGE	Za potrebe projekta SMART AGE je SIDAL najbolje uporabljati kot metodološki model, ne pa ga neposredno prenašati nespremenjenega. Ta vir je za SMART AGE relevanten kot primer funkcionalnega oblikovanja kurikuluma za starejše. Njegov največji prispevek je izhodišče, da je treba razvoj digitalnih kompetenc organizirati okoli življenjskih področij, ki so starejšim pomembna, kot so zdravje, odnosi, vsakdanji opravki, finance, prosti čas in državljansko udejstvovanje. To se zelo dobro ujema z namenom projekta SMART AGE, ki želi medijsko pismenost povezati z digitalno odpornostjo in vsakdanjo avtonomijo. Čeprav SIDAL ni izrazito osredotočen na dezinformacije, kritično presojo virov ali vsebine, ustvarjene z umetno inteligenco, ponuja trdno strukturno osnovo za umeščanje teh tem v starejšim relevantne življenjske kontekste. V tem smislu je še posebej uporaben za zasnovo kurikuluma, profiliranje udeležencev in usmerjanje izvajalcev.
	Povezava do Erasmus+ results platforme	https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2019-1-PL01-KA204-064903
	Dostop / projekt / več informacij	https://aktywni21.org.pl/sidal/

Primer 8: Break the Chain – Manual for (Not Only) Trainers Focused on Adults 55+

Naslovnica priročnika [🔗](#)

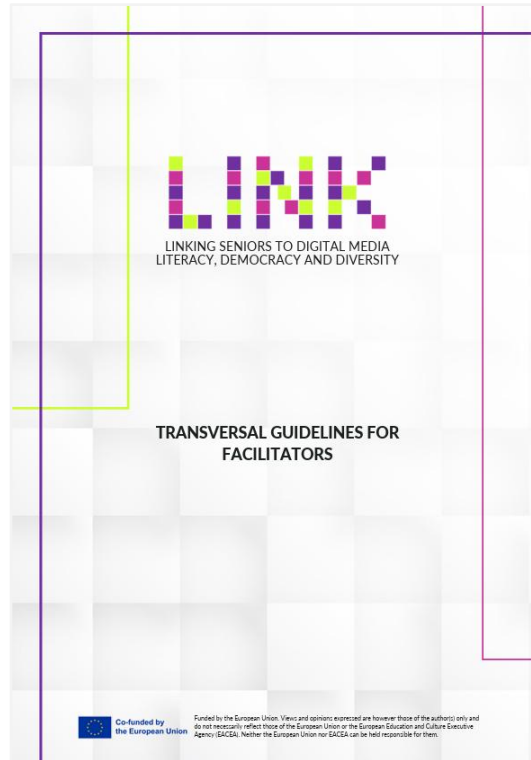
	Naslov vira	Break the Chain – Manual for (Not Only) Trainers Focused on Adults 55+
	Opis vira	Priročnik o medijski pismenosti, osredotočen na starejše, ki obravnava lažne novice, vrednotenje virov, manipulativne tehnike, verižno posredovana sporočila, algoritme družbenih omrežij in preverjanje slik. Združuje temeljite konceptualne razlage z že pripravljenimi učnimi načrti ter starosti prilagojenimi pedagoškimi usmeritvami.
	Projekt (če je ustrezno)	Break the chain: Providing ways to fight fake news and disinformation online
	EU program / shema	Erasmus+
	Avtor(ji) / organizacija	EDUcentrum; E-Seniors; Komicha; Atermon; IC MEDIA; HeartHands Solutions
	Leto izdaje / posodobitve	2024
	Licenca / stroški	odprti izobraževalni vir
	Priznanja /nagrade	primer dobre prakse

	Ciljne skupine	odrasli 55+
	Format	PDF
	Na voljo v jezikih	angleščina, češčina, francoščina, bolgariščina, nizozemščina, grščina
	Primernost za strojno prevajanje	visoka
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 1: Informacijska in podatkovna pismenost Področje 2: Komunikacija in sodelovanje Področje 4: Varnost Področje 5: Reševanje problemov
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	Priročnik združuje kritično medijsko pismenost, starejšim prilagojeno andragogiko, izkustveno učenje, učenje na podlagi razprave, vodeno raziskovanje ter na praksi zasnovano oblikovanje usposabljanj. Njegova ključna prednost je, da izvajalcem ne pove le, kaj poučevati, temveč tudi kako poučevati odrasle, stare 55 let in več. Izrecno priporoča analizo potreb, počasnejši tempo, grajenje zaupanja, delo v manjših skupinah, pozitivno motivacijo, ponavljanje, uporabo dostopnega jezika ter psihološko varno razpravo. Vključuje tudi učne načrte, zasnovane na izkustvenem učenju, ki obsegajo razpravo, refleksijo, aktivno preizkušanje in skupinsko delo.
	Ključni učni rezultati	Udeleženci lahko razvijejo zmožnost razumevanja ključnih pojmov, kot so dezinformacije, zavajajoče informacije, lažne novice, klikvabe, troli, boti, propaganda in verižno posredovana sporočila; prepoznavanja manipulativnih tehnik, kot so čustveno uokvirjanje, stereotipizacija, pristranskost potrjevanja, fotomontaža in napačen kontekst; vrednotenja zanesljivosti virov; razlikovanja med mnenjem in dejstvi; ter uporabe praktičnih orodij za preverjanje medijskih vsebin, vključno s fotografijami in videoposnetki. Vir prav tako krepi zavedanje o tem, kako algoritmi, družbena omrežja in ponavljajoča se izpostavljenost oblikujejo zaznave in vedenje v spletnem okolju.
	Zakaj deluje	Deluje zato, ker združuje tri ravni, ki so v drugih virih pogosto ločene. Prvič, ponuja jasno teoretično osnovo o dezinformacijah, manipulaciji, zanesljivosti virov, kognitivnih pristranskostih, čustvenem vplivu in medijskih okoljih. Drugič, to teorijo prevaja v praktične učne načrte in preprosta evalvacijska orodja, kot je na primer »pet vprašanj za presojo medijskih vsebin«. Tretjič, učni pristop izrecno prilagaja starejšim odraslim, saj obravnava nevroplastičnost, obremenitev spomina, samozavest, motivacijo, zaupanje in senzorno dostopnost. Ta

		<p>kombinacija naredi priročnik zelo uporaben v realnih izobraževalnih okoljih. Posebna vrednost priročnika je tudi v tem, da izobraževanje o dezinformacijah obravnava kot dialog in ne kot pridigo, kar je še posebej pomembno pri delu z občutljivimi prepričanji in čustveno nabitimi vsebinami.</p>
💡	<p>Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih</p>	<p>Ta vir je priporočljivo uporabljati selektivno in modularno. Izvajalcem ni treba izvajati celotnega priročnika zaporedno. Pri delu s starejšimi je smiselno začeti z znanimi in praktičnimi temami, kot so osnove lažnih novic, preverjanje virov, sumljiva elektronska sporočila, zavajajoče oglaševanje, objave na družbenih omrežjih in preverjanje fotografij. Priporočila samega priročnika je treba dosledno upoštevati: skupine naj bodo majhne, zagotoviti je treba dodaten čas, izogibati se je treba kognitivni preobremenitvi, uporabljati tiskana podporna gradiva, spodbujati razpravo namesto soočanja ter učenje povezovati z vsakdanjimi situacijami. Učni načrti so zelo uporabni, vendar bo nekatere primere treba posodobiti in lokalno prilagoditi, zlasti glede aktualnih platform, vsebin, ustvarjenih z umetno inteligenco, ali novejših prevar. Poglavja o strateški komunikaciji so še posebej pomembna, saj pomagajo izvajalcem pri spoštljivem delu z udeleženci, ki imajo morda že oblikovana močna stališča.</p> <p>Njena glavna omejitev je, da je treba nekatere študije primerov in sklice na platforme posodobiti, razsežnost, povezana z umetno inteligenco, pa je glede na trenutne potrebe še razmeroma omejena.</p>
🔗	<p>Povezanost s kurikulum SMART AGE</p>	<p>Ta vir je za projekt SMART AGE zelo relevanten in je doslej eden vsebinsko najbolj sorodnih v celotni zbirki. Neposredno se ujema s prioriteta projekta SMART AGE na področjih dezinformacij, lažnih novic, manipulativnih tehnik, kritičnega vrednotenja virov, digitalne odpornosti ter starejšim prilagojene pedagogike. Posebej dragocen je zato, ker vsebine medijske pismenosti povezuje z jasnimi usmeritvami za izvajanje izobraževanj za odrasle, stare 55+, kar pomeni, da ni uporaben le kot vir tem, temveč tudi kot model za didaktično zasnovo. Na tej osnovi lahko SMART AGE nadgradi primer z dodatno krepitvijo področij, ki so postala še pomembnejša po objavi priročnika, zlasti vsebin, ustvarjenih z umetno inteligenco, globokih ponaredkov, sprememb na platformah in sodobnih vzorcev spletnih prevar.</p>
🔗	<p>Povezava do Erasmus+ results</p>	<p>https://erasmus-</p>

	platforme	plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2021-1-CZ01-KA220-ADU-000029779
	Dostop / projekt / več informacij	https://www.break-the-chain.eu/training-manual

Primer 9: LINK – Transversal Guidelines for Facilitators

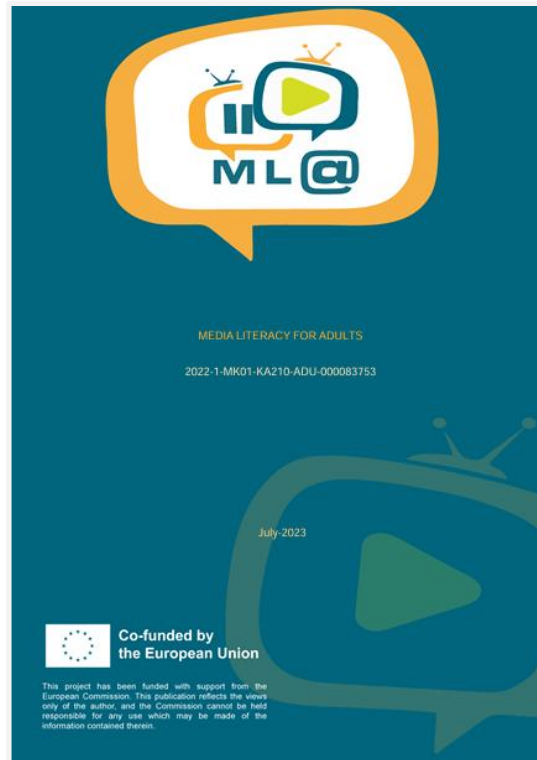
Naslovnica priročnika [🔗](#)

	Naslov vira	LINK – Transversal Guidelines for Facilitators
	Opis vira	Metodološki priročnik, ki podpira facilitatorje pri delu s starejšimi v neformalnih učnih okoljih, s poudarkom na izkustvenem učenju, refleksiji, komunikaciji in starosti prilagojeni pedagogiki. Namesto osredotočanja na eno samo vsebinsko področje krepi učne pogoje, ki so ključni za učinkovito izvajanje izobraževanja na področju digitalne in medijske pismenosti.
	Projekt (če je ustrezno)	LINK - LINKing Seniors to Digital Media Literacy, Democracy and Diversity
	EU program / shema	Erasmus+
	Avtor(ji) / organizacija	Associação Animam Viventem; ADI & SALU Sersoc SLU; Freguesia de Cascais e Estoril; Fundação Pro Scientia Publica; Sinergia Società Cooperativa Sociale
	Leto izdaje / posodobitve	2023

	Licenca / stroški	odprti izobraževalni vir
	Priznanja /nagrade	-
	Ciljne skupine	starejši odrasli
	Format	PDF
	Na voljo v jezikih	angleščina
	Primernost za strojno prevajanje	visoka
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 1: Informacijska in podatkovna pismenost Področje 2: Komunikacija in sodelovanje Področje 5: Reševanje problemov
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	Priročnik združuje pristope neformalnega izobraževanja odraslih, facilitirano učenje, učenje učenja, izkustveno učenje ter na starejše občutljivo andragogiko. Izrecno se opira na načela, kot so aktivna vključenost udeležencev v učenje, refleksija, povezanost učenja z resničnim življenjem, skupinski proces ter strukturirana refleksija po dejavnostih. Prav tako poudarja, da odrasli potrebujejo možnost preverjanja informacij skozi lastne izkušnje, da želijo, da je učenje takoj uporabno, ter da se najuspešneje učijo, kadar so aktivno vključeni v načrtovanje in vrednotenje učnega procesa.
	Ključni učni rezultati	Pri uporabi s facilitatorji ali trenerji lahko ta priročnik prispeva k več rezultatom: boljšemu razumevanju razlik med starejšimi in mlajšimi udeleženci učenja; ustvarjanju varnega in zaupanja vrednega učnega okolja; izbiri orodij, ki ustrezajo skupinski dinamiki; strukturiranju refleksije po izvedenih dejavnostih; uravnoveženju različnih učnih preferenc (vizualnih, verbalnih, aktivnih, reflektivnih, zaporednih in celostnih); ter prilagajanju poučevanja starostno pogojenim telesnim, kognitivnim, psihološkim in socialnim spremembam. Posredno lahko to za starejše učeče se pomeni bolj dostopne, motivirajoče in učinkovite učne izkušnje.
	Zakaj deluje	Deluje zato, ker preusmeri pozornost z vprašanja »katero vsebino poučevati« na vprašanje »kako učenje dejansko poteka« v skupinah starejših. Priročnik je posebej močan v prikazu, da učinkovito delo s starejšimi zahteva zaupanje, prožnost, facilitacijo namesto hierarhičnega, od zgoraj navzdol usmerjenega poučevanja ter prilagajanje različnim učnim preferencam. Njegova uporaba Kolbovega cikla izkustvenega učenja in strukturirane refleksije je še posebej dragocena, saj se medijska pismenost in digitalna odpornost pogosto najbolj krepita takrat, ko udeleženci nekaj preizkusijo, o tem razmislijo, izkušnjo analizirajo in pridobljene uvide nato ponovno

		<p>uporabijo v novi situaciji. Dodatna prednost priročnika je njegov uravnotežen pristop k staranju: prepoznavna ovire, hkrati pa poudarja ohranjeno nevroplastičnost, kristalizirano inteligenco, odpornost ter vrednost življenjskih izkušenj.</p>
	Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih	<p>Ta vir je najprimernejši za uporabo kot usmerjevalni dokument za trenerje oziroma facilitatorje, ne kot priročnik, namenjen neposredno udeležencem učenja. V okviru projekta SMART AGE naj facilitatorji njegova načela uporabljajo pri načrtovanju delavnic o dezinformacijah, digitalni varnosti, družbenih omrežjih ali vsebinah, ustvarjenih z umetno inteligenco. V praksi to pomeni izhajanje iz resničnih izkušenj učečih se, postavljanje ciljev, ki so takoj relevantni, uporabo dela v manjših skupinah, načrtno vključevanje časa za refleksijo ter povezovanje praktičnega delovanja s pojmovnimi razlagami. Poglavja o učnih preferencah in starostno pogojenih spremembah so še posebej uporabna pri oblikovanju učnih srečanj. Trenerji naj upoštevajo tudi poudarek priročnika na čustveni, kognitivni in telesni varnosti, saj se številni starejši digitalnega učenja lotevajo z občutki negotovosti ali nizke samozavesti. Njegova glavna omejitev za projekt SMART AGE je, da ne gre za specifičen kurikulum medijske pismenosti, zato ga je smiselno povezati z vsebinsko bogatejšimi viri o dezinformacijah, presoji virov ter medijskih okoljih, ki jih oblikuje umetna inteligenca.</p>
	Povezanost s kurikulum SMART AGE	<p>Ta vir je za projekt SMART AGE zelo relevanten kot prečni metodološki okvir. Sam po sebi ne ponuja podrobnih vsebin s področja medijske pismenosti, vendar zagotavlja trdno osnovo za način izvajanja učenja v projektu SMART AGE: učečim se usmerjeno, neformalno, reflektivno, praktično, prožno in ob upoštevanju starostno pogojenih sprememb. Posebej uporaben je za priročnik za trenerje, izvedbena navodila ter metodološke zapiske, ki spremljajo kurikulum. V kontekstu SMART AGE njegov prispevek ni predvsem tematski, temveč strukturni: pomaga zagotoviti, da so tudi vsebinsko zahtevne teme, kot so dezinformacije, umetna inteligenca ali državljanska participacija, predstavljene na način, s katerim se lahko starejši smiselno povežejo in v njem aktivno sodelujejo.</p>
	Povezava do Erasmus+ results platforme	<p>https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2021-1-PT01-KA220-ADU-000026060</p>
	Dostop / projekt / več informacij	<p>https://linkprojecteu.wixsite.com/link</p>

Primer 10: ML@ Curriculum

Naslovnica kurikula [🔗](#)

	Naslov vira	ML@ Curriculum
	Opis vira	Kompakten izobraževalni program za odrasle, ki obravnava lažne novice, vizualno medijsko pismenost, spletno varnost, varstvo zasebnosti ter odgovorno ustvarjanje vsebin. Vključuje praktične učne priprave in oblike dejavnosti, ki jih je mogoče prilagoditi skupinskemu učenju odraslih.
	Projekt (če je ustrezno)	Media Literacy of Adults
	EU program / shema	Erasmus+
	Avtor(ji) / organizacija	Private Educational Institution - Open Civic University For Lifelong Learning Vanco Prke; Hayatboyu eğitim bilim sanat kültür derneği; A.B. Institute of entrepreneurship development ltd.
	Leto izdaje / posodobitve	2023
	Licenca / stroški	odprti izobraževalni vir
	Priznanja / nagrade	-
	Ciljne skupine	odrasli 55+

	Format	PDF
	Na voljo v jezikih	angleščina, makedonščina, turščina, grščina
	Primernost za strojno prevajanje	visoka
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 1: Informacijska in podatkovna pismenost
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	Izobraževalni program združuje neformalno izobraževanje odraslih, učenje na podlagi razprav, izkustveno učenje, učenje na podlagi nalog ter dejavnostno usmerjeno facilitacijo. Posebnost programa je, da so številne vsebine na voljo v dveh različicah – aktivnosti v učilnici in zunaj. Učne priprave temeljijo na razpravah, skupinskem delu, igrah vlog, primerjavah primerov, nalogah vrednotenja virov ter praktičnih vajah, kot so analiza naslovov, preverjanje slik, raziskovanje scenarijev varstva zasebnosti in ustvarjanje objav za družbena omrežja.
	Ključni učni rezultati	Udeleženci lahko razvijejo sposobnost prepoznavanja lažnih novic, zaznavanja kazalnikov kakovosti virov, analize čustvene in prepričevalne moči vizualnih medijev ter razumevanja osnovnih praks varstva zasebnosti in spletne varnosti. Naučijo se prepoznati sumljiva elektronska sporočila in razmišljati o etičnih vidikih ustvarjanja ter deljenja vsebin na spletu. Program hkrati krepi kritično mišljenje, primerjanje virov, osnovne postopke preverjanja dejstev ter zavedanje o tem, kako vizualno in besedilno uokvirjanje vpliva na razumevanje in interpretacijo vsebin.
	Zakaj deluje	Program deluje, ker medijsko pismenost razdeli na manjše število konkretnih in lahko razumljivih tem ter vsako od njih podpre s praktičnimi učnimi pripravami. Njegova najmočnejša prednost je uporabnost: izobraževalci lahko posamezno dejavnost hitro izberejo in jo izvedejo z malo dodatne priprave. Druga pomembna prednost je raznolikost. Program se ne zanaša zgolj na predavanja, temveč vključuje primerjalne naloge, kontrolne sezname, analize v manjših skupinah, vizualne sprožilce, zunanje raziskovalne dejavnosti (npr. lov na informacije) ter naloge odgovornega ustvarjanja objav. To povečuje vključenost udeležencev in jasno pokaže, da se medijske pismenosti lahko učimo skozi aktivno sodelovanje in ne le prek abstraktne teorije.
	Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih	Pri delu s starejšimi je treba to gradivo prilagoditi selektivno. Najbolj relevantni vsebinski sklopi so prepoznavanje lažnih novic, vizualna medijska pismenost, spletna varnost in varstvo zasebnosti ter

		<p>odgovorno deljenje vsebin. Izobraževalci naj poenostavijo nekatere dejavnosti, zmanjšajo število primerov, obravnavanih v enem srečanju, ter splošne ali mladinsko usmerjene scenarije nadomestijo s situacijami, ki so starejšim bolj znane, kot so sumljiva sporočila, zavajajoče zdravstvene trditve, prirejene fotografije ali prekomerno deljenje vsebin na Facebooku. Nekatere zunanje aktivnosti so lahko primerne za aktivne skupine starejših, vendar morajo biti neobvezne in prilagojene gibalnim zmožnostim, udobju ter dostopnosti. Smiselno bi bilo tudi posodobiti primere virov in okrepiti obravnavo sodobnih groženj, kot so globoki ponaredki, spletne prevare ter vsebine, ustvarjene s pomočjo umetne inteligence.</p> <p>Glavna omejitev za projekt SMART AGE je dejstvo, da je gradivo namenjeno odraslim na splošno in ne posebej starejšim, zato so nekatere dejavnosti in reference precej splošne ali poenostavljene v primerjavi s kompleksnostjo današnjega okolja dezinformacij in medijev, ki jih vse bolj zaznamuje umetna inteligenca.</p>
	Povezanost s kurikulum SMART AGE	<p>Gradivo je za projekt SMART AGE relevantno predvsem kot prenosljiv učni program ter kot primer zasnove dejavnosti. Njegova največja dodana vrednost je v tem, da jasno pokaže, kako je mogoče široko temo medijske pismenosti razdeliti na obvladljive vsebinske sklope z že pripravljenimi in takoj uporabnimi učnimi pripravami. Več tem se neposredno prekriva s prednostnimi področji projekta SMART AGE, zlasti prepoznavanje lažnih novic, vrednotenje virov, interpretacija vizualnih vsebin, varstvo zasebnosti ter odgovorno spletno sodelovanje.</p> <p>Vendar bi bilo gradivo za uporabo v okviru projekta SMART AGE treba bistveno prilagoditi: narediti ga bolj ciljno usmerjenega na starejše, okrepiti vidike dostopnosti ter ga posodobiti glede na sodobno digitalno okolje, zlasti v povezavi z mediji, ki jih oblikuje umetna inteligenca, manipulacijo platform ter sodobnimi tveganji spletnih prevar.</p>
	Povezava do Erasmus+ results platforme	https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2022-1-MK01-KA210-ADU-000083753
	Dostop / projekt / več informacij	https://www.facebook.com/profile.php?id=100091281906420

Primer 11: New Methods and Forms of Cybernetic Security for Seniors – Methodological Material

Naslovnica priročnika [🔗](#)

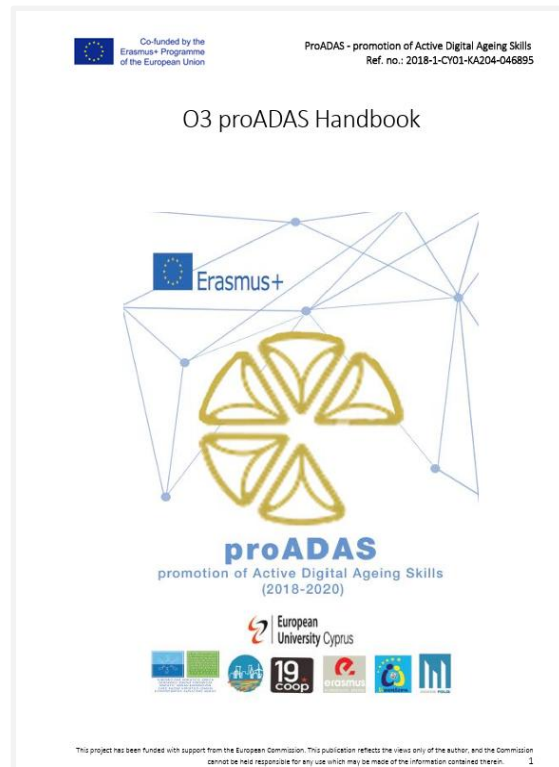
	Naslov vira	New Methods and Forms of Cybernetic Security for Seniors – Methodological Material
	Opis vira	Metodološko gradivo, usmerjeno na starejše, ki združuje izobraževanje o kibernetiki varnosti z izbranimi temami medijske pismenosti, kot so lažne novice, prirejene slike in lažna spletna mesta. Ponuja že pripravljene delavnice na temo gesel, phishinga, varstva zasebnosti, spletnih prevar ter varnejšega vedenja na spletu.
	Projekt (če je ustrezno)	New methods and forms of cybernetic security for seniors
	EU program / shema	Erasmus+
	Avtor(ji) / organizacija	CPM-Centrum prevencije mladeze; ALVIT - inovace a vzdelavani s.r.o.; Fundacija Pro Scientia Publica;

		Inercia Digital SL; Sinergia Società Cooperativa Sociale
	Leto izdaje / posodobitve	2019
	Licenca / stroški	odprti izobraževalni vir
	Priznanja /nagrade	-
	Ciljne skupine	starejši odrasli
	Format	PDF
	Na voljo v jezikih	angleščina
	Primernost za strojno prevajanje	visoka
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 4: Varnost
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	<p>Gradivo združuje neformalno izobraževanje odraslih, usmerjeno na starejše, učenje na podlagi scenarijev, vodene razprave, delo v manjših skupinah, učenje z delom ter facilitacijo pod vodstvom izobraževalca. Pomembna prednost je, da dejavnosti sledijo enotni in pregledni metodologiji: opredelitev problema in cilja, časovni okvir, pripomočki, profil udeležencev, opis dejavnosti ter praktične napotke za izvedbo. To pomeni, da je gradivo dejansko uporabno za izobraževalce in ne ostaja zgolj na teoretični ravni. Poleg tega uporablja zgodbe, konkretne primere, situacije, podobne igrani vlogi, kvize ter naloge postopne analize, s čimer so abstraktne teme kibernetike varnosti starejšim lažje razumljive.</p>
	Ključni učni rezultati	<p>Glede na izbrano dejavnost lahko udeleženci izboljšajo sposobnost ustvarjanja in upravljanja močnejših gesel, prepoznavanja poskusov phishinga, zaznavanja lažnih spletnih mest, zaščite nastavitve zasebnosti na družbenih omrežjih, razumevanja tveganj, povezanih z zlonamerno programsko opremo, varnejše uporabe elektronske pošte ter prepoznavanja spletnih prevar. Gradivo vključuje tudi jasno opredeljene učne izide s področja medijske pismenosti, zlasti v sklopih o prirejenih slikah in lažnih novicah, kjer se udeleženci učijo postavljati pod vprašaj prve vtise, primerjati različne perspektive, uporabljati povratno iskanje slik, preverjati vire ter preverjati vsebine pred njihovim deljenjem. Na ravni izobraževalcev gradivo hkrati ponuja zgled, kako te teme pretvoriti v praktične delavnice za starejše.</p>
	Zakaj deluje	<p>Gradivo deluje, ker je zasnovano na problemih, s katerimi se starejši dejansko srečujejo. Raziskovalni del pokaže, da so starejši odrasli še posebej ranljivi na področjih, kot so uporaba gesel, odpornost na phishing in neustrezni odzivi na sumljiva elektronska</p>

		<p>sporočila, tudi kadar sami menijo, da so na spletu previdni. Dejavnosti se neposredno odzivajo na te zaznane vrzeli.</p> <p>Drugi razlog za učinkovitost je širina obravnave, saj gradivo ne izolira posamezne teme, temveč zajema celoten spekter vsebin – od tehnične varnosti do preverjanja medijskih vsebin. Za projekt SMART AGE so najmočnejši deli dejavnosti o lažnih novicah in prirejenih slikah, ki presegajo osnovno kibernetiko higieno in se usmerjajo v kritično interpretacijo digitalnih vsebin. Uporaba konkretnih primerov, krajših aktivnosti in vodenega razmisleka dodatno prispeva k temu, da je vsebina lažje poučljiva in primerna za delo s starejšimi.</p>
	<p>Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih</p>	<p>Gradivo je priporočljivo uporabljati selektivno. Ni potrebno izvesti vseh 16 dejavnosti. Za projekt SMART AGE so najrelevantnejši vsebinski sklopi verjetno gesla, phishing, lažna spletna mesta, prirejene slike, lažne novice, nastavitve zasebnosti ter spletne prevare. Izobraževalci naj po potrebi posodobijo zastarele reference na platforme in primere, zlasti v povezavi z vmesniki Facebooka, postavitev Gmaila ter starejšimi orodji ali spletnimi povezavami. Izvajanje delavnic naj bo upočasnjeno in poenostavljeno, z natisnjenimi navodili, prikazi v živo in dovolj časa za ponavljanje. Nekatere dejavnosti uporabljajo angleške digitalne izraze in starejše spletne primere, zato sta prevajanje in lokalizacija nujna. Najprimernejša uporaba tega gradiva je modularna: izbrati je treba nekaj najbolj relevantnih dejavnosti ter jih prilagoditi sodobnim prevaram, globokim prevaram, slikam, ustvarjenim z umetno inteligenco, in lokalnim digitalnim navadam starejših udeležencev.</p> <p>Glavna omejitev za projekt SMART AGE je, da je del vsebin zastarel in da se nekateri deli gradiva bolj nagibajo k splošni kibernetiki higieni kot k poglobljeni medijski pismenosti, zato sta posodabljanje in selektivna prilagoditev nujna.</p>
	<p>Povezanost s kurikulum SMART AGE</p>	<p>Gradivo je za projekt SMART AGE zelo relevantno, saj se umešča na presečišče digitalne varnosti, kritične medijske pismenosti in izobraževalnega oblikovanja, prilagojenega starejšim. Dobro se ujema s prednostnimi področji projekta SMART AGE, kot so obravnava dezinformacij, ozaveščanje o spletnih prevarah, krepitev spletne samostojnosti ter odpornosti v digitalnih okoljih. Njegov najmočnejši prispevek je v praktični prenosljivosti kurikulumu:</p>

		<p>pokaže, kako je mogoče široko zastavljene cilje pretvoriti v delavnice z jasno opredeljenim časovnim okvirom, metodami in nalogami za udeležence. Projekt SMART AGE lahko še posebej črpa iz dejavnosti, povezanih z lažnimi novicami in manipulacijo fotografij, hkrati pa lahko ta model nadgradi s posodobitvijo vsebin glede na sodobne ekosisteme platform, medije, ustvarjene z umetno inteligenco, ter potrebe po večji dostopnosti.</p>
	Povezava do Erasmus+ results platforme	https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2018-1-SK01-KA204-046377
	Dostop / projekt / več informacij	-

Primer 12: proADAS Handbook

Naslovnica priročnika [🔗](#)

	Naslov vira	proADAS Handbook
	Opis vira	Priročnik o aktivnem digitalnem staranju, ki izobraževalcem in strokovnjakom na področju podpore pomaga ustvarjati bolj vključujoča učna okolja za starejše odrasle. Njegova glavna dodana vrednost je v povezovanju digitalne pismenosti z zdravjem, samostojnostjo, dobrim počutjem ter dostopnostnimi potrebami, povezanimi s staranjem.
	Projekt (če je ustrezno)	promotion of Active Digital Ageing Skills
	EU program / shema	Erasmus+
	Avtor(ji) / organizacija	European University Cyprus; Jadransko jonska euroregija; Erasmus Hogeschool Brussel; E-SENIORS: initiation des seniors aux ntic associatio; Diciannove Società Cooperativa; CSI Center For Social Innovation LTD
	Leto izdaje / posodobitve	2020
	Licenca / stroški	odprti izobraževalni vir
	Priznanja /nagrade	-

	Ciljne skupine	starejši odrasli
	Format	PDF
	Na voljo v jezikih	angleščina
	Primernost za strojno prevajanje	visoka
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 5: Reševanje problemov
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	<p>Priročnik združuje starejšim prilagojeno andragoško prakso, vključujočo facilitacijo, učenje, vezano na kontekst, usposabljanje na podlagi scenarijev ter podporni coaching. Namenjen je strokovnjakom, izobraževalcem odraslih, trenerjem, svetovalcem, nevladnim organizacijam in drugim družbenim akterjem, ki delajo s starejšimi. Njegova ključna prednost je v tem, da povezuje načela gerontologije, psihologije, mentorstva, coachinga in pedagogike, namesto da bi digitalno pismenost obravnaval zgolj kot tehnično vprašanje usposabljanja. Poleg tega uporablja konkretne scenarije, ki izobraževalcem pomagajo prilagoditi lastno prakso specifičnim okoliščinam in potrebam udeležencev.</p>
	Ključni učni rezultati	<p>Za izobraževalce in facilitatorje so glavni učni izidi razumevanje, kako ustvarjati ustrezna učna okolja za starejše, prilagajati digitalno izobraževanje zdravstvenim ali gibalnim omejitvam ter podpirati starejše pri uporabi informacijsko-komunikacijskih tehnologij za komunikacijo, samostojnost, družbeno vključenost in dobro počutje. Za starejše udeležence posredno priročnik prispeva k večjemu zaupanju pri uporabi digitalnih orodij, boljšemu dostopu do informacij in storitev, krepitvi socialnih vezi ter varnejšemu in bolj samostojnemu vsakdanjemu življenju.</p>
	Zakaj deluje	<p>Gradivo deluje, ker digitalno pismenost jasno povezuje z vsakdanjimi življenjskimi izkušnjami staranja. Namesto da bi starejše obravnavalo kot homogeno skupino, izrecno upošteva različna stanja in ranljivosti, vključno s splošno telesno oslabelelostjo, podhranjenostjo, srčno-žilnimi tveganji, kognitivnimi težavami in tveganjem za padce. Digitalno učenje obravnava kot del širših procesov družbene vključenosti, aktivnega staranja, zdravja in kakovosti življenja.</p> <p>Drugi razlog za njegovo učinkovitost je praktična usmerjenost: priročnik vključuje konkretna priporočila glede velikosti skupin, tempa dela, opreme, dostopnosti, motivacije, vključevanja udeležencev ter pomena uporabe lastnih naprav učečih se. Te</p>

		značilnosti gradivo uveljavljajo kot uporaben priročnik za izvajanje v praksi in ne zgolj kot pregled politik ali teoretičnih izhodišč.
	Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih	Za namene projekta SMART AGE je to gradivo najprimernejše za uporabo kot priročnik za izobraževalce in metodološka referenca, ne pa kot kurikulum, namenjen neposredno učečim se. Najbolj uporabni so deli s priporočili o ocenjevanju začetne ravni udeležencev, ohranjanju majhnih učnih skupin, individualizaciji podpore, izogibanju strokovnemu žargonu, ponavljanju ključnih informacij, uporabi primerov iz vsakdanjega življenja ter načrtovanju dela ob upoštevanju starostno pogojenih težav, kot so motnje spomina, vida, sluha ali gibalne omejitve. Sklopi s scenariji lahko izobraževalcem pomagajo razmisliti, kako prilagoditi dejavnosti specifičnim ciljnim skupinam. Hkrati so nekateri deli precej splošni ali zastareli, zato je treba gradivo uporabljati selektivno in ga posodabljati s sodobnimi primeri dezinformacij, spletnih prevar, medijev, ustvarjenih z umetno inteligenco, ter današnjih digitalnih storitev. Glavna omejitev za projekt SMART AGE je, da gradivo presega področje medijske pismenosti in dezinformacije ter kritično analizo digitalnih vsebin obravnava le posredno, zato ga je smiselno kombinirati z viri, ki so bolj izrecno usmerjeni v medijsko pismenost.
	Povezanost s kurikulum SMART AGE	Gradivo je za projekt SMART AGE zelo relevantno kot presečno metodološko in vključujoče izhodišče. Njegov glavni prispevek ni v ozko usmerjenih vsebinah medijske pismenosti, temveč v širšem modelu načrtovanja učenja, ki upošteva razlike, povezane s staranjem, ter digitalno udeležbo povezuje s samostojnostjo, zdravjem in družbeno vključenostjo. To se zelo dobro ujema s cilji projekta SMART AGE, zlasti tam, kjer mora kurikulum obravnavati ne le dezinformacije in tveganja, povezana z umetno inteligenco, temveč tudi praktične in čustvene pogoje, v katerih se starejši lahko uspešno učijo. Gradivo je še posebej uporabno kot podpora izobraževalcem pri usmerjanju dela, načrtovanju dostopnosti, podpori udeležencem ter vključevanju digitalne odpornosti v širši koncept aktivnega staranja.
	Povezava do Erasmus+ results platforme	https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2018-1-CY01-KA204-046895
	Dostop / projekt / več informacij	https://proadas.eu/

Primer 13: SAFE – Methodological Guidance for Adult Educators

Naslovnica priročnika [🔗](#)

	Naslov vira	SAFE – Methodological Guidance for Adult Educators
	Opis vira	Priročnik za izobraževalce, razvit za delo s starejšimi, starimi 65 let in več, ki se osredotoča na lažne novice, družbena omrežja, kritično mišljenje, varstvo zasebnosti ter kombinirano učenje. Združuje vsebinsko specifične teme medijske pismenosti s podrobnimi priporočili o tem, kako na ustrezen način poučevati starejše odrasle.
	Projekt (če je ustrezno)	Senior's Anti-Fake Education
	EU program / shema	Erasmus+
	Avtor(ji) / organizacija	Ljudska univerza Ptuj; KMOP – Social Action and Innovation Centre; die Berater® Unternehmensberatungs GmbH; CARDET; CESIE; BUPNET
	Leto izdaje / posodobitve	2024

	Licenca / stroški	odprti izobraževalni vir
	Priznanja /nagrade	-
	Ciljne skupine	starejši odrasli (65+)
	Format	PDF
	Na voljo v jezikih	nemščina
	Primernost za strojno prevajanje	visoka
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 1: Informacijska in podatkovna pismenost
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	Priročnik združuje starosti primerno andragoško prakso, kombinirano učenje, kritično medijsko pismenost, učenje z delom, reflektivno prakso ter strokovni razvoj izobraževalcev. Njegova ključna prednost je izrazit metodološki poudarek, saj vključuje smernice za komunikacijski slog, čustveno podporo udeležencem, motivacijske strategije, ustrezen tempo in ponavljanje, socialno učenje, neformalna učna okolja ter prilagajanje kognitivnim, telesnim in socialnim potrebam starejših. Poleg tega priporoča pristop od prakse k teoriji ter uporabo pripovedovanja zgodb, vrstniške podpore, humorja in sodelovalnega učenja.
	Ključni učni rezultati	Za izobraževalce gradivo krepi sposobnost poučevanja starejših o razumevanju lažnih novic, razlikovanju med resničnimi in neresničnimi informacijami, uporabi kritičnega mišljenja, prepoznavanju vloge družbenih omrežij in aplikacij za sporočanje pri širjenju dezinformacij ter upravljanju nastavitve zasebnosti, pri čemer uporablja starosti prilagojene pedagoške pristope. Poleg tega izobraževalcem pomaga bolje razumeti motivacije starejših udeležencev, njihove ovire, strahove in zanje primerne učne pogoje. Za starejše udeležence se to posredno odraža v večji kritični ozaveščenosti, varnejši uporabi družbenih omrežij, boljši presoji pri vrednotenju spletnih informacij ter bolj samozavestnem sodelovanju v digitalnem življenju.
	Zakaj deluje	Gradivo deluje, ker združuje tri elemente, ki so v številnih drugih virih pogosto obravnavani ločeno. Prvič, ponuja jasno vsebinsko osredotočenost na lažne novice, kritično mišljenje, družbena omrežja, varstvo zasebnosti in preverjanje informacij. Drugič, zagotavlja strukturiran, modularno zasnovan program, ki vključuje kombinirano učenje, samostojno učenje v lastnem tempu, sodelovalne elemente ter praktične dejavnosti. Tretjič, vsebuje podrobna metodološka priporočila o tem, kako se starejši najbolje učijo, kot so izhajanje iz življenjskih

		izkušenj, zagotavljanje relevantnosti, delo s čustvi, ustvarjanje sproščenega vzdušja, delo v manjših skupinah, ponavljanje ter prilagajanje tempa in oblike dela. Zaradi tega je gradivo zelo uporabno za dejansko izvajanje v praksi in ne služi zgolj kot konceptualna ali načrtovalska podlaga.
	Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih	<p>To gradivo je najbolje uporabljati hkrati kot priročnik za izobraževalce in kot referenco za načrtovanje kurikulumu. Za projekt SMART AGE so najbolj prenosljivi elementi modul o lažnih novicah, modul o družbenih omrežjih in aplikacijah za sporočanje ter metodološka načela starosti prilagojene didaktike. Izobraževalci naj lokalizirajo primere, po potrebi posodobijo reference na platforme ter dejavnosti poenostavijo glede na začetno raven znanja udeležencev. Posebej dragocena so priporočila o delu v manjših skupinah, izvajanju dejavnosti v dnevnem času, uporabi praktičnih vaj, izogibanju preobremenjenosti ter pristopu od dejavnosti k razlagi. Modul o ustvarjanju videov je mogoče uporabljati selektivno pri samozavestnejših skupinah, vendar je lahko za začetnike prezahteven, če ni ustrezno poenostavljen.</p> <p>Glavna omejitev gradiva je, da so nekateri primeri vezani na starejše ekosisteme platform in obdobje pred razmahom sodobnih orodij umetne inteligence, zato bo za uporabo v današnjem medijskem okolju potrebna vsebinska posodobitev.</p>
	Povezanost s kurikulum SMART AGE	<p>Gradivo je za projekt SMART AGE zelo relevantno in predstavlja eno najbližjih konceptualnih ujemanj med doslej obravnavanimi primeri. Neposredno se sklada s prednostnimi področji projekta SMART AGE, kot so obravnava dezinformacij, kritično mišljenje, digitalna vključenost, medijska pismenost na področju družbenih omrežij, varstvo zasebnosti ter pedagoški pristopi, prilagojeni starejšim. Njegova največja vrednost je v celostnem povezovanju vsebin, modela izvajanja in priprave izobraževalcev. Projekt SMART AGE lahko na tem gradivu močno gradi, hkrati pa model nadgradi z vključevanjem novejših in vse bolj perečih vprašanj, zlasti vsebin, ustvarjenih z umetno inteligenco, tehnologij za pripravo globokih ponaredkov, algoritmičnega vpliva ter sodobnih ekosistemov spletnih prevar.</p>
	Povezava do Erasmus+ results platforme	https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2021-1-SI01-KA220-ADU-000033515
	Dostop / projekt / več informacij	https://www.safeseniors.eu/

Primer 14: DIGITELD disinformation module materials

Naslovna stran prve predstavitve [↗](#)

	Naslov vira	DIGITELD disinformation module materials
	Opis vira	Modularni sklop učnih gradiv o dezinformacijah, ki obravnava definicije, načine širjenja, psihosocialno ranljivost, strategije spletnega iskanja, preverjanje dejstev, povratno iskanje slik ter vlogo novinarstva. Gradivo je še posebej močno kot strukturiran model za postopno in nadgrajujoče izobraževanje o dezinformacijah.
	Projekt (če je ustrezno)	The DIGITalization of ELDERly
	EU program / shema	Erasmus+
	Avtor(ji) / organizacija	Fondation Privée pour la Promotion de la Profession de Journaliste; Università Degli Studi di Macerata
	Leto izdaje / posodobitve	2024
	Licenca / stroški	odprti izobraževalni vir
	Priznanja / nagrade	-

	Ciljne skupine	starejši odrasli 65+
	Format	PPT
	Na voljo v jezikih	angleščina
	Primernost za strojno prevajanje	visoka
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 1: informacijska in podatkovna pismenost
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	Sklop modulov združuje modularno izobraževanje na področju medijske pismenosti, učenje na podlagi konceptov, kritično refleksijo, praktično usmerjeno usposabljanje za preverjanje informacij ter vodeno analitično učenje. Ena njegovih ključnih prednosti je zaporedje vsebin. Udeleženci najprej razjasnijo osnovne pojme, kot sta zavajanje in dezinformacije, nato preučijo delovanje ekosistemov dezinformacij, zatem raziskujejo psihosocialne mehanizme, kot sta potrditvena pristranskost in kognitivna disonanca, ter se na koncu naučijo praktičnih proti-strategij, kot so optimizacija iskanja, lateralno branje, preverjanje dejstev in povratno iskanje slik. Modul o novinarstvu doda pomembno normativno razsežnost z razlago neodvisnosti, točnosti ter razlikovanja med dejstvi in mnenji.
	Ključni učni rezultati	Udeleženci lahko razvijejo sposobnost razlikovanja med zavajanjem in dezinformacijami, razumevanja, zakaj se lažne informacije širijo, prepoznavanja algoritmičnega ojačevanja, botov in astroturfinga ter prepoznavanja psiholoških dejavnikov, ki ljudi delajo ranljive za neresnične trditve. Poleg tega se lahko naučijo konkretnih veščin preverjanja informacij, vključno z uporabo Boolovih operatorjev, časovnih filtrov, iskanja po domenah in vrstah datotek, zadržanega klikanja, lateralnega branja ter povratnega iskanja slik. Ob tem pridobijo tudi jasnejše razumevanje pomena profesionalnega novinarstva, zlasti vloge preverjanja informacij, popravkov ter razlikovanja med dejstvi in komentarjem.
	Zakaj deluje	Gradivo deluje, ker združuje teorijo, psihologijo in praktične veščine, namesto da bi medijsko pismenost predstavljalo kot preprost kontrolni seznam. Vir ne razlaga zgolj, kako preverjati informacije, temveč tudi, zakaj so ljudje dovzetni za neresnice in kako digitalni sistemi ojačujejo manipulacijo. To udeležencem omogoča celovitejše razumevanje problema. Druga pomembna prednost je, da so poučevane praktične veščine konkretne in prenosljive. Iskalni filtri, zadržano klikanje, lateralno

		<p>branje in povratno iskanje slik so realistične metode, ki jih lahko udeleženci takoj uporabijo v vsakdanjem življenju. Pomembna je tudi vključitev načel novinarstva, saj udeležencem daje merila za prepoznavanje bolj zaupanja vrednih informacijskih okolij.</p>
	<p>Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih</p>	<p>Pri delu s starejšimi je treba to gradivo skrbno prilagoditi in ustrezno časovno razporediti. Najbolj primerni sklopi za neposredno uporabo so uvodni pojmi, psihologija prepričanj, veščine iskanja in filtriranja informacij, preverjanje dejstev, povratno iskanje slik ter novinarski sklopi, ki obravnavajo točnost in razlikovanje med dejstvi in mnenji. Bolj abstraktne teme, kot sta astroturfing ali algoritmično ojačevanje vsebin, bodo verjetno zahtevale poenostavitve in uporabo primerov iz vsakdanjega življenja. Izobraževalci naj se izogibajo preobremenjevanju udeležencev s prevelikim številom pojmov v eni delavnici ter naj izhajajo iz znanih situacij, kot so sumljive objave na Facebooku, posredovana sporočila ali zavajajoče slike. Prikazi v živo so še posebej pomembni pri lateralnem branju, uporabi časovnih filtrov in povratnem iskanju slik. Prav tako bi bila koristna natisnjena navodila po korakih. Nekatere termine je treba poenostaviti, dodati pa je treba tudi sodobne primere, zlasti v povezavi s slikami, ustvarjenimi z umetno inteligenco, globokimi ponaredki in aktualnimi praksami platform. Glavna omejitev za projekt SMART AGE je, da gradivo ni izrecno usmerjeno na starejše, zato so nekateri sklopi za neposreden prenos brez prilagoditev preveč vsebinsko zgoščeni ali abstraktni.</p>
	<p>Povezanost s kurikulum SMART AGE</p>	<p>Gradivo je za projekt SMART AGE zelo relevantno, saj v koherentni strukturi obravnava več ključnih vsebinskih prednostnih področij kurikulumuma: opredelitve zavajanja in dezinformacij, mehanizme širjenja, psihosocialno ranljivost, praktične strategije preverjanja informacij ter vlogo zaupanja vrednega novinarstva. Posebej dragoceno je kot primer zasnove modulov, saj pokaže, kako se lahko kurikulum postopno razvija od ozaveščanja k analizi in nato k praktičnemu delovanju. Projekt SMART AGE lahko na tem modelu učinkovito gradi, hkrati pa ga nadgradi z večjo prilagojenostjo starejšim – z enostavnejšim jezikom, počasnejšim tempom, močnejšo podporo na področju dostopnosti ter celovitejšo vključitvijo vsebin, povezanih z umetno inteligenco, spletnimi prevarami in vsakodnevnimi</p>

		situacijami, ki so za starejše posebej relevantne.
	Povezava do Erasmus+ results platforme	https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2023-2-BE01-KA210-ADU-000185186
	Dostop / projekt / več informacij	https://www.fppj-sbbj.be/en/general-7

Primer 15: BonJour learning platform

Spletna stran projekta BonJour [🔗](#)

	Naslov vira	BonJour learning platform
	Opis vira	Spletna učna pot s petimi moduli, ki postopno prehaja od osnovne rabe digitalnih orodij h kibernetiki varnosti, analizi dezinformacij, preverjanju dejstev in ustvarjanju vsebin. Predstavlja dober primer, kako je mogoče v okviru formata MOOC postopno razvijati operative, kritične in ustvarjalne digitalne kompetence.
	Projekt (če je ustrezno)	BonJour! Enhancing the Critical Media Literacy of the Elderly through Digital Education and Journalism
	EU program / shema	Erasmus+
	Avtor(ji) / organizacija	EduVita APS; Associação My Madeira Island; Europäische Bildungsinitiative; Fundacja Pro Scientia Publica; Międzynarodowa Fundacja Rozwoju Edukacji Dorosłych; nazilli hayat boyu ogrenme derneği
	Leto izdaje / posodobitve	2026
	Licenca / stroški	odprti izobraževalni vir

	Priznanja /nagrade	-
	Ciljne skupine	starejši 55+
	Format	MOOC
	Na voljo v jezikih	angleščina, nemščina, italijanščina, poljščina, turščina, portugalsščina
	Primernost za strojno prevajanje	Visoka
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 1: Informacijska in podatkovna pismenost Področje 2: Komuniciranje in sodelovanje Področje 3: Ustvarjanje digitalnih vsebin
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	MOOC združuje progresivno modularno učenje, samostojno spletno učenje v lastnem tempu, na praksi temelječe izobraževanje odraslih, vodeni razvoj digitalne pismenosti ter uporabno medijsko pismenost. Njegova pedagoška moč je v preiščeni zaporednosti. Modul 1 gradi osnovno samozavest pri uporabi naprav, spletnih brskalnikov, iskalnikov in elektronske pošte. Modul 2 dodaja vsebine s področja kibernetske varnosti in zaščitnih navad. Modul 3 pogloblja analitične spretnosti na področju medijske pismenosti, razlikovanja med dejstvi in mnenji, prepoznavanja manipulacij ter preverjanja informacij. Modul 4 se usmeri v aktivno ustvarjanje vsebin skozi novinarstvo in pripovedovanje zgodb. Takšna postopna struktura zmanjšuje kognitivno preobremenjenost in podpira postopno razvijanje kompetenc.
	Ključni učni rezultati	Udeleženci lahko razvijejo sposobnost samozavestnejše uporabe računalnikov in spletnih brskalnikov, spletnega komuniciranja po elektronski pošti in drugih orodjih, učinkovitejšega iskanja informacij, ocenjevanja verodostojnosti spletnih strani ter prepoznavanja lažnih novic in zavajajočih vsebin. Prav tako se naučijo varnejšega vedenja na spletu, vključno z upravljanjem gesel, prepoznavanjem phishing napadov, zaščito pred zlonamerno programsko opremo ter prepoznavanjem sumljivih spletnih strani. V modulih medijske pismenosti udeleženci krepijo sposobnost prepoznavanja pristranskosti, razlikovanja med dejstvi in mnenji, zaznavanja manipulativnih vsebin, uporabe orodij za preverjanje dejstev in povratno iskanje slik ter razumevanja vloge novinarstva. V ustvarjalnem modulu se seznanijo z osnovnimi načeli novinarstva, pripovedovanjem zgodb, odgovornim objavljanjem na družbenih omrežjih ter osnovno uporabo vizualnih orodij in orodij, podprtih z umetno inteligenco, za ustvarjanje

	Zakaj deluje	<p>vsebin.</p> <p>Deluje zato, ker povezuje več ravni, ki so v izobraževanju odraslih pogosto razdrobljene. Ne osredotoča se zgolj na osnovne IKT-spretnosti, niti samo na medijsko pismenost ali varnost, temveč jih združuje v enoten proces, ki vodi od dostopa prek analize do aktivnega sodelovanja.</p> <p>Dodaten razlog za uspešnost je tematska relevantnost. Primeri izhajajo iz vsakdanjega digitalnega življenja: elektronska pošta, iskalniki, spletno komuniciranje, sumljive povezave, lažne novice, vizualno preverjanje, novinarstvo, objavljanje na družbenih omrežjih in pripovedovanje zgodb.</p> <p>Posebej izstopa tudi učna enota o rodoslovju, saj povezuje digitalno učenje z osebnim pomenom in motivacijo, kar je lahko še posebej učinkovito pri starejših udeležencih.</p>
	Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih	<p>Za starejše udeležence bi bilo smiselno ta MOOC uporabljati z izbrano in prilagojeno facilitacijo, ne pa predpostavljati popolnoma samostojnega opravljanja tečaja. Najprimernejše začetne točke so Modul 1, ki se osredotoča na osnovno uporabo, Modul 2 o spletni varnosti ter praktični deli Modula 3, povezani z dezinformacijami, razlikovanjem med dejstvi in mnenji ter preverjanjem informacij. Izobraževalci bi morali poenostaviti navigacijo, zagotoviti tiskana navodila po korakih, ključne postopke prikazovati v živo ter omogočiti ponavljanje.</p> <p>Nekatere enote ustvarjanja vsebin iz Modula 4 so lahko zelo motivacijske za bolj samozavestne skupine, vendar bi morale za začetnike ostati izbirne. Uporabo orodij umetne inteligence za vizualne vsebine je treba uvajati premišljeno, z upoštevanjem dostopnosti, jasnosti namena ter etičnih vidikov. Za potrebe projekta SMART AGE bi bilo koristno okrepiti starostno relevantne primere, kot so zdravstvene trditve, prevare, posredovana sporočila in globoki ponaredki.</p> <p>Glavna omejitev za uporabo v okviru SMART AGE je v tem, da je učna pot vsebinsko široka in lahko zahtevna za starejše začetnike z nizko stopnjo samozavesti, zato so nujni skrbno moderiranje, poenostavljanje in selektivna raba posameznih modulov.</p>
	Povezanost s kurikulum SMART AGE	<p>Ta vir je za SMART AGE zelo relevanten, saj predstavlja celovito učno pot, ki vodi od digitalnega dostopa prek kritičnega razumevanja do ustvarjalne in aktivne udeležbe. Tesno se ujema s prednostnimi</p>

		<p>področji SMART AGE, kot so digitalna avtonomija, spletna varnost, dezinformacije, presoja virov, medijska pismenost ter državljansko usmerjeno delovanje v digitalnih okoljih.</p> <p>Posebej uporaben je kot primer zasnove MOOC-a, saj nazorno pokaže, kako je mogoče module razporediti postopno ter kako se lahko operativne, kritične in ustvarjalne kompetence medsebojno dopolnjujejo in krepijo. SMART AGE lahko na tem modelu učinkovito gradi, pri čemer ga je smiselno bolj izrecno prilagoditi starejšim z upočasnjenim tempom, močnejšim poudarkom na dostopnosti, jasnejšo lokalizacijo ter celovitejšo obravnavo medijev, ustvarjenih z umetno inteligenco, in sodobnih vzorcev spletnih prevar.</p>
	Povezava do Erasmus+ results platforme	https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/2023-1-IT02-KA220-ADU-000160320
	Dostop / projekt / več informacij	https://www.bonjour-project.eu/

Primer 16: SUM Toolkit for Seniors' Media Literacy

Naslovnica priročnika [🔗](#)

	Naslov vira	SUM Toolkit for Seniors' Media Literacy
	Opis vira	Skupnostno zasnovan priročnik, ki starejšim pomaga prepoznavati dezinformacije s pomočjo učenja med vrstniki, pristopa usposabljanje mentorjev ter praktičnih dejavnosti preverjanja informacij. Posebej izstopa po konceptu »kritičnega zaupanja« ter po tem, da starejše opolnomoči kot aktivne učeče se in lokalne facilitatorje.
	Projekt (če je ustrezno)	Seniors united against misinformation
	EU program / shema	Creative Europe
	Avtor(ji) / organizacija	Transitions; Mediawijs; VVBAD (Flemish Association for Library, Archive & Documentation); Verificat; Federaci3n de Sindicatos de Periodistas (FeSP); No Control; University of Lapland; Lepida
	Leto izdaje / posodobitve	2025

	Licenca / stroški	odprti izobraževalni vir
	Priznanja /nagrade	-
	Ciljne skupine	starejši odrasli
	Format	PDF
	Na voljo v jezikih	angleščina, katalonščina, finščina, francoščina, nemščina, italijanščina, španščina
	Primernost za strojno prevajanje	visoka
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 1: Informacijska in podatkovna pismenost
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	<p>Priročnik združuje učenje med vrstniki, metodologijo usposabljanje mentorjev, facilitacijo od starejših za starejše, soustvarjanje, neformalno izobraževanje odraslih ter na praksi temelječe usposabljanje na področju medijske pismenosti. Posebna prednost je, da je model SUM zasnovan kot postopen proces po korakih: razumevanje vsebine, vzpostavljanje mreže prostovoljcev, usposabljanje izobraževalcev, izvajanje delavnic za vrstnike ter nadaljnje dejavnosti za zagotavljanje trajnosti. Priročnik priporoča tudi konkretne participativne metode, kot so metoda »think-pair-share«, praktične vaje preverjanja informacij, razprave v manjših skupinah, skupinsko reševanje problemov ter premišljena in selektivna raba elementov igrifikacije.</p>
	Ključni učni rezultati	<p>Udeleženci lahko razvijejo sposobnost prepoznavanja dvomljivih trditev, razlikovanja med dejstvi in mnenji, prepoznavanja kognitivnih pristranskosti, razumevanja, zakaj se dezinformacije širijo, ter uporabe ustreznih kanalov za preverjanje informacij. Prosojnice in priročnik poudarjajo tudi praktična vprašanja za preverjanje vsebin, ugotavljanje, kdo stoji za določeno informacijo, iskanje kakovostnejšega in širšega poročanja ter presojo dokazov.</p> <p>Na širši ravni si priročnik prizadeva razvijati t. i. kritično zaupanje: zmožnost, da v informacijske vire ne zaupamo niti slepo niti cinično, temveč na podlagi stalne presoje in preverjanja. Za starejše prostovoljce priročnik hkrati razvija tudi facilitatorske spretnosti ter sposobnost vodenja delavnic v lastnih skupnostih.</p>
	Zakaj deluje	<p>Deluje zato, ker starejših ne obravnava zgolj kot ranljivih prejemnikov dezinformacij, temveč kot aktivne udeležence in celo mentorje. To predstavlja njegovo ključno prednost. Namesto modela primanjkljajev uporablja pristop opolnomočenja in učenja med vrstniki.</p> <p>Priročnik je učinkovit tudi zato, ker jasno utemeljitev</p>

		<p>povezuje s praktičnimi napotki za izvajanje: zakaj so starejši prednostna ciljna skupina, kako je treba delavnice prilagoditi, kako pridobivati prostovoljce, katere pedagoške metode so primerne ter kako zagotoviti trajnost pobud po začetnem usposabljanju. Dodatna močna značilnost je koncept kritičnega zaupanja, ki je bolj uravnotežen pristop kot zgolj spodbujanje splošnega nezaupanja. To je še posebej uporabno v sodobnem medijskem okolju, kjer je lahko pretirana skeptičnost prav tako škodljiva kot slepo zaupanje.</p>
	<p>Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih</p>	<p>Ta vir je najbolje uporabljati tako kot metodološki priročnik kot tudi kot model izvajanja v skupnosti. Za projekt SMART AGE so najbolj prenosljivi elementi logika učenja med vrstniki, pristop usposabljanje mentorjev, prilagojena praksa preverjanja informacij po modelu SIFT (preprosta metoda za preverjanje, ali je spletna trditev, objava, slika, članek ali vir vreden zaupanja, preden ga sprejmemo ali delimo), soustvarjanje s starejšimi ter podrobni izvedbeni napotki glede izbire prostora, dostopnosti, dela v manjših skupinah, enostavnosti jezika in uporabe tiskanih gradiv. Izobraževalci bi morali primere lokalizirati in jih posodabljati z aktualnimi primeri, zlasti s podobami, ustvarjenimi z umetno inteligenco, globokimi ponaredki in novejšimi oblikami spletnih prevar.</p> <p>Priročnik sam poudarja pomen uporabe maternega jezika, preprostosti izražanja, kombiniranja tiskanih in digitalnih gradiv ter prepoznavanja potrebe starejših po socialni interakciji in krepitvi samozavesti. To so posebej močne značilnosti za prilagoditev v okviru SMART AGE.</p> <p>Njegova glavna omejitev je, da se priročnik osredotoča predvsem na dezinformacije in metodologijo delavnic, zato bi ga bilo v okviru SMART AGE treba dopolniti z vsebinsko bogatejšimi gradivi o medijih, ustvarjenih z umetno inteligenco, aktualni dinamiki spletnih platform ter širši rabi digitalnih storitev.</p>
	<p>Povezanost s kurikulum SMART AGE</p>	<p>Ta vir je za SMART AGE izjemno relevanten in predstavlja eno najtesnejših strateških ujemanj v celotni zbirki. Neposredno se povezuje s prednostnimi področji SMART AGE, kot so dezinformacije, presoja virov, varno sodelovanje v digitalnih okoljih, koncept kritičnega zaupanja ter pedagogika, prilagojena starejšim. Njegov najmočnejši prispevek je v tem, da presega zgolj</p>

		<p>vsebinsko raven in ponuja celovito arhitekturo izvajanja, in sicer kako pridobivati in usposabljeni prostovoljce, kako strukturirati delavnice, kako graditi občutek skupnostne pripadnosti ter kako zagotoviti kontinuiteto dejavnosti.</p> <p>Za SMART AGE je ta model še posebej uporaben pri razmisleku o pripravi mentorjev, lokalnih multiplikatorskih pristopih ter trajnostnem doseganju skupnosti, tudi v podeželskih okoljih. SMART AGE lahko na tem modelu gradi naprej, pri čemer ga je smiselno nadgraditi z močnejšo obravnavo vsebin, ustvarjenih z umetno inteligenco, dodatnimi ravni dostopnosti ter tesnejšo povezanostjo z logiko mikrokvalifikacij, utemeljenih na okviru DigComp.</p>
	Povezava do Erasmus+ results platforme	-
	Dostop / projekt / več informacij	<p>https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/how-to-participate/org-details/999999999/project/101093394/program/43251814/details</p> <p>https://www.wearesum.eu/</p>

Primer 17: DIGITOL Toolkit

Naslovnica priročnika [🔗](#)

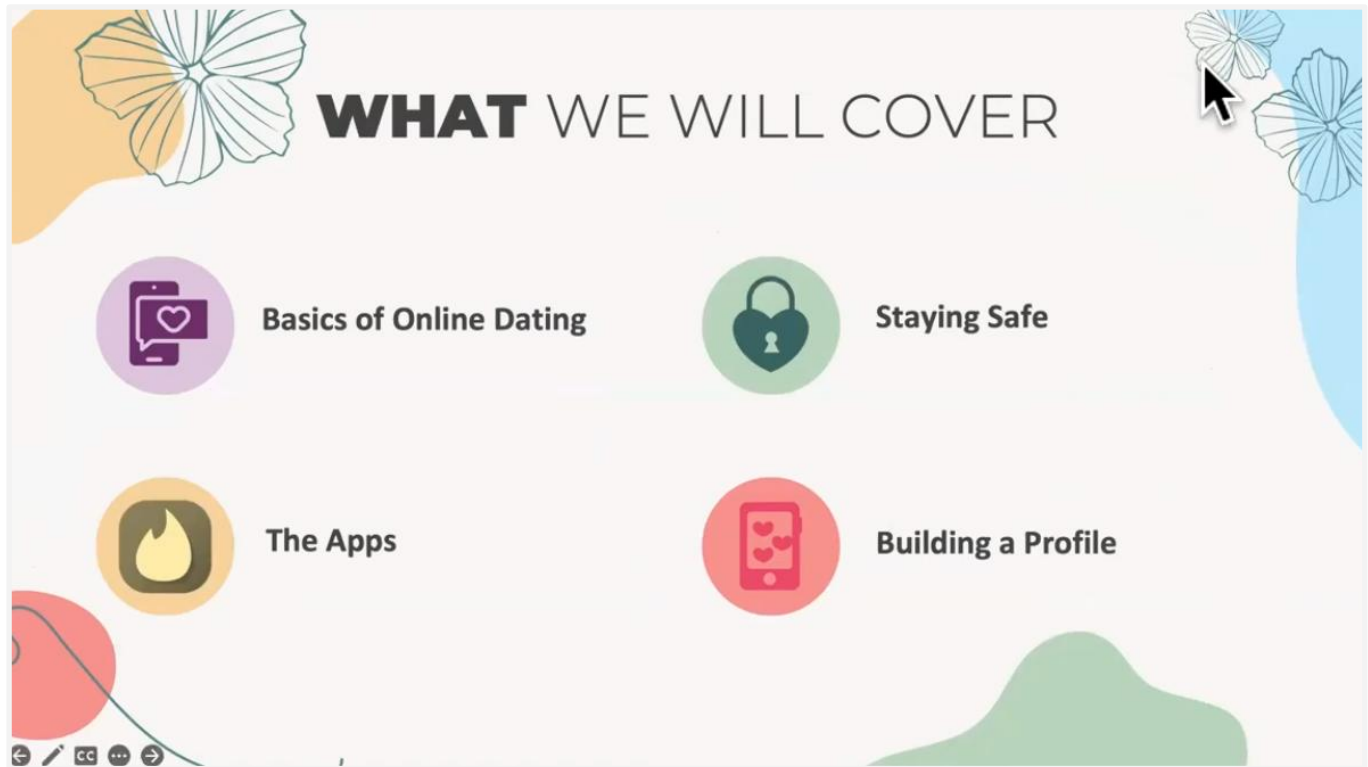
	Naslov vira	DIGITOL Toolkit
	Opis vira	Medgeneracijski priročnik, ki povezuje mlajše mentorje in starejše odrasle pri obravnavi lažnih novic, sovražnega govora, stereotipov ter odgovornega digitalnega sodelovanja. Združuje soustvarjanje, pripravo izobraževalcev, kombinirano učenje ter participativne dejavnosti medijske pismenosti.
	Projekt (če je ustrezno)	Digital Inclusion for Older People - intergenerational synergies for the active participation in society - DIGITOL
	EU program / shema	Erasmus+
	Avtor(ji) / organizacija	Conorzio Comunita' Brianza Societa' Cooperativa Sociale - Impresa Sociale; 50 + Hellas astiki me kerdoskopikietairia; Age Platform Europe; Druzhestvo Znanie; Pro Arbeit - Kreis Offenbach (AOR)- Kommunales Jobcenter; Tree Agency OU
	Leto izdaje / posodobitve	2022

	Licenca / stroški	odprti izobraževalni vir
	Priznanja /nagrade	-
	Ciljne skupine	starejši odrasli
	Format	PDF
	Na voljo v jezikih	angleščina, bolgarščina, nemščina, italijanščina, grščina
	Primernost za strojno prevajanje	visoka
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 1: Informacijska in podatkovna pismenost
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	<p>Priročnik združuje medgeneracijsko učenje, metodologijo »usposabljanja mentorjev«, soustvarjanje, neformalno izobraževanje, kombinirano učenje ter participativno facilitacijo. Ena njegovih najjasnejših metodoloških prednosti je strukturirana učna pot, in sicer najprej so usposobljeni mladi ambasadorji, nato pa so podprti pri soustvarjanju in izvajanju dejavnosti za krepitev kompetenc skupaj s starejšimi odraslimi.</p> <p>Priročnik prav tako kaže premišljeno kombinacijo različnih formatov, vključno z e-izobraževalnimi moduli, spletnimi srečanji v živo, razpravnimi metodami, miselnimi in idejnimi tablami, igrami vlog, simulacijami, izkustvenim učenjem ter poskusnimi (simuliranimi) izvedbami usposabljanj.</p>
	Ključni učni rezultati	<p>Glede na način uporabe modela lahko udeleženci razvijejo sposobnost prepoznavanja lažnih novic, razumevanja napačnih informacij in dezinformacij, kritičnega razmisleka o sovražnem govoru in stereotipih, natančnejšega preverjanja informacij ter odgovornejšega sodelovanja v digitalnih okoljih.</p> <p>Za mentorje in mlade ambasadorje model hkrati razvija tudi izobraževalne in moderacijske spretnosti, kompetence medgeneracijskega komuniciranja ter zmožnost načrtovanja učnih dejavnosti, prilagojenih odraslim, starim 55 let in več. Vir dodatno spodbuja razumevanje prepletanja lažnih novic, človekovih pravic, medijske pismenosti in družbenih pristranskosti.</p>
	Zakaj deluje	<p>Deluje zato, ker starejših ne vidi kot ljudi, ki jih je treba zgolj popravljati. Namesto tega vzpostavlja relacijski učni proces, v katerem se mlajši in starejši udeleženci učijo skupaj in drug od drugega. To modelu daje močno motivacijsko in socialno razsežnost.</p> <p>Dodatni razlog za njegovo učinkovitost je njegova kombinirana struktura. Priročnik večkrat pokaže, da povezovanje spletnih učnih okolij z izvajanjem v živo</p>

		<p>prispeva k ohranjanju vključenosti, interakcije in kontinuitete, tudi v zahtevnih okoliščinah. Pomemben poudarek je tudi na fleksibilnosti, saj omogoča nacionalnim ekipam, da teme, metode in časovnico prilagodijo lokalnim razmeram, namesto da bi vsiljeval enoten in tog format. Prav ta prilagodljivost pomembno povečuje prenosljivost modela.</p>
	<p>Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih</p>	<p>Za potrebe SMART AGE je ta vir najbolj uporabljati tako kot metodološki model kot tudi kot okvir za izvajanje. Najmočnejši prenosljivi elementi so medgeneracijski dialog, soustvarjanje, učenje v mešanih formatih ter praktična priprava facilitatorjev še pred delom s starejšimi. Pri prilagajanju starejšim učečim se bi morali izobraževalci poenostaviti jezik, zmanjšati število tem na posamezno srečanje ter uporabljati takoj prepoznavne primere, kot so zavajajoče objave na Facebooku, sumljiva posredovana sporočila, manipulirane slike ali čustveno nabiti naslovi.</p> <p>Priročnik sam poudarja, da je neposredna interakcija ključna za gradnjo zaupanja in vključenosti, zato naj tudi v digitalno zasnovanem tečaju ostanejo prisotni sinhroni pogovori ali podprto skupinsko delo. Smiselno bi bilo tudi posodobiti primere dezinformacij z novejšimi primeri, povezanimi z vsebinami, ustvarjenimi z umetno inteligenco, globokimi ponaredki in sodobnimi ekosistemi spletnih prevar. Njegova glavna omejitev za SMART AGE je, da je osnovna učna pot zasnovana okoli mladih ambasadorjev kot posrednikov, zato je potrebna prilagoditev, če želi SMART AGE razviti model, ki je bolj neposredno usmerjen v izobraževalce odraslih ali starejše vrstniške facilitatorje.</p>
	<p>Povezanost s kurikulum SMART AGE</p>	<p>Ta vir je za SMART AGE zelo relevanten, saj ponuja več kot zgolj posamezna učna gradiva. Predstavlja celovito logiko izvajanja medijske pismenosti s starejšimi: od pritegovanja in priprave facilitatorjev, krepitev kompetenc skozi modularno učno pot, ustvarjanja priložnosti za medgeneracijsko izmenjavo do podpore učenju s kombiniranimi formati. To se dobro ujema s cilji SMART AGE na področjih dezinformacij, kritičnega sodelovanja, digitalne odpornosti ter učenja, zasnovanega v skupnosti. Njegov najmočnejši prispevek je zato predvsem arhitekturne narave. Prikazuje, kako je mogoče v program smiselno povezati vsebino, metodologijo, facilitacijo in aktivno vključenost udeležencev. SMART AGE lahko na tem modelu učinkovito gradi,</p>

		pri čemer ga je smiselno bolj izrecno usmeriti v starejše, dodatno okrepiti vidike dostopnosti ter ga vsebinsko posodobiti glede medijev, ustvarjenih z umetno inteligenco, in sodobnih vzorcev spletnih manipulacij.
	Povezava do Erasmus+ results platforme	https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects/search/details/612208-EPP-1-2019-1-IT-EPPKA3-IPI-SOC-IN
	Dostop / projekt / več informacij	https://digitol.eu/

Primer 18: Guide to Online Dating for 2SLGBTQ+ Older Adults

Začetni zaslon webinarja [🔗](#)

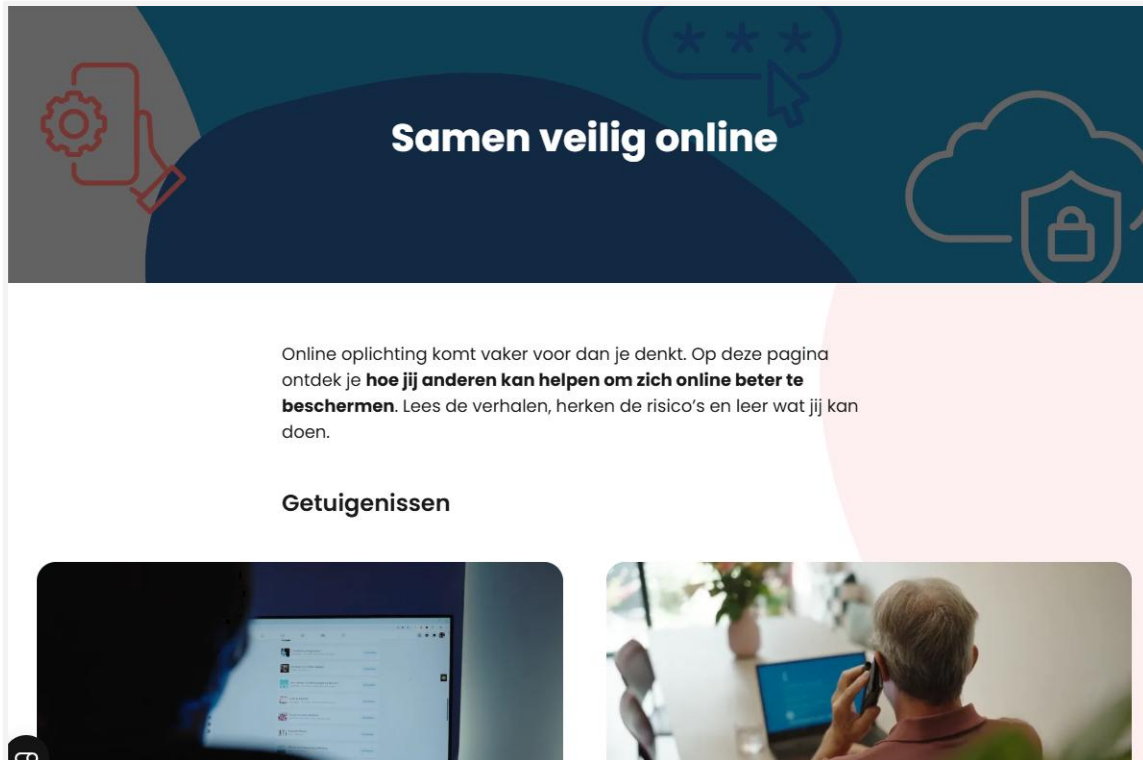
	Naslov vira	Guide to Online Dating for 2SLGBTQ+ Older Adults
	Opis vira	Posneti webinar, ki uporablja spletne zmenke kot resničen življenjski kontekst za učenje o digitalni varnosti, zasebnosti, prepoznavanju prevar in informirani uporabi spletnih platform. Še posebej dragocen je kot vključujoč in identitetno občutljiv primer, ki pokaže, kako je mogoče digitalno odpornost razvijati skozi smiselne in vsakdanje življenjske situacije.
	Projekt (če je ustrezno)	-
	EU program / shema	-
	Avtor(ji) / organizacija	Cyber-Seniors
	Leto izdaje / posodobitve	2022
	Licenca / stroški	prosto
	Priznanja / nagrade	-

	Ciljne skupine	starejši odrasli
	Format	video
	Na voljo v jezikih	angleščina
	Primernost za strojno prevajanje	srednja (podnapisi)
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 4: Varnost Področje 1: Informacijska in podatkovna pismenost Področje 2: Komuniciranje in sodelovanje
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	Webinar združuje praktična digitalna navodila, učenje na podlagi scenarijev, ozaveščanje o tveganjih, identitetno občutljivo vključevanje ter učenje s prikazom. Njegova pomembna prednost je, da se postopno premika od razlage k uporabi: najprej predstavi različne vrste aplikacij za zmenke in njihove značilnosti, nato obravnava tveganja, kot so romantične prevare, zatem pa v živo prikaže postopek ustvarjanja profila na izbrani platformi. Takšen pristop naredi učenje bolj konkretno in pomaga zmanjševati strah ter negotovost pred uporabo neznanih digitalnih orodij.
	Ključni učni rezultati	Udeleženci lahko razvijejo sposobnost razumevanja delovanja spletnih platform za zmenke, razlikovanja med različnimi kulturami in ciljnimi skupinami posameznih aplikacij, sprejemanja bolj informiranih odločitev o tem, katere platforme ustrezajo njihovim ciljem, ter prepoznavanja opozorilnih znakov romantičnih prevar. Poleg tega se naučijo praktičnih varnostnih strategij, kot so zmerno deljenje osebnih informacij, preverjanje lastnih digitalnih sledi, postavljanje dodatnih vprašanj ali zahtevanje več fotografij, uporaba povratnega iskanja slik, jasno postavljanje pričakovanj ter organizacija prvih srečanj na varen, umirjen in nezavezujoč način. Za starejše odrasle iz skupnosti 2SLGBTQ+ webinar posebej podpira tudi bolj samozavestno in varno sodelovanje v digitalnih družbenih prostorih, ki odražajo njihovo identiteto in specifične potrebe.
	Zakaj deluje	Deluje zato, ker digitalno pismenost poučuje skozi resnični in čustveno pomenljiv življenjski kontekst. Namesto da bi varnost in kritično presojo predstavljal kot abstraktna pravila, ju umešča v situacijo, ki je mnogim ljudem pomembna, in sicer iskanje družbe, povezovanja ali partnerskih odnosov. Dodaten razlog za učinkovitost je njegova specifičnost. Webinar ne govori zgolj o »starejših odraslih« na splošno, temveč se osredotoča na starejše odrasle znotraj skupnosti 2SLGBTQ+ ter priznava, da digitalna udeležba vključuje tako vidike, povezane s starostjo, kot tudi z identiteto. Prav tako

		je izrazito praktično naravnano. Vsebine vključujejo primerjave aplikacij, opozorilne znake prevar, napotke za oblikovanje profilov ter konkretne nasvete za varna srečanja, zaradi česar je znanje takoj uporabno v praksi.
	Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih	<p>Za potrebe projekta SMART AGE je ta primer najbolje uporabiti kot umeščen študijski primer digitalne varnosti, ne pa kot osrednji kurikularni model za vse udeležence. Izobraževalci lahko pristop webinarja prilagodijo za prikaz, kako se digitalna pismenost uporablja na občutljivih področjih vsakdanjega življenja, kot so odnosi, druženje, občutek pripadnosti skupnosti in zaupanje. Najmočnejši prenosljivi elementi so ozaveščanje o prevarah, upravljanje zasebnosti, primerjava platform, presoja spletnih identitet ter čustveno odločanje v digitalnih okoljih.</p> <p>Pri uporabi s starejšimi skupinami mora biti facilitacija spoštljiva, neobsojajoča in prostovoljna, saj so zmenki osebna tema in ne bodo vsi udeleženci želeli sodelovati. Nekateri skupine bodo imele največ koristi, če se bodo osredotočile zgolj na vidike varnosti in preprečevanja prevar. Identitetno občutljiv okvir je pri tem posebej pomemben in ga je treba, kjer je to relevantno, ohraniti.</p> <p>Njegova glavna omejitev za SMART AGE je, da je tematsko specifičen in ožji od splošnega kurikuluma medijske pismenosti, zato je najprimernejši kot specializiran študijski primer ali dopolnilni primer dobre prakse, ne pa kot osrednji okvir učnega programa.</p>
	Povezanost s kurikulum SMART AGE	<p>Ta vir je za SMART AGE relevanten, ker pokaže, kako je mogoče digitalno odpornost umeščati v konkretne življenjske situacije, namesto da bi jo poučevali zgolj skozi splošne ali abstraktne primere. Posebej prispeva k modulom, ki se osredotočajo na spletno varnost, kritično zaupanje, prevare, zasebnost ter presojo spletnih identitet.</p> <p>Hkrati nazorno izpostavlja pomen vključevanja, saj starejši učeči se niso homogena skupina in nekateri potrebujejo digitalno izobraževanje, ki odraža njihove družbene realnosti, identitete in potrebe v povezavi z odnosi. V okviru SMART AGE je ta primer še posebej uporaben za ponazoritev, kako lahko medijska in digitalna pismenost podpirata avtonomijo, dostojanstvo, socialno participacijo ter varnejše vključevanje v spletne prostore.</p>
	Povezava do Erasmus+ results	-

	platforme	
	Dostop / projekt / več informacij	https://cyberseniors.org/ https://youtu.be/tHwyfV4CIUI

Primer 19: Samen veilig online

Posnetek zaslona domače strani [🔗](#)

	Naslov vira	Samen veilig online
	Opis vira	Preventivno naravnani javni učni portal o spletnih prevarah. Združuje dramatizirana pričevanja iz resničnega življenja, praktične vodnike in članke, obsežen razdelek s pogostimi vprašanji o geslih, dvofaktorski avtentikaciji (2FA), varnih spletnih straneh ter sumljivih povezavah in klicih, poleg tega pa ponuja tudi prenosljive letake, ki jih lahko organizacije brezplačno naročijo tudi v tiskani obliki.
	Projekt (če je ustrezno)	-
	EU program / shema	-
	Avtor(ji) / organizacija	DNS Belgium, CAW, Digital Aging, Febelfin, the Belgian Federal Police, Mediawijs, and Safeonweb.
	Leto izdaje / posodobitve	-
	Licenca / stroški	prosto
	Priznanja / nagrade	-
	Ciljne skupine	splošna javnost, s poudarkom na starejših odraslih

	Format	pričevanja, letaki, navodila po korakih, različni materiali
	Na voljo v jezikih	nizozemščina, francoščina
	Primernost za strojno prevajanje	visoka
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 4 – Varnost
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	Prevladujoči pristop temelji na učenju na podlagi primerov in pripovedi. Platforma uporablja dramatisirane resnične zgodbe o romantičnih prevarah, lažnih prevarah s tehnično pomočjo (npr. domnevna Microsoftova podpora) in podobnih goljufijah, da v čustveno verodostojnih situacijah razkrije opozorilne znake. Hkrati uporablja podporno andragoško zasnovo, pri kateri so sorodniki, sosede in prijatelji postavljeni v vlogo »digitalnih trenerjev« ali »digitalnih podpornikov«, ne zgolj pasivnih opazovalcev. Pedagoški slog je podprt, postopno strukturiran in jezikovno preprost, zasnovan okoli kratkih korakov, primerov, kontrolnih seznamov, skript in analogij, namesto abstraktne teorije.
	Ključni učni rezultati	Ključni rezultati so praktični in prenosljivi. Uporabniki se naučijo prepoznavati znake prevar, kot so občutek nujnosti, čustveni pritisk, sumljivi pošiljatelji, lažne domene ter zahteve po osebnih podatkih ali denarju; uporabljati močnejša gesla in dvofaktorsko avtentikacijo (2FA); varovati svojo zasebnost; uveljavljati varnejše plačilne navade; ter se ustrezno in hitro odzvati po kliku na sumljivo povezavo, ob prejemu sumljivega klica ali po goljufivem plačilu. Vir prav tako uči, kako začeti neobsojajoč pogovor z osebo, ki je morda ranljiva ali je že bila prizadeta zaradi prevare.
	Zakaj deluje	Deluje zato, ker izhaja iz prepoznavnih človeških situacij, ne pa iz abstraktnega jezika kibernetike varnosti. Z normalizacijo podpore zmanjšuje občutek sramu in podpornikom ponuja natančne besedne formulacije, ki jih lahko uporabijo v pogovoru. Gradiva večkrat poudarjajo pomen preprostega jezika, izogibanja strokovnemu žargonu, postopnega začetka, prepoznavanja in praznovanja napredka ter oblikovanja konkretnih »dobrih dogovorov«. Tiskana komponenta dodatno krepi zapomnljivost in doseg: en izmed letakov uporabnike izrecno spodbuja, naj ga obesijo na hladilnik, da ostane sedem ključnih preverjanj ves čas vidnih.
	Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih	Za projekt SMART AGE je ta vir najučinkovitejši kot orodje z neposredno podporo, ne zgolj kot gradivo za samostojno učenje. Priporočljivo je obravnavati eno

		<p>pričevanje naenkrat, ki mu takoj sledi kratka razprava, en majhen konkretni korak (na primer preverjanje sporočila ali nastavitve dvofaktorske avtentikacije) ter kontrolni seznam za domov. Besedišče naj bo netehnično, uporabljati je treba znane analogije, zagotoviti pisna navodila po korakih ter vedno ponuditi tudi tiskane izvode za udeležence, ki imajo raje opomnike brez uporabe zaslonov. Smiselno je tudi lokalizirati postopke po zaznani prevari, tako da posamezna nacionalna različica jasno navede zaupanja vredne banke, policijo in uradne kanale za prijavo.</p>
	Povezanost s kurikulum SMART AGE	<p>Relevantnost za SMART AGE je visoka zlasti na področjih ozaveščanja o dezinformacijah in manipulacijah, digitalne varnosti, zasebnosti in digitalnega blagostanja ter digitalne udeležbe prek zaupanja vrednih podpornih mrež. Vir je posebej močan na področjih prepoznavanja phishinga in prevar, gradnje zaupanja, usposabljanja podpornikov ter odzivanja po incidentih.</p> <p>Njegova neposredna povezava z vsebinskim sklopom o vsebinah, ustvarjenih z umetno inteligenco, pa je šibkejša: iskanje pojma »AI« ni dalo izrecnih zadetkov na domači strani niti na dveh pregledanih ključnih vodnikih. Zato bi moral SMART AGE ta vir dopolniti z namensko vsebino o globokih ponaredkih, sintetičnih spletnih identitetah, prevarantskih sporočilih, ustvarjenih z umetno inteligenco, ter algoritemskem širjenju tovrstnih vsebin.</p>
	Povezava do Erasmus+ results platforme	-
	Dostop / projekt / več informacij	https://www.dnsbelgium.be/nl/samen-veilig-online

Primer 20: Digitalni Heroji 30++

DIGITALNI HEROJI 30+

Brezplačna izobraževanja o uporabi digitalnih orodij za odrasle.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DIGITALNO PREOBRAZBO

Sofinancira
Evropska unija

Projekt Digitalni heroji 30++ financirata Evropska unija in Republika Slovenija.

Izobraževanja za kolektive podjetij, vzgojno-

Biti digitalno pismen dedek in babica je kul!

Posnetek zaslona spletne strani [🔗](#)

	Naslov vira	Digitalni Heroji 30++ (Digital heroes 30++)
	Opis vira	Ta primer je najbolje opredeliti kot širok model digitalne vključenosti in uporabne medijske pismenosti, ki ima velik potencial prenosa na področje izobraževanja starejših odraslih, zlasti če je prilagojen z upočasnjenim tempom, starostno ustreznimi scenariji, ponavljanjem, podporo vrstnikov ter izrazitejšim in bolj neposrednim poudarkom na dezinformacijah in vsebinah, ustvarjenih z umetno inteligenco.
	Projekt (če je ustrezno)	Digitalni Heroji 30++
	EU program / shema	European Cohesion Policy / ERDF-funded national digital competence scheme (Slovenia, 2021–2027)
	Avtor(ji) / organizacija	CITILAB; EdUman; KIKštarter; KUD Lavina; Fundacija Sonda; Marko Lük s.p
	Leto izdaje / posodobitve	2025
	Licenca / stroški	Prosto
	Priznanja /nagrade	-

	Ciljne skupine	odrasli
	Format	delavnice
	Na voljo v jezikih	slovenščina
	Primernost za strojno prevajanje	-
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 1 – Informacijska in podatkovna pismenost
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	<p>Program uporablja izrazito na praksi temelječ model učenja odraslih. Njegova zasnova združuje postopno vodeno poučevanje po korakih, praktične delavnice, problemsko usmerjeno učenje ter prilagajanje vsebin na podlagi potreb, ki izhajajo iz povratnih informacij udeležencev iz preteklih izvedb. Delavnice niso zastavljene kot abstraktna »digitalna teorija«, temveč temeljijo na nalogah iz resničnega življenja, kot so uporaba storitev e-uprave in e-zdravja, varno upravljanje družbenih omrežij, ustvarjanje spletnih vsebin ali spoznavanje, kako lahko orodja, kot je ChatGPT, pomagajo pri pisanju besedil, povzetkih, razvoju idej in vsakdanjem delu.</p> <p>Pristop je hkrati lahko dostopen in usmerjen v krepitev samozavesti, saj nekatere delavnice ne zahtevajo predhodnega znanja, organizatorji pa po potrebi udeležencem zagotovijo tudi prenosni računalnik ali tablico.</p>
	Ključni učni rezultati	<p>Udeleženci izboljšajo svojo zmožnost samostojnega delovanja v digitalni družbi. To vključuje uporabo javnih digitalnih storitev, orientacijo po spletnih platformah, učinkovitejše spletno komuniciranje, varovanje osebnih podatkov ter reševanje pogostih digitalnih težav. V naprednejših vsebinskih sklopih se udeleženci naučijo tudi ustvarjati vsebine, razumeti, kako algoritmi in analitika vplivajo na vidnost na družbenih omrežjih, ter uporabljati orodja umetne inteligence, kot je ChatGPT, na praktičen in odgovoren način.</p> <p>Učni izidi tako niso omejeni zgolj na »rabo naprav«, temveč segajo na področje digitalne samozavesti, informirane presoje, varnejšega sodelovanja v digitalnih okoljih in uporabno naravnane produktivnosti.</p>
	Zakaj deluje	<p>Ta praksa je učinkovita, ker združuje obseg, dostopnost in relevantnost. Izvaja se na širokem geografskem območju, je brezplačna ter na voljo v več regijah in lokalnih okoljih, kar pomembno zmanjšuje ovire za vključevanje. Digitalne spretnosti povezuje neposredno z vsakodnevnimi potrebami odraslih, npr. uporabo javnih storitev,</p>

		<p>komuniciranjem, delom, ustvarjanjem vsebin in spletno varnostjo.</p> <p>Dodatna prednost je njena modularna širina, saj isti program lahko podpira začetnike, ki potrebujejo temeljno digitalno samozavest, pa tudi naprednejše udeležence, ki želijo razvijati spretnosti na področju družbenih omrežij, spletnih strani ali uporabe umetne inteligence. Nenazadnje program gradi tudi zaupanje, saj uporablja jasen in razumljiv jezik, praktične primere, resnična orodja ter neposredno uporabne vsebine, namesto formalnega ali pretirano tehničnega pristopa k poučevanju.</p>
	<p>Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih</p>	<p>Za prilagoditev, usmerjeno k starejšim, je najpomembnejša ugotovitev, da mora biti format lokalni, praktičen in voden. Slovenski model ponuja več prenosljivih oblikovalskih izhodišč: izvajanje srečanj v znanih skupnostnih prostorih, odprava finančnih ovir, brez predpostavke o predhodnem znanju, možnost, da udeleženci prinesejo lastne naprave ob hkratni zagotovitvi opreme po potrebi, ter organizacija učenja okoli konkretnih nalog, ki so pomembne v poznejšem življenjskem obdobju, kot so uporaba zdravstvenih portalov, javna uprava, varna komunikacija, spletno nakupovanje in preprečevanje prevar.</p> <p>Za SMART AGE bi bilo smiselno iti še korak dlje in dodati bolj izrecno obravnavo dezinformacij, manipuliranih vsebin, besedil in podob, ustvarjenih z umetno inteligenco, prepoznavanja prevar ter učenja z upočasnjenim tempom in ponavljanjem. Program za to že zagotavlja dobro osnovo, saj vključuje vsebine o varnosti, družbenih omrežjih, praktični digitalni orientaciji in uvodnem spoznavanju orodij umetne inteligence.</p>
	<p>Povezanost s kurikulum SMART AGE</p>	<p>Digitalni heroji 30++ je za SMART AGE zelo relevanten, saj prikazuje, kako je mogoče program izobraževanja odraslih v javnem interesu povezati z digitalno vključenost s funkcionalno medijsko pismenostjo. Čeprav program ni namenjen izključno starejšim in zato ne predstavlja neposredno primerljivega modela za starostno skupino 65+, gre za močan in dobro prenosljiv okvir.</p> <p>Njegova vrednost za SMART AGE se kaže v štirih ključnih elementih: prvič, program je izrecno usklajen z okvirom DigComp 2.2; drugič, osredotoča se na resnično digitalno udeležbo v vsakdanjem življenju, ne na abstraktno računalniško usposabljanje; tretjič, že vključuje teme, ki so tesno povezane s prioriteta</p>

		<p>SMART AGE, kot so varnejše spletno vedenje, raba digitalnih platform in nastajajoča orodja umetne inteligence; in četrtič, kaže, kako je mogoče neformalno izobraževanje izvajati v večjem obsegu, hkrati pa ohraniti lokalno umeščenost in prijaznost do udeležencev.</p> <p>Za projekt SMART AGE je ta program zato uporaben referenčni model za zasnovno kurikulum, zlasti pri modulih o presoji spletnih informacij, varni digitalni komunikaciji, uporabi vsakdanjih digitalnih storitev, ozaveščanju o umetni inteligenci ter krepitvi samozavesti starejših učečih se.</p>
	Povezava do Erasmus+ results platforme	-
	Dostop / projekt / več informacij	https://kikstarter.si/projekt-digitalni-heroji-30/

Primer 21: DigitaleSenior:innen

 digitaleSenior:innen
Angebote
Gütesiegel
Materialien
Glossar
Über uns
Kontakt

Digitale Teilhabe für alle!

Digitale Kompetenzen ermöglichen soziale Teilhabe, erhöhen die Selbständigkeit im Alter und fördern die Inklusion in der Gesellschaft.

Wir begleiten Bildungseinrichtungen und Trainer:innen bei der Planung und Umsetzung von Bildungsangeboten im Bereich der digitalen Senior:innenbildung.

Wir sind Ihr Team für digitale Inklusion!

Nehmen Sie [Kontakt](#) mit uns auf, um mehr über unsere Bildungsangebote und Materialien zu erfahren.

gestalten

auszeichnen

begleiten

kennenlernen

Posnetek zaslona spletne strani [🔗](#)

	Naslov vira	DigitaleSenior:innen
	Opis vira	To ni zgolj posamezen učni vir, temveč širši ekosistem digitalnega izobraževanja starejših. Avstrijska storitev, ki jo izvaja organizacija ÖIAT, podpira izobraževalce, izobraževalne organizacije in starejše učeče se s pomočjo izobraževalnih ponudb, znaka kakovosti, odprte knjižnice gradiv ter terminološkega slovarja. Spletna stran navaja, da organizacija podpira izvajalce že od leta 2017, digitalne kompetence pa jasno umešča kot pot do družbene participacije, avtonomije in vključenosti v poznejšem življenjskem obdobju.
	Projekt (če je ustrezno)	-
	EU program / shema	-
	Avtor(ji) / organizacija	Österreichisches Institut für angewandte Telekommunikation (ÖIAT)
	Leto izdaje / posodobitve	-
	Licenca / stroški	prosto

	Priznanja /nagrade	-
	Ciljne skupine	starejši odrasli
	Format	spletna stran + PPT + PDF
	Na voljo v jezikih	nemščina
	Primernost za strojno prevajanje	visoka
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 1 – Informacijska in podatkovna pismenost Področje 4 – Varnost Področje 5 – Reševanje problemov
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	Prevladujoč pristop je z izobraževalcem podprta, na praksi temelječa andragogika. Program usposabljanja za izobraževalce izrecno vključuje metodološke in didaktične vsebine, sodelovalno in kooperativno učenje, učenje z drugimi in od drugih, preizkušanje različnih scenarijev, refleksijo uporabljenih metod, samostojno učenje ter izvedbo praktičnega projekta. Širši model je hkrati jasno lahko dostopen in usmerjen v vključevanje, saj se delavnice osredotočajo na vprašanja, kako lahko ponudbe bolje dosežejo ciljno skupino, ostanejo dostopne ter se z enostavnimi koraki vsebinsko in kakovostno izboljšujejo, gradiva pa vključujejo tudi vodnike za dostopnost pametnih telefonov in načela učenja brez ovir.
	Ključni učni rezultati	Glavni učni izidi so funkcionalni, usmerjeni v krepitev samozavesti in prenosljivosti. Od starejših udeležencev in izobraževalcev, ki jih pri tem podpirajo, se pričakuje, da bodo razvijali vsakodnevne digitalne kompetence, učinkoviteje iskali in presojali informacije, prepoznavali lažne novice in prevare, razumeli osnovne koncepte, povezane z umetno inteligenco, ter digitalne storitve uporabljali varneje in bolj samostojno. Spletno mesto se vsebinsko razširja tudi na aktualne teme, saj v slovar izrecno vključuje pojme, kot so umetna inteligenca, globoki ponaredki, lažne novice, kritična presoja virov in boti, umetno inteligenco pa navaja tudi kot eno izmed tem v okviru nacionalnih delavnic »Digital Überall Workshops«.
	Zakaj deluje	Deluje zato, ker združuje več ravni, ki so drugje pogosto ločene: pripravo izobraževalcev, zagotavljanje kakovosti, odprta učna gradiva in neposredno podporo učečim se. Model znaka kakovosti temelji na 84 kriterijih, ki pokrivajo učenje, poučevanje in organizacijske vidike, gradiva pa so prosto dostopna za prenos pod licenco Creative Commons. S tem nastaja ponovno uporaben in

		<p>razširljiv sistem, ne pa skupek posamičnih, nepovezanih dejavnosti.</p> <p>Poleg tega model ostaja tesno povezan z dejanskimi potrebami v poznejšem življenjskem obdobju, saj vključuje vire o ovirah za sodelovanje, učenju z nezahtevnim vstopom, dostopnosti ter konkretnih digitalnih praksah starejših odraslih.</p>
	Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih	<p>Za potrebe SMART AGE je ta primer najbolje obravnavati kot model izvajanja, ne zgolj kot zbirko vsebin. Izhajati je treba iz konkretnih vsakdanjih nalog, ohranjati kratke razlage, uporabljati jasen in preprost jezik ter udeležencem zagotavljati ponavljajoče se priložnosti za vodeno prakso. Smiselno je dodati tiskana gradiva, možnosti za dostopnost ter iztočnice za izobraževalce, ki spodbujajo razpravo. Avstrijski model hkrati pokaže, da je kakovost pomembna na ravni celotnega programa, zato naj izvajanje s starejšimi vključuje jasno opredeljene minimalne standarde glede dostopnosti, tempa učenja, zaupanja in vsebinske relevantnosti.</p>
	Povezanost s kurikulum SMART AGE	<p>Njegova relevantnost za SMART AGE je zelo visoka. Dobro se ujema z delovnim paketom WP2, saj obravnava digitalno vključenost starejših odraslih, učenje odraslih z nezahtevnim vstopom, varnost, presojo informacij ter vse bolj tudi koncepte, povezane z umetno inteligenco. Posebej uporaben je kot model podpornih struktur za kurikulum, in sicer priprava izobraževalcev, prilagodljiva učna gradiva, podpora razumevanju pojmov prek slovarja ter sistemi zagotavljanja kakovosti. Za specifičen poudarek SMART AGE na dezinformacijah in vsebinah, ustvarjenih z umetno inteligenco, je ta primer še posebej močan, saj izrecno vključuje umetno inteligenco, globoke ponaredke, lažne novice, kritično presojo virov ter nacionalne delavnice, posvečene umetni inteligenci.</p>
	Povezava do Erasmus+ results platforme	-
	Dostop / projekt / več informacij	https://digitaleseniorinnen.at/

Primer 22: Vodič za srebrne surfere

Naslovnica priročnika [🔗](#)

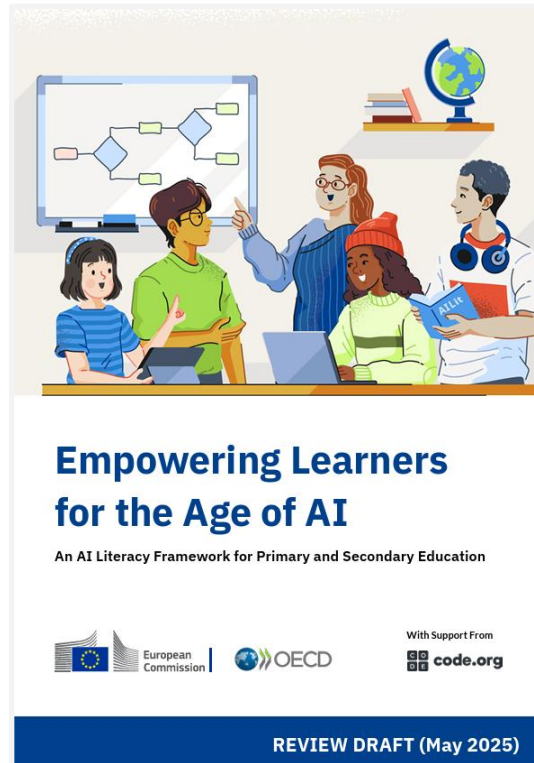
	Naslov vira	Vodič za srebrne surfere (Silver Surfer Guide)
	Opis vira	Priročnik, napisan neposredno za starejše odrasle, ki v dostopnem in razumljivem jeziku pojasnjuje delovanje interneta, družbenih omrežij, dezinformacij, prevar, trolanja, manipuliranih slik, globokih ponaredkov ter odgovorno deljenje vsebin. Vključuje tudi vaje in naloge za delavnice, zato je uporaben tako za samostojno učenje kot za vodeno skupinsko delo.
	Projekt (če je ustrezno)	Medijska pismenost (Media Literacy)
	EU program / shema	-
	Avtor(ji) / organizacija	Agencija za elektronične medije
	Leto izdaje / posodobitve	2022
	Licenca / stroški	odprti izobraževalni vir
	Priznanja /nagrade	-
	Ciljne skupine	starejši odrasli
	Format	PDF

	Na voljo v jezikih	hrvaščina
	Primernost za strojno prevajanje	visoka
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 1: Informacijska in podatkovna pismenost
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	<p>Priročnik združuje medijsko pismenost, prilagojeno starejšim, razlago v preprostem in razumljivem jeziku, vodeno kritično refleksijo, na praksi temelječe učenje ter uporabo v vodenih delavnicah. Pomembna prednost je, da je napisan neposredno za starejše odrasle, hkrati pa je izrecno zasnovan tako, da ga lahko facilitatorji uporabljajo v organiziranih učnih okoljih. Struktura priročnika vodi od razlage k praktičnim napotkom in nato k vajam.</p> <p>Zaključni del vključuje kvize, analizo člankov, primerjavo klikvab vsebin, refleksijo ob filmskem gradivu, analizo prevar, simulacijo spletnega nadlegovanja, dejavnosti povezane z globokimi ponaredki in manipulacijo slik ter naloge za prepoznavanje satire. Zaradi tega priročnik presega vlogo zgolj informativne brošure in deluje tudi kot didaktično orodje. Že kazalo vsebine jasno kaže to postopno zasnovano, ki se zaključuje z razdelkom »Vaje in naloge« ter več konkretnimi dejavnostmi za delo v delavnicah.</p>
	Ključni učni rezultati	<p>Udeleženci lahko razvijejo jasnejše razumevanje tega, kaj so mediji, kako se tradicionalni in novi mediji razlikujejo, kako delujejo družbena omrežja in komunikacijske aplikacije ter kako algoritmi vplivajo na to, katere vsebine ljudje vidijo na spletu. Naučijo se lahko tudi prepoznavati zavajajoče spletno oglaševanje, spletne trole, dezinformacije, lažne novice, manipulirane fotografije in videoposnetke, globoke ponaredke ter satirične vsebine, ki jih je mogoče zlahka zamenjati za resnične novice.</p> <p>Priročnik starejšim pomaga tudi razviti navado razmisleka pred deljenjem informacij, ocenjevati zanesljivost virov ter uporabljati preprosta vprašanja za presojo tako prejetih informacij kot lastnega spletnega vedenja. Poleg tega praktične vaje podpirajo prenos znanja iz teorije v prakso. Priročnik izrecno izpostavlja starejše kot pomembno ciljno skupino, saj se starejši uporabniki pogosto močneje zanašajo na spletne novičarske vire in lahko zaradi manjše seznanjenosti z delovanjem digitalnih platform dezinformacije delijo pogosteje.</p>
	Zakaj deluje	Deluje zato, ker je zelo natančno prilagojen realnosti starejših udeležencev. Uvod pojasni, da so starejši odrasli odraščali v medijskem okolju, kjer je bilo

		<p>običajno jasno, kdo je avtor oziroma vir informacij, medtem ko današnje digitalno okolje zahteva drugačne navade in več previdnosti. Takšno umeščanje je učinkovito, ker spoštuje predhodne izkušnje starejših, hkrati pa jasno pokaže, zakaj je novo učenje potrebno.</p> <p>Drugi razlog za učinkovitost je praktična relevantnost. Priročnik obravnava konkretna vprašanja, s katerimi se lahko starejši srečujejo v vsakdanjem življenju: uporabo Facebooka, komunikacijskih aplikacij, spletne prevare, lažne zdravstvene ali finančne oglase, trolanje, zavajajoče naslove, manipulirane podobe ter satirične vsebine. Vključuje tudi kratek slovar novjših medijskih izrazov, kar zmanjšuje občutek nelagodja ali preobremenjenosti.</p> <p>Nazadnje priročnik deluje tudi zato, ker združuje razlago z že pripravljenimi dejavnostmi. Vaje za analizo člankov, prepoznavanje lažnih oglasov, razpravo o trolanju ter eksperimentiranje z manipuliranimi slikami so še posebej primerne in učinkovite za skupinsko učenje.</p>
	<p>Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih</p>	<p>Ta vir je mogoče uporabljati tako kot priročnik neposredno za udeležence kot tudi kot orodje za facilitatorje. Za potrebe SMART AGE je smiselno dati prednost najmočnejšim vsebinskim sklopom, kot so prevare in zavajajoči oglasi, dezinformacije in lažne novice, manipulirane slike in videoposnetki, raba družbenih omrežij, verodostojnost virov ter praktični napotki v obliki »petih vprašanj« za premišljeno objavljanje in pregledovanje spletnih vsebin.</p> <p>Priročnik je že dobro prilagojen starejšim, vendar bo njegova uporaba še učinkovitejša ob delu v manjših skupinah, ponavljanju in vključevanju lokalnih primerov. Ker vodič izvira iz leta 2022, bi morali izobraževalci nekatere reference posodobiti, zlasti tam, kjer so se ekosistemi platform ali primeri, povezani z umetno inteligenco, v zadnjih letih spremenili. Poglavje o globokih ponaredkih je uporabno, vendar bi ga SMART AGE verjetno želel razširiti z novjšimi primeri slik, zvoka in videa, ustvarjenih z umetno inteligenco.</p> <p>Ena najmočnejših sestavin priročnika so vaje, ki bi jih bilo vsekakor smiselno ohraniti. Zlasti naloge za analizo lažnih oglasov, primerjavo klikvab vsebin, simulacijo spletnega nadlegovanja ter prepoznavanje satire imajo velik prenosni potencial.</p> <p>Njegova glavna omejitev je, da je nastal pred najnovjšim valom generativnih medijev umetne</p>

		<p>inteligence in sprememb na digitalnih platformah, zato bi bilo nekatere primere in napotke za preverjanje smiselno posodobiti.</p>
	<p>Povezanost s kurikulum SMART AGE</p>	<p>Ta vir je za SMART AGE zelo relevanten in predstavlja enega najmočnejših primerov v celotni zbirki. Neposredno se ujema s ključnimi prednostnimi področji SMART AGE, kot so dezinformacije, kritična medijska pismenost, razumevanje družbenih omrežij, varnejša udeležba v spletnih okoljih ter učno oblikovanje, prilagojeno starejšim.</p> <p>Posebej dragocen je zato, ker v enem samem viru združuje tri ključne elemente: vsebine, prilagojene starejšim odraslim, praktične napotke za vsakdanje digitalno življenje ter nabor strukturiranih vaj, ki jih je mogoče učinkovito uporabiti v vodenem učnem procesu. Ima tudi pomembno vrednost v hrvaškem in širšem regionalnem kontekstu, saj kaže, kako je mogoče izobraževanje starejših o medijski pismenosti razvijati v jezikovno in kulturno bližnjem okolju.</p> <p>Za SMART AGE je ta priročnik zato še posebej relevanten tako kot vsebinski model kot tudi kot model učnega formata. SMART AGE lahko na njem gradi z posodobitvijo aktualnih primerov, z okrepljenimi elementi pismenosti na področju umetne inteligence ter z bolj dosledno povezavo z okvirom DigComp in logiko mikrokvalifikacij.</p>
	<p>Povezava do Erasmus+ results platforme</p>	-
	<p>Dostop / projekt / več informacij</p>	<p>https://www.medijskapismenost.hr/prirucnik-o-internetu-i-drustvenim-mrezama-za-osobe-trece-zivotne-dobi/</p>

Primer 23: AILit Framework

Naslovnica [🔗](#)

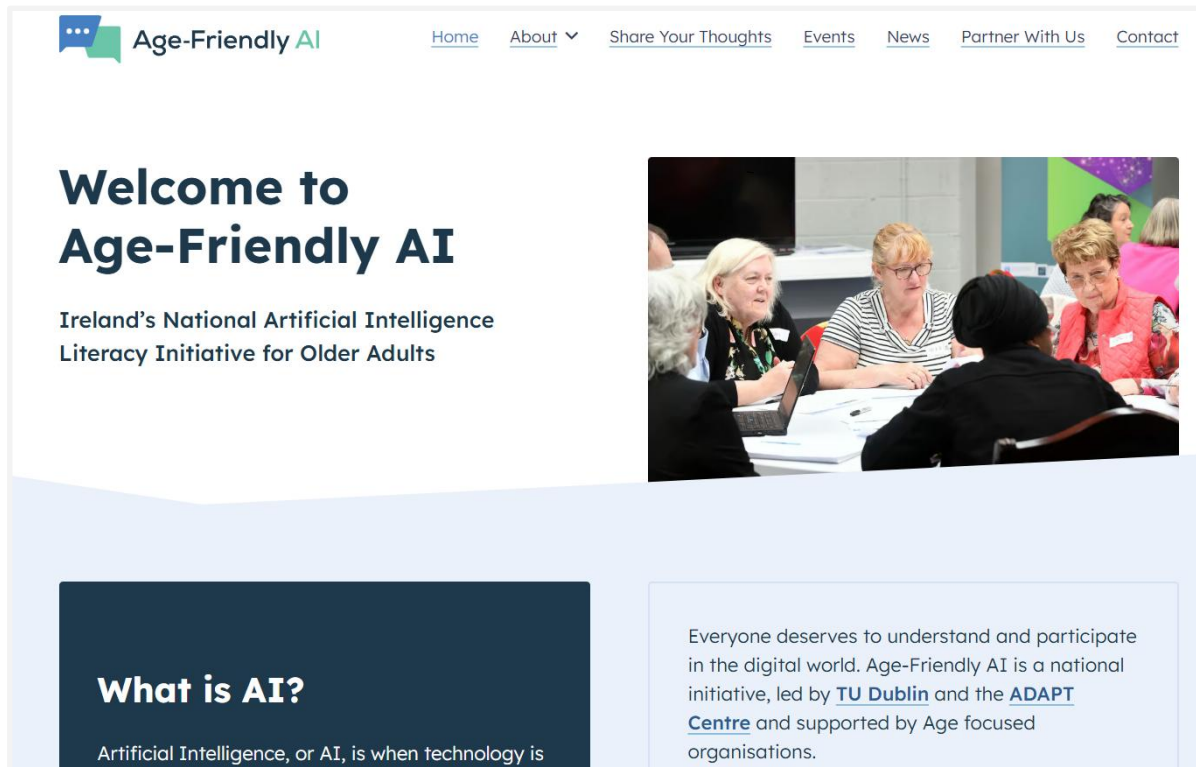
	Naslov vira	AILit Framework
	Opis vira	Sodobni okvir pismenosti na področju umetne inteligence, ki udeležencem pomaga razumeti, kako umetna inteligenca deluje, kako je treba presojeti vsebine, ustvarjene z umetno inteligenco, ter kako je mogoče orodja AI uporabljati odgovorno in etično. Posebej relevanten je kot strateška referenca za vključevanje ozaveščenosti o umetni inteligenci v izobraževanje na področju medijske in digitalne pismenosti.
	Projekt (če je ustrezno)	-
	EU program / shema	-
	Avtor(ji) / organizacija	European Commission (EC) and the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD)
	Leto izdaje / posodobitve	2025
	Licenca / stroški	odprti izobraževalni vir
	Priznanja / nagrade	-
	Ciljne skupine	javnost

	Format	PDF
	Na voljo v jezikih	angleščina + vsi jeziki EU
	Primernost za strojno prevajanje	visoka
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 1: Informacijska in podatkovna pismenost
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	<p>Okvir združuje učenje, usmerjeno v kompetence, interdisciplinarno izobraževanje za pismenost, etično refleksijo, učenje na podlagi scenarijev ter uporabno kritično mišljenje. Njegova struktura je ena njegovih najmočnejših značilnosti. Pismenost na področju umetne inteligence organizira v štiri področja: vključevanje v umetno inteligenco, ustvarjanje z umetno inteligenco, upravljanje umetne inteligence in načrtovanje umetne inteligence.</p> <p>Znotraj teh področij okvir povezuje znanje, spretnosti in stališča ter umetne inteligence ne obravnava zgolj kot tehnično znanje. Zaradi tega je še posebej uporaben kot konceptualni model za zasnovu kurikulumov. Poleg tega je izrazito osredotočen na učečega se in zasidran v resničnih življenjskih situacijah, vključno s presojo rezultatov, prepoznavanjem vpliva umetne inteligence, odgovornim delegiranjem nalog ter refleksijo o družbenih in okoljskih posledicah uporabe umetne inteligence.</p>
	Ključni učni rezultati	<p>Udeleženci naj bi razumeli, da sistemi umetne inteligence ustvarjajo rezultate na podlagi obdelave podatkov, prepoznavanja vzorcev in verjetnostnega sklepanja, ne pa na podlagi resničnega razumevanja. Prav tako se učijo, da umetna inteligenca odraža človeške odločitve, učne podatke in pristranskosti; da lahko ustvarja prepričljive, a napačne ali nepravilne vsebine; ter da ima njena raba etične, družbene in okoljske posledice.</p> <p>Na ravni kompetenc je cilj okvira razviti sposobnost prepoznavanja prisotnosti umetne inteligence, presoje, ali je treba rezultate, ustvarjene z umetno inteligenco, sprejeti, prilagoditi ali zavrniti, razumevanja, kako lahko umetna inteligenca krepí družbene pristranskosti, odločanja o tem, kdaj je uporaba umetne inteligence ustrezna, usmerjanja sistemov umetne inteligence z jasnimi navodili, kritičnega in ustvarjalnega sodelovanja z umetno inteligenco ter transparentnega komuniciranja o njeni uporabi.</p>
	Zakaj deluje	Deluje zato, ker se izogne dvema pogostima pomanjkljivostma. Prvič, pismenosti na področju umetne inteligence ne omejuje zgolj na uporabo

		<p>posameznih orodij. Drugič, ne ostaja le na ravni abstraktnih etičnih razprav. Namesto tega v enotno in smiselno strukturo povezuje tehnične osnove, praktično odločanje in etično refleksijo.</p> <p>Dodaten razlog za njegovo učinkovitost je trajnost pristopa. Okvir namerno poudarja temeljne koncepte, ki ostajajo relevantni tudi ob hitrem spreminjanju tehnologij, kot so pristranskost, prepoznavanje vzorcev, človeški nadzor, transparentnost, avtorstvo in odgovorna raba. To je še posebej pomembno za SMART AGE, kjer lahko vsebine, usmerjene predvsem v uporabo posameznih orodij, hitro zastarajo.</p> <p>Okvir je prav tako zelo močan pri povezovanju pismenosti na področju umetne inteligence z medijsko pismenostjo. Izrecno vključuje presojo vsebin, ustvarjenih z umetno inteligenco, prepoznavanje dezinformacij in globokih ponaredkov ter spodbujanje kritičnih vprašanj o tem, ali so takšni rezultati točni, pravični in ustrezni.</p>
	<p>Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih</p>	<p>Za SMART AGE je ta vir smiselno uporabljati kot visokonivojski konceptualni okvir in okvir za zasnovo kurikuluma, ne pa ga neposredno prenašati v prakso. Nastal je za osnovno- in srednješolsko izobraževanje, zato bi bilo treba številne scenarije prilagoditi. Pri delu s starejšimi so najrelevantnejši predvsem elementi s področij Vključevanje v umetno inteligenco in Upravljanje umetne inteligence: prepoznavanje umetne inteligence v vsakdanjem življenju, presoja rezultatov, ustvarjenih z AI, razumevanje pristranskosti, odločanje o tem, kdaj je uporaba AI primerna, ter transparentno komuniciranje o uporabi pomoči umetne inteligence. Bolj abstraktni in tehnično zahtevni deli področja Načrtovanje umetne inteligence bi zahtevali precejšnjo poenostavitev, razen če bi delali z zelo samozavestnimi in naprednimi udeleženci. Izobraževalci bi morali okvir prevesti v vsakdanje, starejšim razumljive in relevantne situacije, kot so povzetki spletnih iskanj, ustvarjeni z umetno inteligenco, lažne ali manipulirane slike, nasveti klepetalnih robotov, priporočilni sistemi, sumljiva sporočila, zdravstvene informacije ali avtomatizirano odločanje v javnih in drugih storitvah. Jezik okvira je konceptualno močan, vendar mestoma gost in zahteven, zato bi bil za starejše učeče se potreben dodatne poenostavitve, vizualizacije ter več praktičnih primerov, ki bi olajšali</p>

		razumevanje in prenos znanja v vsakodnevno prakso.
	Povezanost s kurikulum SMART AGE	<p>Ta vir je za SMART AGE zelo relevanten kot strateški referenčni okvir. Še posebej uporaben je za krepitev dimenzije umetne inteligence v kurikulumu in za zagotavljanje, da SMART AGE umetne inteligence ne obravnava zgolj kot novega digitalnega orodja, temveč kot širše informacijsko, družbeno in etično okolje.</p> <p>Njegov najmočnejši prispevek je arhitekturne narave: ponuja jasen način strukturiranja pismenosti na področju umetne inteligence okoli prepoznavanja, presoje, odgovorne rabe in človeške avtonomije. To se zelo dobro ujema s prioritetaми SMART AGE na področjih vsebin, ustvarjenih z umetno inteligenco, dezinformacij, digitalne avtonomije, kritične presoje ter varne udeležbe v spletnih okoljih.</p> <p>Okvir je dragocen tudi zato, ker izrecno povezuje pismenost na področju umetne inteligence z medijsko pismenostjo, digitalno pismenostjo, etiko in oblikovalskim mišljenjem. Za SMART AGE je zato najbolj uporaben kot referenčni model za načrtovanje kurikuluma, opredeljevanje učnih izidov ter morebitno razširitev učnih izidov, utemeljenih na okviru DigComp, tudi na področje umetne inteligence.</p>
	Povezava do Erasmus+ results platforme	-
	Dostop / projekt / več informacij	https://ailiteracyframework.org/

Primer 24: Age-Friendly AI

Posnetek zaslona spletne strani [🔗](#)

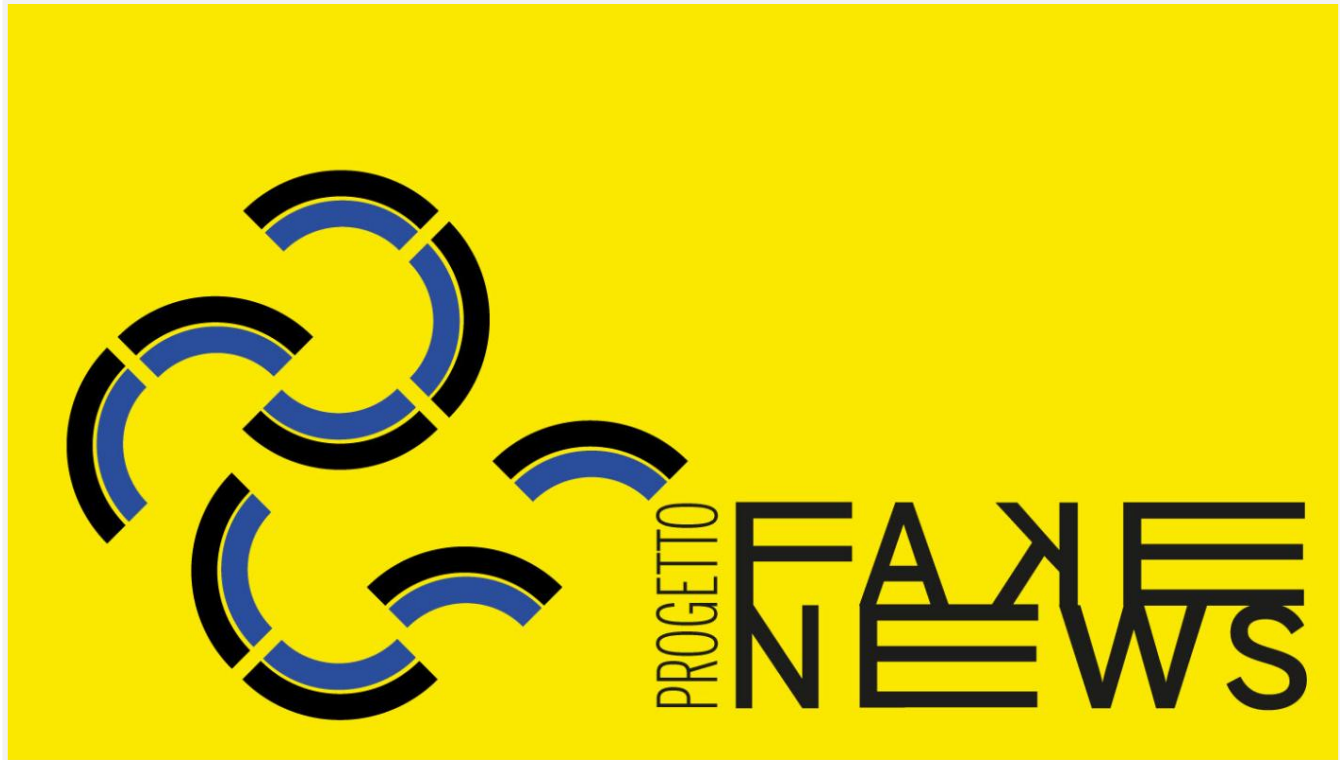
	Naslov vira	Age-Friendly AI
	Opis vira	Nacionalna pobuda za pismenost na področju umetne inteligence za starejše odrasle na Irskem, ki jo vodita TU Dublin in raziskovalni center Research Ireland ADAPT ob podpori partnerjev, usmerjenih v področje staranja. Spletna stran predstavlja dvostopenjski model: v prvi fazi gre za na razpravah temelječe vključevanje v skupnostnih okoljih prek pobud Citizens' Think-Ins, lokalnih delavnic, spletnih prispevkov in kampanje »AI Opinions«; v drugi fazi pa za potujoči program in usposabljanje v knjižnicah in skupnostih, predvidena za leto 2026, ki vključujeta praktične delavnice ter uvodni modul o umetni inteligenci.
	Projekt (če je ustrezno)	-
	EU program / shema	nacionalna
	Avtor(ji) / organizacija	TU Dublin and ADAPT Centre
	Leto izdaje / posodobitve	2026

	Licenca / stroški	prosto
	Priznanja /nagrade	-
	Ciljne skupine	starejši odrasli
	Format	spletna stran
	Na voljo v jezikih	angleščina
	Primernost za strojno prevajanje	visoka
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 1 – Informacijska in podatkovna pismenost Področje 5 – Reševanje problemov
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	Glavni pristop temelji na dialoškem, participativnem in sooblikovanem učenju odraslih. Pobuda se ne začne zgolj s formalnim poučevanjem, temveč najprej prisluhne upom, skrbem in izkušnjam starejših odraslih, nato pa te vpoglede uporabi za oblikovanje izobraževalnega programa. Hkrati uporablja skupnostno zasnovano učenje z nezahtevnim vstopom, saj se dogodki odvijajo v lokalnih okoljih, kot so knjižnice, delavnice, javni razpravni dogodki in sejmi 50 Plus, pri čemer je izrecno poudarjeno, da predhodno znanje o umetni inteligenci ni potrebno. V drugi fazi se pristop nadgradi v vodeno izkustveno učenje, ki udeležencem ponuja praktične priložnosti za preizkušanje orodij umetne inteligence v podporno naravnem in varnem učnem okolju.
	Ključni učni rezultati	Osrednji učni izidi so samozavest, razumevanje, glas udeležencev in praktična usmerjenost. Projekt izrecno poudarja, da naj bi se starejši odrasli obravnave umetne inteligence počutili bolj samozavestne, bolj samozavestni pri izražanju svojih stališč ter da bi bil njihov glas slišan pri razpravi in razvoju umetne inteligence. V fazi usposabljanja naj bi udeleženci razumeli, kaj umetna inteligenca je, prepoznali, kje se z njo že srečujejo v vsakdanjem življenju, razmišljali o njenih koristih in tveganjih ter pridobili neposredne praktične izkušnje z uporabo tehnologij umetne inteligence. Rezultati delavnic kažejo tudi jasno usmeritev učenja k vprašanju zaupanja, transparentnosti, preverjanja dejstev in preverjanja virov.
	Zakaj deluje	Deluje zato, ker starejših odraslih ne obravnava kot pasivnih prejemnikov digitalnega znanja, temveč kot soustvarjalce, katerih skrbi in vprašanja neposredno oblikujejo sam program. Takšna zasnova verjetno povečuje relevantnost, gradi zaupanje in krepi motivacijo udeležencev. Model hkrati zmanjšuje vstopne ovire: uporablja prijazna skupnostna okolja, preproste uvodne

		<p>razlage, postavlja razpravo pred tehnično zahtevnejše vsebine ter večkrat poudarja, da predhodno znanje ni potrebno. Dodatna prednost je povezovanje javne participacije z izvajanjem usposabljanj. Pobuda zbira anonimna mnenja prek delavnic, spletnih obrazcev in akcij z razglednicami v knjižnicah, nato pa te prispevke pretvarja v sooblikovan program pismenosti na področju umetne inteligence.</p>
	<p>Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih</p>	<p>Za SMART AGE je ta primer najbolj prilagoditi kot dvofazni model. V prvi fazi je smiselno začeti s srečanji ali razpravami v manjših skupinah, ki razkrijejo obstoječe izkušnje, skrbi in pričakovanja starejših v zvezi z umetno inteligenco. V drugi fazi pa je treba na podlagi teh ugotovitev oblikovati kratke učne module z uporabo konkretnih primerov iz vsakdanjega življenja, kot so uporaba pametnih telefonov, spletno nakupovanje, bančne storitve, zdravje ali samostojno bivanje.</p> <p>Izvajanje naj ostane lokalno, neobremenjujoče in bogato z razpravo, brez predpostavke predhodnega znanja. Knjižnice in druga zaupanja vredna skupnostna prizorišča so pri tem še posebej primerna. Irski model dodatno pokaže vrednost večkanalnega vključevanja udeležencev, ki poleg srečanj v živo vključuje tudi preproste pisne oblike povratnih informacij.</p>
	<p>Povezanost s kurikulum SMART AGE</p>	<p>Njegova relevantnost za SMART AGE je visoka, zlasti za kurikularna področja, povezana z ozaveščenostjo o umetni inteligenci, krepitvijo digitalne samozavesti, kritičnim razmislekom o koristih in tveganjih ter vključujočo udeležbo starejših v digitalni javni sferi. Pomemben je tudi z vidika pismenosti glede dezinformacij, saj rezultati delavnic izrecno omenjajo lažne informacije, preverjanje virov ter uporabo pristopa »USTAVI SE, RAZMISLI, PREVERI« pred deljenjem vsebin.</p> <p>V primerjavi z nekaterimi širšimi pobudami na področju digitalnih spretnosti ta primer izstopa po močni participaciji, soustvarjanju ter jasnem in ciljno usmerjenem okviru za umetno inteligenco. Njegova glavna omejitev pa je, da se trenutno vidno osrednje usposabljanje začne s splošno pismenostjo na področju umetne inteligence, ne pa s posebej zasnovanim modulom, ki bi bil osredotočen prav na vsebine, ustvarjene z umetno inteligenco, globoke ponaredke ali analizo sintetičnih vsebin. Zato bi moral SMART AGE ta model v tej smeri še</p>

		nadgraditi.
	Povezava do Erasmus+ results platforme	-
	Dostop / projekt / več informacij	https://agefriendlyai.ie/

Primer 25: ETM Fake News

Logotip projekta [🔗](#)

	Naslov vira	ETM Fake News
	Opis vira	Pobuda ETM Fake News / Fake News & Elders je izobraževalni program za odrasle, namenjen izboljšanju razumevanja množičnega komuniciranja med starejšimi odraslimi, prepoznavanju lažnih novic ter bolj kritični in varni rabi digitalnih medijev. Združuje učno gradivo, prilagojeno starejšim, s podporo izobraževalcev in večjezičnim spletnim izvajanjem, zato predstavlja uporaben model starostno občutljivega izobraževanja na področju medijske pismenosti.
	Projekt (če je ustrezno)	Fake News
	EU program / shema	Smart Specialisation Strategy (RIS3)
	Avtor(ji) / organizacija	Fundacja Rozwoju Aktywności Międzynarodowej i Edukacyjnej (FRAME); I.E.R.F.O.P. Onlu; FyG Consultores; E-Seniors; Spolek PELICAN; Athens Lifelong Learning Institute
	Leto izdaje / posodobitve	-

	Licenca / stroški	prosto
	Priznanja /nagrade	-
	Ciljne skupine	starejši odrasli
	Format(s)	spletna stran
	Na voljo v jezikih	italijanščina
	Primernost za strojno prevajanje	visoka
	Področje kompetenc DigComp 2.2	Področje 1 – Informacijska in podatkovna pismenost
	Ključni pedagoški / andragoški pristopi	<p>Projekt združuje na praksi usmerjeno izobraževanje starejših na področju medijske pismenosti z jasno zasnovanim pristopom »usposabljanja mentorjev«.</p> <p>Na strani učečih se ponuja praktičen tečaj in izobraževalne učne table, na strani izobraževalcev pa metodološki priročnik, posebej namenjen organizacijam in strokovnjakom, ki delajo s starejšimi odraslimi.</p> <p>Priročnik je zasnovan na temeljih pedagogike in gerontologije ter obravnava mehke veščine izobraževalcev, digitalna znanja starejših, ovire, s katerimi se starejši udeleženci srečujejo, različne formate izvajanja usposabljanj, metode evalvacije ter pristope individualizirane podpore. Platforma Moodle dodatno pokaže, da je bila izobraževalna ponudba zasnovana za večjezični dostop in strukturirano spletno udeležbo v tečajih, ne zgolj kot statično gradivo za branje.</p>
	Ključni učni rezultati	<p>Glavni učni izidi projekta so, da starejši odrasli bolje razumejo delovanje množičnega komuniciranja, prepoznavajo lažne novice, kritično uporabljajo nove medije ter se uspešneje upirajo manipulacijam, teorijam zarote in napačnim informacijam.</p> <p>Za izobraževalce je predviden učni izid zmožnost ustvarjanja bolj konstruktivnih in dostopnih učnih okolij za starejše, pri čemer prilagajajo pedagoške pristope, podporo, tempo učenja in mentorsko delo specifičnim potrebam starejših odraslih. Projekt se hkrati usmerja tudi v širšo družbeno vključenost, saj digitalno izključenim starejšim pomaga, da v sodobnem medijskem okolju sodelujejo varneje, bolj samozavestno in z večjo gotovostjo.</p>
	Zakaj deluje	<p>Deluje zato, ker se ne omejuje na en sam izdelek. Namesto tega vzpostavlja manjši ekosistem: priročnik, namenjen starejšim, praktični tečaj, priročnik za izobraževalce, izobraževalne učne table ter večjezični spletni dostop. Prav ta kombinacija je za učenje starejših posebej pomembna, saj omogoča ponavljanje, prilagajanje in prenos znanja v različna</p>

		<p>okolja, kot so knjižnice, nevladne organizacije, usposabljanja za izobraževalce in lokalna učna okolja.</p> <p>Zdi se tudi, da projekt izhaja iz analize potreb ter zavedanja starostno specifičnih ovir, kar povečuje verjetnost, da je uporabljena pedagogika realistična in prilagojena, ne pa splošna in abstraktna.</p> <p>Pomembna je tudi partnerska sestava projekta: več partnerjev se izrecno ukvarja z digitalno vključenostjo, invalidnostjo, vprašanji staranja ali izobraževanjem starejših na področju IKT, kar dodatno krepi starostno občutljivo zasnovo gradiv.</p>
	<p>Priporočila za izvajanje pri starejših udeležencih</p>	<p>Za potrebe SMART AGE je ta primer smiselno uporabljati v kratkih, vodenih srečanjih, ne zgolj kot samostojno spletno učenje. Priporočljivo je začeti z enim konkretnim primerom ali enim vprašljivim vsebinskim gradivom, nato pa preiti na manjši nabor preverjanj: vir, namen, dokazi, čustveni sprožilci ter premislek o tem, ali je vsebino sploh smiselno deliti. Spletno učenje je dobro dopolniti s tiskanimi vizualnimi pripomočki, saj projekt sam vključuje izobraževalne table in priročnik.</p> <p>Pomembno je tudi ohraniti plast usposabljanja mentorjev. Starejši udeleženci imajo več koristi, kadar facilitatorji razumejo osnove gerontologije, primeren tempo učenja, morebitno učno tesnobo ter potrebe po individualizirani podpori. Lokalno izvajanje prek knjižnic, nevladnih organizacij, društev upokojencev ali centrov za izobraževanje odraslih se dobro ujema z načrtovanimi in predvidenimi učnimi okolji tega projekta.</p>
	<p>Povezanost s kurikulum SMART AGE</p>	<p>Njegova relevantnost za SMART AGE je visoka pri temah delovnega paketa WP2, povezanih z medijsko pismenostjo, dezinformacijami, kritično presojo vsebin, digitalno izključenostjo ter starostno občutljivim oblikovanjem učenja odraslih. Posebej uporaben je kot model, ki v eni intervenciji uspešno združuje gradiva za udeležence in podporo izobraževalcem.</p> <p>Njegova glavna omejitev za SMART AGE pa je, da je vidno uokvirjanje projekta osredotočeno predvsem na lažne novice, manipulacijo in informacijsko preobremenjenost, ne pa izrecno na vsebine, ustvarjene z umetno inteligenco, globoke ponaredke ali sintetične medije. To pomeni, da je zelo relevanten kot temeljni referenčni model, vendar bi ga moral SMART AGE nadgraditi z namensko vsebino o generativni umetni inteligenci, sintetičnih</p>

		podobah, zvoku in videu ter prevarantskih ali prepričevalnih taktikah, ki temeljijo na uporabi umetne inteligence. Zadnja ugotovitev temelji na sklepanju iz javno navedenih rezultatov in poudarkov projekta.
	Povezava do Erasmus+ results platforme	-
	Dostop / projekt / več informacij	https://www.etmfakenews.it/

Ključne ugotovitve

V tej zbirki smo predstavili raznolik nabor virov. Raztezajo se od satiričnih stripov, ki nas nasmejejo, do strukturiranih tečajev, ki ponujajo tudi certificiranje. Ta raznolikost dokazuje, da ne obstaja en sam pravilen način poučevanja digitalnih in medijskih spretnosti starejših. Vendar vseh 25 primerov pokaže še nekaj bolj konkretnega: najučinkovitejši pristopi so praviloma praktični, vodeni in tesno povezani z resničnim življenjem starejših udeležencev. Najbolje delujejo takrat, ko izhajajo iz znanih situacij, uporabljajo jasn jezik, omogočajo čas za ponavljanje ter ustvarjajo prostor za razpravo, pomiritev in postopno krepitev samozavesti.

Hkrati velja, da je orodje učinkovito le toliko, kolikor je večja oseba, ki ga uporablja. Najboljši učbenik, kampanja, spletni seminar ali spletna platforma ne morejo nadomestiti empatije in potrpežljivosti usposobljenega izobraževalca odraslih. Prav vi ste most med tehničnim svetom in človeško izkušnjo. Vi ste tisti, ki zapletene pojme prevajate v razumljiv jezik. Vi gradite zaupanje, ki starejšemu udeležencu omogoči, da preizkusi novo napravo, podvomi v spletno sporočilo ali se ustavi, preden deli sumljivo vsebino. V vseh 25 primerih se ta človeška razsežnost znova in znova pojavlja kot eden ključnih razlogov, zakaj dobre prakse v resnici delujejo.

Hkrati stojimo na prelomnici zaradi vzpona umetne inteligence. Koncept medijske pismenosti se hitro spreminja. Okviri, kot je DigComp, se nenehno razvijajo, da bi odgovorili na nove izzive, z njimi pa se morajo razvijati tudi naši izobraževalni pristopi. Številni primeri v tej zbirki že zelo dobro obravnavajo dezinformacije, digitalno varnost in kritično mišljenje. Obenem pa razkrivajo tudi pomembno vrzel: manj virov je v celoti pripravljenih na vse večji vpliv vsebin, ustvarjenih z umetno inteligenco, sintetičnih medijev, algoritmičnega urejanja vsebin in z umetno inteligenco podprtih oblik zavajanja. Zato digitalnih kompetenc ne moremo poučevati kot statičnega predmeta z dokončnim ciljem. Razumeti jih moramo kot miselno naravnano nenehna prilagajanja, kritične presoje in odpornosti.

Ta zbirka predstavlja temelj za naslednjo fazo projekta SMART AGE. Te preverjene primere bomo uporabili ne le kot vir navdiha, temveč tudi za prepoznavanje tistega, kar je treba ohraniti, prilagoditi in nadgraditi v prihodnjem kurikulumu ter sistemu mikrokvalifikacij. Naš cilj je oblikovati standard kakovosti, ki bo prepoznan čezmejno, hkrati pa dovolj prilagodljiv, da se bo lahko odzival na lokalne razmere, različne učne hitrosti in vsakdanje skrbi starejših.

Vabimo vas, da te vire vzamete in jih naredite za svoje. Prilagodite jih svojemu lokalnemu okolju. Preizkusite jih z vašimi skupinami. Izboljšujte jih skozi prakso. Digitalni svet je lahko močan motor povezovanja, sodelovanja in avtonomije, vendar le, če se ljudje v njem počutijo varne, kompetentne in vključene. Poskrbimo skupaj, da bo ta motor resnično deloval za vse – ne glede na starost.

Priloga: Neizčrpen seznam organizacij za medijsko pismenost v Evropi

Vseevropska in mednarodna omrežja

Evropski ekosistem medijske pismenosti temelji na nadnacionalnih omrežjih, ki delujejo kot osrednji živčni sistem za zagovorništvo politik, izmenjavo virov in usklajevanje dobrih praks. Ta omrežja povezujejo vrhunske digitalne strategije Evropske unije z izvajanjem na terenu.

AGE Platform Europe

- S sedežem v Bruslju je AGE Platform Europe največja evropska mreža organizacij starejših in za starejše. V času, ko se politike »digitalno najprej« pogosto – nenamerno – sprevržejo v resničnost »starejši na koncu«, platforma AGE vzdržuje posebno delovno skupino za digitalno vključenost, katere cilj je zagotoviti, da starajoče se prebivalstvo ne bo izključeno. Njihov strateški pomen se kaže v tem, da digitalno pismenost ne obravnavajo zgolj kot tehnično spretnost, temveč kot temeljno človekovo pravico, ki je nujna za samostojno življenje.

🌐 <https://www.age-platform.eu/>

Evropsko združenje za izobraževanje odraslih (European Association for the Education of Adults – EAEA)

- Kot osrednji glas neformalnega izobraževanja odraslih v Evropi ima EAEA ključno vlogo pri preusmerjanju razumevanja digitalizacije – od ozkega pogleda na poklicno usposabljanje k širšemu pojmovanju državljanske kompetence. Zavzema se za »kritično medijsko pismenost« kot predpogoj za demokratično udeležbo ter poudarja, da je zmožnost kritičnega presojanja spletnih informacij enako pomembna kot branje in pisanje.
- Metodološki pristop EAEA je tesno povezan z zagovorništvom in oblikovanjem politik. Z uporabo svoje obsežne mreže članic razširja manifeste, ki umeščajo učenje odraslih kot ključen dejavnik odpornosti proti dezinformacijam. Njihovo delo poudarja, da morajo biti digitalna orodja poučevana sočasno z večšinami kritičnega mišljenja, saj se le tako učeči opolnomočijo za postavljanje vprašanj sistemom in prepoznavanje zavajajočih informacij, namesto zgolj pasivnega sprejemanja vsebin. Ta pristop je sistematično zapisan v njihovih vplivnih manifestih, ki usmerjajo izobraževalce po vsej Evropi.

🌐 <https://eaea.org/>

🔗 <https://eaea.org/our-work/influence/manifesto-for-adult-learning-in-the-21st-century/>

Evropski observatorij za digitalne medije (European Digital Media Observatory – EDMO)

- EDMO predstavlja najpomembnejši strukturni odziv Evropske unije na grožnje informacijskih motenj. Deluje kot »središče središč«, ki usklajuje mrežo 14 regionalnih centrov, v katerih sodelujejo preverjevalci dejstev, akademski raziskovalci in strokovnjaki za medijsko pismenost. Njegova vloga je zagotavljanje znanstvene in empirične podlage za prizadevanja na področju medijske pismenosti po vsej Evropi.
- Pristop EDMO je podatkovno podprt in večdisciplinaren. V nasprotju z organizacijami na terenu, ki se osredotočajo predvsem na izvedbo dejavnosti, se EDMO posveča analizi in razvoju virov. V realnem

času spremlja trende dezinformacij ter pripravlja visoko raven izobraževalnih gradiv in zbirke preverjenih dejstev. Podpora oziroma potrditev s strani centra EDMO (kot so NORDIS, IDMO ali ADMO) velja za zlati standard znanstvene utemeljenosti programov medijske pismenosti. Njihove Smernice za učinkovite pobude na področju medijske pismenosti predstavljajo ključen okvir za organizacije, ki želijo svoje programe strukturirati na učinkovit in kakovosten način.

 <https://edmo.eu/>

 <https://edmo.eu/wp-content/uploads/2024/10/EDMO-Guidelines-for-Effective-Media-Literacy-Initiatives.pdf>

Evropske države

V nadaljevanju je predstavljen celovit pregled nacionalnih ekosistemov, ki opredeljuje ključne akterje na področju spodbujanja medijske pismenosti v posameznih evropskih državah. Z analizo lokalnih metodoloških pristopov in operativnih okvirov pregled osvetljuje raznolike strategije za krepitev digitalne odpornosti med starejšo populacijo.

Albanija

Albanian Media Institute (AMI)

- AMI je že od leta 1995 eden izmed ključnih stebrov albanske civilne družbe; iz izobraževalnega središča za novinarje se je postopno razvil v celovit inštitut za razvoj medijev.
- Inštitut povezuje raziskovalno delo z neposrednim delovanjem. Ima pomembno vlogo pri uvajanju konceptov medijske in informacijske pismenosti (MIL) tako v univerzitetne kot tudi preduniverzitetne učne načrte. Njihove dejavnosti pogosto obravnavajo posebne izzive polarizacije v albanskem medijskem prostoru.
- AMI ostaja zelo dejaven tudi danes; redno objavlja obsežne raziskave o politikah in vprašanjih medijske in informacijske pismenosti ter pripravlja priporočila, kot so *Smernice za etično uporabo umetne inteligence v albanskih medijih*.

 <https://institutemedia.org/>

 <https://institutemedia.org/wp-content/uploads/2025/10/GUIDELINES-FOR-ETHICAL-USE-OF-ARTIFICIAL-INTELLIGENCE-IN-ALBANIAN-MEDIA.pdf>

Andora

Comú d'Andorra la Vella

- Lokalna občinska uprava glavnega mesta Andorra la Vella.
- Organizira praktične delavnice («ateliers», Aula Magna) za starejše, ki obravnavajo teme od zdravja do digitalnih spretnosti.

- Informacije o dejavnostih so dostopne na spletni strani občine.

<https://www.andorralavella.ad/>

<https://www.andorralavella.ad/comu/?q=comu/projectes-gent-gran-activa>

Universitat d'Andorra (UdA) – Aula Magna

- Univerzitetni program, posebej zasnovan za starejše. Namenjen je vsem osebam, starim 50 let in več, ki želijo razširiti svoje znanje brez potrebe po predhodni izobrazbi. Univerza v Andori (UdA) združuje teoretične akademske dejavnosti s praktičnimi delavnicami ter poudarja vseživljenjsko učenje v univerzitetnem okolju.
- Vsako leto objavijo letni program dejavnosti.

<https://www.uda.ad/aula-magna-2025-2026/>

Avstrija

fit4internet

- Združenje, ki ga podpira avstrijsko ministrstvo za digitalizacijo in deluje kot osrednja nacionalna platforma za razvoj digitalnih kompetenc v Avstriji.
- Razvilo je Okvir digitalnih kompetenc (DigComp 2.3 AT) ter ponuja standardizirana orodja za samoevalvacijo (»CHECK«), ki državljanom omogočajo vrednotenje lastnih digitalnih spretnosti glede na nacionalni standard.
- Ta kompetenčni okvir je ključen za veljavnost in uradno priznavanje potrdil o digitalnih spretnostih.

<https://www.fit4internet.at/>

<https://www.fit4internet.at/view/verstehen-das-modell>

Katholisches Bildungswerk Steiermark

- Eden vodilnih izvajalcev izobraževanja odraslih v avstrijski zvezni deželi Štajerski, ki se opira na razvejano mrežo izobraževalnih središč, povezanih z župnijami.
- S pomočjo decentralizirane mreže omogoča izvajanje izobraževalnih programov neposredno v podeželskih območjih ter tako učinkovito premaguje geografske ovire za dostop do izobraževanja. Njihova ponudba vključuje tudi digitalne tečaje, posebej prilagojene starejšim.
- Še naprej ponuja obsežen in raznolik program izobraževanja za starejše (»Senioren/-innenbildung«).

<https://bildung.graz-seckau.at/>

<https://bildung.graz-seckau.at/seniorinnenundgenerationenbildung>

Belgija

Conseil supérieur de l'éducation aux médias (CSEM)

- Regulativni organ za področje medijske pismenosti v frankofonski skupnosti Belgije.

- CSEM pripravlja temeljite pedagoške vodnike, kot je zbirka Info-Intox, ki se osredotoča na razlikovanje med dezinformacijami in verodostojnimi novicami. Deluje kot pomemben strateški in vsebinski partner izobraževalnih pobud ter zanesljiv sogovornik pri oblikovanju politik.
- Njihovi viri so široko uporabljeni v frankofonskem izobraževalnem prostoru.

 <https://www.csem.be/>

Mediawijs

- Flamski center znanja za digitalno in medijsko pismenost.
- Mediawijs uporablja model usposabljanja mentorjev (train-the-trainer), s katerim socialne delavce, knjižničarje in učitelje usposablja za vlogo »medijskih mentorjev«. Ta multiplikativni pristop omogoča, da izobraževanje o medijski pismenosti prodre globoko v različne sektorje skupnosti.
- Aktivno vzdržuje mrežo certificiranih medijskih mentorjev.

 <https://www.mediawijs.be/>

 <https://www.mediawijs.be/nl/mediacoach>

Bolgarija

Global Libraries - Bulgaria Foundation

- Neprofitna organizacija, ki deluje v sodelovanju z mrežo 980 javnih knjižnic po vsej Bolgariji.
- Usposablja knjižničarje za vlogo digitalnih mentorjev ter s tem knjižnice preoblikuje v središča razvoja skupnosti. Na ta način zagotavlja ključno fizično infrastrukturo za spodbujanje digitalne vključenosti.
- Izobraževalna gradiva ponuja tudi v spletni obliki.

 <https://glbulgaria.bg/>

Media Literacy Coalition

- Koalicija organizacij s področij izobraževanja, novinarstva in državljske participacije. Organizira »Dneve medijske pismenosti« ter razvija različne programe usposabljanja. Koalicija deluje kot osrednje koordinacijsko telo na tem področju.
- Objavlja programe svojih letnih kampanj ter je izdala več tematskih priročnikov. Od leta 2021 izvaja usposabljanja na področju medijske pismenosti za odrasle ter udejanja poseben projekt medijske pismenosti za osebe, starejše od 55 let.

 <https://gramoten.li/>

 <https://dni2023.gramoten.li/en/program-2/>

Bosna in Hercegovina

Media Plan Institute

- Zasebna organizacija, ustanovljena leta 1995, z dolgoletno tradicijo raziskovanja in razvoja medijev v zahtevnem povojnem okolju.
- Sprva se je osredotočala predvsem na raziskave medijskega prostora ter izobraževanje na področju novinarstva.
- Digitalna prisotnost organizacije je v zadnjih letih nestabilna, saj je njena osrednja spletna stran pogosto nedostopna. Uporabnikom se zato priporoča, da do zgodovinskih podatkov in informacij o trenutnem delovanju dostopajo prek partnerskih mrež, kot je SEENPM.

🌐 <https://mediaplaninstitut.wordpress.com/>

Mediacentar Sarajevo

- Mediacentar Sarajevo je močno središče neodvisnega novinarstva in ima ključno vlogo pri ohranjanju medijskega spomina regije prek digitalnega arhiva »Infobiro«.
- Združuje strokovno usposabljanje novinarjev s širšimi javnimi izobraževalnimi dejavnostmi na področju medijev, ki so usmerjene v zmanjševanje etnične in politične polarizacije.
- Center deluje v polnem obsegu ter vzdržuje obsežen in dostopen digitalni arhiv.

🌐 <https://media.ba/>

🔗 <https://www.infobiro.ba/>

Ciper

Cyprus Pedagogical Institute (CPI)

- Organ, ki deluje v okviru Ministrstva za izobraževanje.
- CPI upravlja programe, usklajene z evropskimi okviri digitalnih kompetenc (DigComp), ter ima ključno vlogo pri vključevanju digitalne pismenosti v nacionalni izobraževalni sistem.
- Objavlja strokovne vire in gradiva v podporo izvajanju okvira DigComp.

🌐 <http://www.pi.ac.cy>

Češka

Elpida

- Nevladna organizacija, namenjena starejšim, ki upravlja telefonsko svetovalno linijo »Senior Line«.
- Elpida vodi izobraževalno središče ter izvaja mobilne dogodke in predstavitve na področju medijske pismenosti (»roadshow«). Predstavlja dober zgled preoblikovanja socialnih središč v učna vozlišča.
- Organizacija ponuja celovit nabor storitev za starejše. Platforma Elbot.cz je zasnovana predvsem kot izobraževalni in družbeni portal za starejše ter širšo javnost, z namenom spodbujanja vseživljenjskega učenja in digitalne vključenosti.

<https://www.elpida.cz/>

<https://elbot.cz/>

Transitions (TOL)

- Organizacija za razvoj medijev, ki hkrati deluje tudi kot spletna revija.
- Transitions izvaja »Medijsko akademijo« (Media Academy) ter projekt Empowering Elders, ki se osredotoča na krepitev zaupanja. V tem okviru deluje kot ključni partner pri zagotavljanju kakovosti in verodostojnosti vsebin.
- Še naprej izvaja regionalne projekte na področju medijev in medijske pismenosti.

<https://transitionsmedia.org/>

Črna gora

Digitalizuj.Me

- Dinamična digitalna skupnost, ki je imela ključno vlogo pri uvajanju digitalne kulture v Črni gori. Najbolj so znani po organizaciji konference Spark.me.
- Delujejo na stičišču tehnologije in družbe, sodelujejo z nevladnimi organizacijami pri usposabljanju starejših ter aktivirajo mrežo tehnološko podkovanih prostovoljcev za spodbujanje digitalne vključenosti.
- So glavni nosilec digitalne agende v Črni gori.

<https://digitalizuj.me/>

<https://spark.me/>

Montenegro Media Institute (MMI)

- Neprofitna organizacija, namenjena profesionalizaciji novinarstva in spodbujanju medijske pismenosti med širšo javnostjo.
- MMI se osredotoča na »odpornost« ter izvaja razpisne in izobraževalne programe, posebej usmerjene v podeželske skupnosti in ženske, demografske skupine, ki so v nacionalnih digitalnih strategijah pogosto

spregledane.

- So aktiven partner v regionalnih projektih krepitve odpornosti, ki jih financira EU.

<https://www.mminstitute.org/>

<https://www.mminstitute.org/en/projekti/resilience/>

Danska

Danske Seniorer

- Velika članska organizacija, ki povezuje klube za starejše po vsej Danski.
- Upravlja tako imenovane »datastue« (IT-kavarne), ki temeljijo na modelu vrstniškega učenja, pri katerem starejši prostovoljci poučujejo digitalne spretnosti druge starejše. Tak pristop krepi medsebojno zaupanje ter zagotavlja, da je tempo učenja prilagojen potrebam udeležencev.
- Vzdržuje obsežno mrežo teh IT-kavarn po vsej državi.

<https://danske-seniorer.dk/>

<https://datastuen.dk/>

Estonija

BECID (Baltic Engagement Centre for Combating Information Disorders)

- Baltsko regionalno vozlišče mreže EDMO, ki usklajuje dejavnosti za boj proti informacijskim motnjam v Estoniji, Latviji in Litvi.
- BECID spremlja trende dezinformacij ter pripravlja lokalno prilagojena izobraževalna gradiva. Deluje kot strateški partner pri krepitvi visoke ravni družbene odpornosti v regiji.
- Redno objavlja poročila in kratke analitične preglede o informacijskem okolju.

<https://becid.eu/>

<https://becid.ut.ee/briefs-reports/>

Finska

Finnish Pensioners' Federation (Eläkeliiitto)

- Največja organizacija upokojencev na Finskem.
- Poleg zagovorništva pravic starejših aktivno izvaja tudi usposabljanja na področju medijske pismenosti. Posebej odmeven je bil njihov projekt Netikäs, ki je starejšim pomagal varno in samozavestno krmariti po digitalnem svetu. Glavni cilj projekta je bil krepitev digitalne medijske pismenosti in informacijskih spretnosti starejših občanov.
- Organizacija predstavlja močnega partnerja na področju zagovorništva in izobraževanja.

<https://elakeliitto.fi/>

KAVI (National Audiovisual Institute)

- Vladna agencija, pristojna za usklajevanje nacionalne politike na področju medijskega izobraževanja.
- KAVI vključuje medijsko pismenost na vse ravni družbe v okviru koncepta »večpismenosti« (multiliteracy). Njihove politike in razvojni okviri predstavljajo visoko referenčno merilo za oblikovanje učnih načrtov.
- Nudi obsežen nabor virov in gradiv za izobraževalce ter širšo javnost.

 <https://kavi.fi/>

 <https://medialukutaitosuomessa.fi/en/promoting-media-literacy/>

Francija

CLEMI (Centre for Media and Information Education)

- Organ znotraj Ministrstva za izobraževanje in mladino, pristojen za področje medijske pismenosti.
- Pripravlja poglobljene in strokovno utemeljene pedagoške vodnike na temo »Info-Intox« (dezinformacij) ter preverjanja virov informacij.
- Njihova orodja in metodološki okviri za preverjanje dejstev predstavljajo zlati standard pri razvoju kakovostnih izobraževalnih vsebin.

 <https://www.clemi.fr/>

Old'Up

- Združenje, ki ga vodijo starejši za starejše, in zavrača t. i. »deficitarni model« staranja, ki starejše obravnava predvsem skozi prizmo primanjkljajev.
- Uporablja model vrstniškega učenja ter je razvilo orodje »Vieux et connectés«, ki se osredotoča na samostojnost in opolnomočenje starejših v digitalnem okolju.
- Zaradi odkrite, uporabniško osredotočene kulture povratnih informacij predstavlja odličnega partnerja za pilotno testiranje in preverjanje izobraževalnih gradiv.

 <https://www.oldup.fr/>

Grčija

50plus Hellas

- Nevladna organizacija, ki se zavzema za pravice in dobrobit oseb, starejših od 50 let.
- Izvaja program Access to the Digital World, v okviru katerega starejšim zagotavlja tablične računalnike in usposabljanja za njihovo uporabo. Njeno delovanje predstavlja pomembno razširjevalno točko za projekte Evropske unije v sredozemskem prostoru.
- Ima bogate izkušnje kot partnerska organizacija v projektih, financiranih iz sredstev EU.

 <https://www.50plus.gr/>

Hrvaška

Gong

- Civilnodružbena organizacija, ustanovljena leta 1997, ki se osredotoča na demokratične procese in razvoj politične kulture.
- Izvaja delavnice medijske pismenosti z namenom spodbujanja aktivnega državlanskega sodelovanja; hkrati je članica vozlišča ADMO.
- Deluje kot ključni partnerski akter pri usklajevanju izobraževalnih vsebin z regionalnimi pobudami preverjanja dejstev prek vozlišča ADMO.

 <https://gong.hr/>

Faktograf

- Spremlja javni diskurz in družbena omrežja ter razkriva dezinformacije, zlasti na področju politike.
- Člani ekipe Faktografa vodijo delavnice za učence osnovnih in srednjih šol, v okviru katerih jih učijo, kako se orientirati v »mehanizmu lažnih novic« in kritično presojati informacije.

 <https://faktograf.hr/>

Islandija

Media Commission (Fjölmiðlanefnd)

- Neodvisni organ za regulacijo medijev na Islandiji.
- Spodbuja medijsko pismenost in medijsko raznolikost prek ozaveščevalnih kampanj, kot je »Stop, Think, Check«, ter s tem povezuje regulativni okvir z javnim izobraževanjem.
- Objavlja poročila in izvaja kampanje ozaveščanja za širšo javnost.

 <https://fjolmidlanefnd.is/>

 <https://merlin.obs.coe.int/article/8914>

U3A Reykjavík

- Neodvisno združenje za osebe, starejše od 50 let, ki deluje v okviru Univerze za tretje življenjsko obdobje.
- Organizira projekt Warehouse of Opportunities, ki je osredotočen na razvoj kompetenc na področju informacijsko-komunikacijskih tehnologij (IKT) ter spodbujanje aktivnega staranja. Njihovo delovanje je skladno s pristopi, ki temeljijo na zbiranju, deljenju in dostopnosti izobraževalnih virov.
- Vzdržuje spletni portal, namenjen predstavljanju priložnosti za učenje in dejavnosti v tretjem življenjskem obdobju.

 <https://u3a.is/>

Irska

Age Action Ireland

- Vodilna zagovorniška organizacija za starejše na Irskem.
- Njihov program »Getting Started« je brezplačen program digitalne pismenosti, ki starejšim pomaga pri uporabi interneta ali pri samozavestni uporabi pametnih naprav.
- Ponujajo posebne prostovoljske in učne vloge.

 <https://www.ageaction.ie/>

Media Literacy Ireland (MLI)

- Neodvisno zavezništvo članov, ki ga podpira medijski regulator.
- MLI izvaja kampanjo »Be Media Smart« (»Stop, Think, Check«). Kot močna diseminacijska platforma lahko MOOC-e promovirajo širokemu občinstvu prek medijev in knjižnic.
- Na spletu zagotavljajo gradiva za kampanje in nasvete.

 <https://www.medialiteracyireland.ie/>

 <https://www.medialiteracyireland.ie/training-development/top-tips-to-be-media-smart/>

Italija

Fondazione Mondo Digitale

- Neprofitna organizacija, ki je orala ledino na področju medgeneracijskih učnih modelov.
- Njihov projekt »Nonni su Internet« (Stari starši na internetu) vključuje dijake in študente, ki starejše učijo digitalnih veščin. Ta model je postal vzor za medgeneracijsko sodelovanje po vsej Evropi.
- Še naprej pripravljajo izobraževalne priročnike in vire.

 <https://www.mondodigitale.org/>

 <https://www.mondodigitale.org/formazione/risorse-educative/i-manuali-di-nonni-su-internet>

IDMO (Italian Digital Media Observatory)

- Italijansko vozlišče mreže EDMO.
- IDMO sodeluje z radiodifuznimi ustanovami, kot je RAI, pri ustvarjanju visokokakovostnih izobraževalnih vsebin. Močno se osredotočajo na napredne teme, kot so globoki ponaredki (deepfakes) in umetna inteligenca, kar odraža zahtevnost grožnje dezinformacij.
- Visokorangirani strateški partner za preverjene vsebine.

 <https://www.idmo.it/>

Kosovo

Democracy Plus (D+)

- Neodvisna organizacija, namenjena spodbujanju demokratičnih vrednot in zmanjševanju škodljivega vpliva dezinformacij na Kosovo.
- D+ je razvila specializirano spletno platformo za medijsko pismenost. Platforma vključuje izobraževalne tečaje in »Indeks ranljivosti za dezinformacije«, ki državljanom ponuja strukturiran način za ocenjevanje in krepitev odpornosti proti lažnim novicam.
- Njihova platforma ostaja osrednje orodje za digitalno pismenost v regiji.

 <https://dplus.org/>

 <https://edukimimedial.dplus.org/en/platform>

The Foundation House (IPKO Foundation)

- Ugledna neprofitna organizacija, katere glavno poslanstvo je opolnomočiti naslednjo generacijo voditeljev z uporabo tehnologije in digitalnih inovacij za reševanje lokalnih in nacionalnih razvojnih izzivov.
- Zavzemajo se za prilagojena usposabljanja na področju medijske pismenosti, ki starejšim pomagajo pri ponovnem vzpostavljanju socialnih povezav in uporabi digitalnih storitev.

 <https://thefoundationhouse.org/>

Latvija

Baltic Centre for Media Excellence (BCME)

- Središče pametnega novinarstva in razvoja medijev v baltskih državah.
- majo obsežen in rastoč portfelj, posebej osredotočen na medijsko pismenost starejših, ki jih pogosto obravnavajo kot »ranljivo skupino«, še posebej dovzetno za propagando in dezinformacije.
- Digitāli kopā! je eden njihovih najbolj prepoznavnih medgeneracijskih programov. Usposablja mlade (dijake in študente), da delujejo kot »digitalni mentorji« za starejše. Cilj je dvojen: izboljšati tehnične digitalne veščine starejših ter jih hkrati naučiti razumevanja medijev in prepoznavanja dezinformacij.

 <https://bcme.eu/>

Lihtenštejn

aha – Tipps & Infos für Junge Leute

- Mladinski informacijski center, ki koordinira programe EU.
- Koordinirajo medgeneracijsko prostovoljstvo (mladi kot »digitalni trenerji«) ter zagotavljajo okvir za modele »mladi učijo starejše«.
- Na svoji spletni strani objavljajo projekte.

smartage.retzhof.at

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali OeAD-GmbH. Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti organ, ki dodeli sredstva.

 <https://aha.li/>

 <https://aha.li/ueber-das-aha>

Liechtensteiner Seniorenbund

- Osrednje združenje starejših v Lihtenštajnu.
- LSB podpira digitalno pismenost starejših prek programa Computeria, tedenske delavnice z začetniškim usposabljanjem in naprednimi tehničnimi moduli, ter Smart Cafėja, ki povezuje starejše z mladimi prostovoljci za medgeneracijsko mentorstvo.

 <https://www.seniorenbund.li/>

Litva

Langas į ateitį (Window to the Future)

- Zavezništvo zasebnega sektorja, ki koordinira Nacionalno digitalno koalicijo.
- Izvajajo projekt »Connected Lithuania«, ki uporablja javne knjižnice kot izobraževalna središča. Ta model, ki temelji na knjižnicah, se je izkazal za zelo učinkovitega pri širjenju digitalne pismenosti.
- Spodbujajo prizadevanja za digitalno vključenost.

 <http://www.langasiateiti.lt/>

Medardas Čobotas Third Age University (MČTAU)

- Javna neformalna izobraževalna ustanova za starejše.
- MČTAU se pri izvajanju usposabljanj za digitalne veščine opira na prostovoljce med starejšimi in na vzajemno učenje. Deluje kot neposredni izobraževalni ekvivalent za druge organizacije Univerze za tretje življenjsko obdobje (UTŽO).
- Sodelujejo v mednarodnih projektih, kot je eSilver Tour.

 <https://www.mctau.lt/>

 <https://www.esilvertour.eu/news-and-events/news-16.html>

Luksemburg

GERO – Kompetenzzenter fir den Alter

- Nacionalni kompetenčni center za področje staranja v Luksemburgu.
- GERO je bil pionir pobude »Digibus«, mobilne učilnice, ki potuje v podeželska območja in zagotavlja digitalna usposabljanja. Ta inovativni način izvajanja neposredno naslavlja geografsko izključenost.
- Digibus še naprej obiskuje občine po vsej državi.

 <https://www.gero.lu/>

 <https://www.gero.lu/infos/digibus>

GoldenMe

- Nevladna organizacija, ki so jo ustanovili mladi psihologi z namenom preprečevanja osamljenosti med starejšimi.
- Izvajajo »kavarne pametnih telefonov«, družabna srečanja, na katerih se starejši v sproščenem, neformalnem okolju učijo uporabljati svoje naprave. Ta pristop združuje pridobivanje digitalnih veščin s socialno interakcijo.
- Dejavni so pri organizaciji delavnic in medgeneracijskih dogodkov.

 <https://www.goldenme.lu/>

Madžarska

Center for Independent Journalism (CIJ Hungary)

- Neprofitna organizacija, ki spodbuja etično novinarstvo, temelječe na preverjenih dejstvih.
- Izvajala je posebne programe (pogosto z naslovi, kot so »Seniors and Disinformation« oziroma podobnimi različicami), namenjene pomoči upokojujencem pri prepoznavanju »lažnih novic«, klikvab in propagande.
- CIJ je madžarski partnerski organizacijski nosilec projekta Get The Trolls Out! (GTTO), večdržavne evropske pobude, namenjene boju proti verski diskriminaciji in nestrpnosti v medijih, vključno z antisemitizmom in islamofobijo.

 <https://cij.hu/>

Nyugdíjasok Országos Szövetsége (National Association of Pensioners)

- Nacionalna civilnodružbena organizacija, ki zastopa interese upokojujencev na Madžarskem.
- Kot glavna dostopna vstopna točka za to demografsko skupino ima ključno vlogo pri razširjanju gradiv s področja medijske pismenosti na lokalni in skupnostni ravni.
- Vzdržuje seznam svojih članic oziroma pridruženih organizacij.

 <https://nyosz.hu/>

 <https://nyosz.hu/szervezet/tagszervezetek/>

Malta

3CL (Foundation for Digital Learning)

- Središče znanja, osredotočeno na digitalno izobraževanje in nastajajoče tehnologije.
- 3CL se zavzema za vzpostavitev »digitalnih skupnostnih centrov«. Njihovo delo je usklajeno s cilji mikrokvalifikacij in vseživljenjskega učenja.
- Aktivno objavljajo vsebine o digitalni vključenosti starejših.

 <https://www.3cl.org/>

 <https://www.3cl.org/unleashing-the-power-of-maltas-silver-surfers-how-digital-literacy-is-transforming-ageing/>

Nemčija

BAGSO (Bundesarbeitsgemeinschaft der Seniorenorganisationen)

- Krovna organizacija, ki združuje več kot 120 organizacij starejših v Nemčiji. BAGSO vodi pobudo DigitalPakt Alter, v okviru katere vzpostavlja t. i. »Erfahrungsorte« (kraje izkušenj) – fizične prostore, kjer lahko starejši v sproščnem in varnem okolju preizkušajo digitalne tehnologije. Tak pristop zmanjšuje tako finančna tveganja kot tudi strah pred neuspehom, ki pogosto spremljata sprejemanje digitalnih rešitev. BAGSO hkrati usklajuje obsežno mrežo za razširjanje dobrih praks in zagovorništvo

smartage.retzhof.at

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali OeAD-GmbH. Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti organ, ki dodeli sredstva.

politik.

- KoKIA (Kompetenčna mreža za umetno inteligenco in staranje) je nemška pobuda BAGSO, ki povezuje deležnike iz raziskovalnega okolja, prakse in gospodarstva z namenom spodbujanja starosti prilagojenega razvoja in uporabe umetne inteligence. Projekt se osredotoča na izboljševanje digitalne pismenosti starejših, zmanjševanje dostopnostnih ovir ter zagotavljanje, da tehnologije umetne inteligence prispevajo k večji samostojnosti in družbeni vključenosti v poznejšem življenjskem obdobju.

 <https://www.bagso.de/>

 <https://ki-und-alter.de/>

Deutschland sicher im Netz (DsiN)

- Združenje, namenjeno krepitevi informacijske varnosti; DsiN izvaja projekt Digital Compass, ki je posebej usmerjen v starejše.
- Usposablja »internetne mentorje«, ki vodijo lokalne razprave in srečanja na temo varne rabe interneta. Njihovi izobraževalni moduli dopolnjujejo standardne pristope k digitalni pismenosti, saj se posebej osredotočajo na krepitev odpornosti proti spletnim prevaram in drugim varnostnim grožnjam.
- Projekt Digital Compass ostaja osrednji steber njihovega delovanja na področju ozaveščanja in podpore starejšim.

 <https://www.sicher-im-netz.de/>

 <https://www.digital-kompass.de/>

Nizozemska

Netwerk Mediawijsheid

- Obsežna mrežna organizacija, ki povezuje več kot 1.000 knjižnic, šol in nevladnih organizacij.
- Organizirajo letni »Teden medijske modrosti« (Week van de Mediawijsheid) ter se osredotočajo na spodbujanje »medijske modrosti« kot ključne kompetence za vse državljane. Delujejo kot osrednje nacionalno središče za diseminacijo.
- Usmerjajo nacionalno agendo na področju medijske pismenosti.

 <https://netwerkmediawijsheid.nl/>

 <https://www.mediawijsheid.nl/weekvandemediawijsheid/>

SeniorWeb

- Nacionalno združenje s 150.000 člani, ki velja za primer dobre prakse na evropski ravni na področju digitalnega izobraževanja starejših.
- SeniorWeb uporablja kombinirani učni pristop, ki združuje spletne module z osebnim prostovoljskim mentorstvom v lokalnih učnih središčih. Zaradi svojega obsega in dosega so ključni partner za vsako nacionalno pobudo.

smartage.retzhof.at

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali OeAD-GmbH. Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti organ, ki dodeli sredstva.

- Ponujajo obsežen nabor spletnih tečajev in podporo uporabnikom.

 <https://www.seniorweb.nl/>

 <https://www.seniorweb.nl/cursussen>

Norveška

NORDIS Hub

- Nordijski observatorij za digitalne medije in informacijske motnje, regionalno vozlišče mreže EDMO.
- Konzorcij raziskovalcev in preverjevalcev dejstev, ki razvijajo napredna orodja za pismenost ter spremljajo informacijsko okolje.
- Zagotavljajo visokokakovostne raziskovalne vire.

 <https://www.nordishub.eu/>

 <https://www.nordishub.eu/campaign-be-online-smart/>

Seniornett

- Nevladna organizacija z vladno podporo, katere cilj je doseganje digitalne pismenosti med starejšimi.
- Seniornett uporablja prostovoljski model poučevanja digitalnih veščin prek lokalnih združenj. Njihova struktura omogoča močno lokalno prisotnost in podporo skupnosti.
- Vzdržujejo nacionalno mrežo lokalnih enot.

 <https://www.seniornett.no/>

Poljska

Association of Creative Initiatives “e”

- Nevladna organizacija, ki je na Poljskem vodilna pri projektih, namenjenih starejšim. Čeprav njihovo delo zajema širok spekter družbenih dejavnosti, je njihova povezanost z medijsko pismenostjo in starejšimi vključena prek več ključnih stebrov:
 - Archipelago of Generations - spletni tečaj in platforma, namenjena razvoju kompetenc za ustvarjanje medgeneracijskih projektov,
 - Seniors in Action - njihov osrednji program, ki podpira aktivne starejše pri tem, da postanejo družbeni voditelji in animatorji.

 <https://e.org.pl/>

NASK (National Research Institute)

- Raziskovalni inštitut ter upravljavec domene .pl.
- NASK izvaja programe »Cyber Lessons« in »Safer Internet« ter zagotavlja obsežne vire na področju kibernetске varnosti.
- Imajo poseben oddelek za kibernetско preventivo.

 <https://www.nask.pl/>

 <https://www.nask.pl/en/institute/for-you/cyberprofilaktyka>

Portugalska

InCoDe.2030

- Nacionalna pobuda za digitalne spretnosti, program javnih politik.
- InCoDe.2030 izvaja programe, kot je »Nós e (A)vós« (medgeneracijska pismenost). Kot vladna pobuda deluje kot glavni organ za potrjevanje programov digitalnih kompetenc.
- Na spletu zagotavljajo vire in informacije o projektih.

 <https://www.incode2030.gov.pt/>

RUTIS (Associação Rede de Universidades da Terceira Idade)

- Krovna organizacija, ki združuje več kot 300 univerz za tretje življenjsko obdobje na Portugalskem.
- RUTIS neposredno vključuje tečaje IKT v učne programe univerz za starejše. Ta strukturna integracija zagotavlja široko uporabo in trajnost na nacionalni ravni.
- Predstavljajo obsežno mrežo starejših udeležencev in prostovoljnih predavateljev.

 <https://rutis.pt/>

Romunija

EOS Romania Foundation

- Zasebna neprofitna organizacija, namenjena premostitvi digitalnega razkoraka in podpori razvoju na znanju temelječe družbe v Romuniji.
- Razvijajo programe usposabljanja, posebej zasnovane za pomoč državljanom – vključno z osebami iz marginaliziranih skupin ali starejših starostnih skupin – pri pridobivanju spretnosti, potrebnih za varno sodelovanje v digitalnem gospodarstvu.

 <https://eos.ro/>

Niciodată Singur – Prietenii Vârstnicilor

- Nevladna organizacija, namenjena blaženju osamljenosti in socialne izolacije med osebami, starejšimi od 65 let.
- Organizirajo delavnice, na katerih starejše učijo uporabe pametnih telefonov in tabličnih računalnikov. Pri tem ne gre zgolj za tehnične veščine, temveč tudi za digitalno varnost – pomagajo jim prepoznavati spletne prevare in preverjati informacije, ki jih vidijo na družbenih omrežjih.
- V centrih za socializacijo lahko starejši obiskujejo srečanja v slogu »digitalnih kavarn«.
- Njihov model v veliki meri temelji na mladih prostovoljcih (približno 300 aktivnih prostovoljcev), ki starejše obiskujejo na domu ali v domovih za oskrbo.

 <https://niciodatasingur.ro/>

San Marino

Confederazione Democratica Lavoratori Sammarinese (CDLS)

- Ena od dveh glavnih konfederacij sindikatov v Republiki San Marino. Zastopa delavce v vseh sektorjih, vključno z industrijo, javnimi storitvami, gradbeništvo in bančništvom, pa tudi upokojenece.
- Pomemben del CDLS je Federazione Nazionale Pensionati Sammarinesi (FNPS), ki starejšim nudi specializirane informacijske storitve. Te vključujejo pomoč pri davčni dokumentaciji in vračilih davkov ter v bistvu deluje kot posrednik, ki starejšim pomaga pri orientaciji v zapletenih digitalnih in upravnih sistemih.

 <https://www.cdls.sm/>

University of the Republic of San Marino

- Glavna univerza v tej mikro državi.
- Univerza podpira raziskave medijskih navad in deluje kot lokalno središče za prilagajanje mednarodnih učnih programov.
- Ponuja študijske programe s področja komuniciranja in digitalnih medijev.

 <https://www.unirsm.sm/>

 <https://www.unirsm.sm/en/comunicazione-digital-media/>

Severna Makedonija

Macedonian Institute for Media (MIM)

- Ustanovljen leta 2001, MIM deluje na profesionalizaciji medijskega sektorja in krepitevi medijske pismenosti med prebivalstvom.
- Deluje kot središče usposabljanja mentorjev ter je izobraževal tisoče učiteljev in novinarjev, s čimer ustvarja multiplikativni učinek svojih pobud na področju medijske pismenosti.
- Objavljajo raziskave in podeljujejo novinarske nagrade.

 <https://mim.org.mk/>

smartage.retzhof.at

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali OeAD-GmbH. Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti organ, ki dodeli sredstva.

Metamorphosis Foundation

- Vodilna organizacija na področju digitalnih pravic in odgovornosti; Metamorphosis ima ključno vlogo v boju proti dezinformacijam.
- Upravljajo storitev preverjanja dejstev »Truthmeter« (Vistinomer), ki državljanom zagotavlja preverjen vir informacij za soočanje s političnim spinom in lažnimi novicami. Njihovo delo vključuje tudi področja pravic do zasebnosti in sovražnega govora.
- So certificirani podpisnik kodeksa načel Mednarodne mreže za preverjanje dejstev (IFCN).

 <https://metamorphosis.org.mk/>

 <https://truthmeter.mk/>

Slovaška

Comenius University – Centre for Continuing Education (U3A)

- Najstarejša univerza za tretje življenjsko obdobje na Slovaškem.
- Ponujajo študijske programe, posebej prilagojene starejšim udeležencem. Kot formalni izobraževalni partner zagotavljajo možnosti akreditacije.
- Podrobne informacije o programih zagotavljajo na spletu.

 <https://cdv.uniba.sk/en/>

 <https://cdv.uniba.sk/en/university-of-the-third-age/>

MEMO 98

- Specializirana organizacija za spremljanje in analizo medijev.
- MEMO 98 izvaja analize medijev v času volitev in si prizadeva za krepitev kritičnega mišljenja. Njihovi na podatkih temelječi vpogledi so ključni za razumevanje narativov dezinformacij.
- Redno objavljajo poročila o spremljanju medijev.

 <https://memo98.sk/>

 <https://memo98.sk/about-us>

Slovenija

Simbioza

- Socialno podjetje, ki spodbuja medgeneracijsko sodelovanje.
- »Simbioza Mobiln@« je mobilna učilnica, ki vključuje mlade pri poučevanju starejših. To je preverjena metoda za doseganje starejših na podeželju.
- Na voljo so podrobni opisi projekta.

 <https://simbioza.eu/>

 <https://digital-skills-jobs.europa.eu/en/inspiration/good-practices/simbioza-mobiln-mobile-classroom-wheels>

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

- Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje je največja mreža za izobraževanje odraslih in socialno vključevanje starejših v Sloveniji (mreža 53 univerz v 51 krajih).
- Platforma redno obvešča uporabnike o javnih predavanjih (npr. predavanja o arhitekturi ali etiki), e-novicah in mednarodnih projektih, osredotočenih na vlogo starejših v sodobni družbi. Vzdržuje obsežno knjižnico publikacij, raziskovalnih prispevkov in multimedijskih virov, povezanih z gerontagogiko (vedo o izobraževanju starejših), ter organizira nacionalne konference in »Festivale znanja in kulture«.
- Njihovi aktualni projekti se večinoma osredotočajo na digitalno vključenost, medgeneracijsko izmenjavo ter vlogo starejših v zeleni in demokratični družbi.

 <https://www.utzo.si/>

Srbija

Petlja Foundation

- Ustanovljena z namenom izboljšanja algoritmične pismenosti in izobraževanja na področju računalništva v Srbiji.
- Petlja prek platforme net.kabinet zagotavlja odprte izobraževalne vire. Čeprav so bili sprva osredotočeni predvsem na mlade, je njihov pristop »algoritmične pismenosti« vse bolj relevanten tudi za odrasle, ki morajo razumeti logiko delovanja digitalnih sistemov.
- Pred kratkim so posodobili gradiva za šolski predmet »Digitalni svet«.

 <https://petlja.org/>

 <https://petlja.org/sr-Latn-RS/net.kabinet>

Red Cross of Serbia

- Kot največja humanitarna organizacija v državi ima Rdeči križ Srbije edinstven doseg v podeželskih in odročnih skupnostih.
- Svojo obsežno mrežo prostovoljcev uporabljajo za izvajanje projektov, kot sta »Age Against the Machine« in »Digital Inclusion for Active Aging«. Njihov pristop združuje usposabljanje digitalnih

smartage.retzhof.at

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali OeAD-GmbH. Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti organ, ki dodeli sredstva.

veščin s socialno podporo ter hkrati naslavlja osamljenost in digitalno izključenost.

- Ostajajo ključni partner za doseganje ranljivih skupin starejših.

<https://www.redcross.org.rs/>

<https://www.redcross.org.rs/en/news/final-conference-of-the-age-against-the-machine-project-theatre-as-a-tool-to-combat-ageism/>

Španija

Cibervoluntarios Foundation

- Nevladna organizacija, ki mobilizira tehnološke prostovoljce za premoščanje digitalnega razkoraka.
- Izvajajo praktične prostovoljske programe, kot je »Expertclick«. Njihov pristop temelji na neposrednem delu na terenu, s katerim usposabljanja zagotavljajo neposredno uporabnikom.
- Projekt »Expertclick« je ključen vir.

<https://www.cibervoluntarios.org/>

<https://www.cibervoluntarios.org/en/about-us/projects/expertclick>

UNED (National Distance Education University)

- Največja javna univerza v Španiji; UNED vodi projekt MELISE.
- Razvili so »sMOOC« (Social MOOC), posebej zasnovan za osebe, starejše od 65 let. Njihovo delo je ključno za izmenjavo dobrih praks na področju didaktičnega oblikovanja izobraževanj za starejše.
- Aktivno omogočajo izvajanje spletnih tečajev.

<https://meliseproject.eu/>

<https://media-and-learning.eu/subject/lifelong-learning/melise-smooc-a-media-literacy-course-for-senior-european-citizens/>

Švedska

SeniorNet Sweden

- Nefitna organizacija s približno 9.000 člani.
- Delujejo prek 40 decentraliziranih lokalnih klubov in spletnega študijskega portala. Ta kombinacija fizične in digitalne prisotnosti zagotavlja dostopnost za raznolike potrebe.

Ponujajo obsežne odprte izobraževalne vire ter vzdržujejo SeniorNet Study – spletni izobraževalni portal.

<https://seniornet.se/>

Turčija

Istanbul Bilgi University

- Zasebna univerza, znana po svojem oddelku za medije in komuniciranje.

smartage.retzhof.at

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so zgolj stališča in mnenja avtorja(-ev) in ni nujno, da odražajo stališča in mnenja Evropske unije ali OeAD-GmbH. Zanje ne moreta biti odgovorna niti Evropska unija niti organ, ki dodeli sredstva.

- V partnerstvu z organizacijo MediaWise so zagnali program digitalne medijske pismenosti. To sodelovanje v turški kontekst prinaša akademsko strogost in mednarodno strokovno znanje.
- Ponujajo posebne projekte na področju medijske pismenosti.

 <https://www.bilgi.edu.tr/>

 <https://www.bilgi.edu.tr/en/research/externally-funded-projects/project-list/>

Teyit

- Neodvisna organizacija za preverjanje dejstev.
- Njihova spletna stran vsebuje bogato zbirko digitalnih publikacij, poročil in vodnikov, namenjenih boju proti dezinformacijam, krepitvi medijske pismenosti in razvoju kritičnega mišljenja. Vse publikacije so odprtokodne in brezplačno dostopne za prenos.
- Objavljajo poročila in preverjanja dejstev.

 <https://teyit.org/>

Ukrajina

Detector Media

- Nevladna organizacija v vlogi varuha (watchdog) in spletna publikacija, ki spremlja ukrajinsko medijsko krajino.
- Detector Media proučuje indeks medijske pismenosti prebivalstva in ustvarja vsebine, posebej zasnovane za boj proti propagandi in dezinformacijam. Njihovo delo je ključno za razumevanje konteksta »informatijske vojne«.
- Redno objavljajo poročila o ravni medijske pismenosti.

 <https://detector.media/>

 <https://en.detector.media/post/media-literacy-index-of-ukrainians-2020-2024-fifth-wave>

Diia.Education

- Obsežna državna platforma za digitalno pismenost v okviru Ministrstva za digitalno preobrazbo.
- Diia.Education ponuja serije »edutainment« – izobraževalne vsebine, predstavljene v zabavni obliki – ter uporablja tudi fizična izobraževalna središča za nadgrajevanje znanj prebivalstva. Predstavlja primer vrhunske, s strani države vodene digitalne izobrazbe.
- Platforma je v celoti aktivna in se stalno posodablja z novimi serijami.

 <https://osvita.diia.gov.ua/en>

 <https://osvita.diia.gov.ua/en/courses>

Združeno kraljestvo

Age UK

- Velika dobrodelna organizacija, ustanovljena z združitvijo organizacij Age Concern in Help the Aged.
- Njihov program »Digital Champion Programme« združuje usposabljanje digitalnih veščin s shemami izposoje tabličnih računalnikov. Ta model je izjemno dragocen kot primer dobre prakse za primerjalno vrednotenje širjenja pobud digitalne vključenosti.
- Trenutno izvajajo program Digital Champion Programme v obdobju 2022–2026.

 <https://www.ageuk.org.uk/>

 <https://www.ageuk.org.uk/our-impact/programmes/digital-skills/digital-champions/>

The Third Age Trust (u3a)

- Krovna organizacija za decentralizirane, na članih temelječe učne skupine.
- u3a deluje v skladu s filozofijo »Learn, laugh, live« (Uči se, smej se, živi) ter spodbuja vzajemno učenje brez izpitov. Promocija MOOC-ov s področja medijske pismenosti kot virov za njihove »tehnološke skupine« zagotavlja visoko stopnjo vključenosti.
- Vzdržujejo močno spletno prisotnost za interesne skupine.

 <https://www.u3a.org.uk/>

 <https://www.u3a.org.uk/what-we-do/learning/interest-groups-online>

SMART AGE

**Seniors' Media Awareness &
Resilience in the Digital Age**

2025-1-AT01-KA220-ADU-000354002

Ta zbirka predstavlja na dokazih temelječe izobraževalne vire in pedagoške pristope, namenjene naslavljanju digitalnega razkoraka med starejšimi državljani. Združuje primere dobrih praks iz evropskih pobud in uveljavljenih organizacij s področja medijske pismenosti ter preverjene vire, kot je platforma EPAL. Vsebina se osredotoča na boj proti dezinformacijam, razumevanje vsebin, ustvarjenih z umetno inteligenco, ter na izboljševanje digitalnih kompetenc v okviru projekta Erasmus+ SMART AGE.